

PROTOKOLI I PRILOZI

A. PROTOKOLI

U PRILOGU UGOVORU O USTAVU ZA EUROPU

1. PROTOKOL O ULOZI NACIONALNIH PARLAMENATA U EUROPSKOJ UNIJI

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE da je način na koji nacionalni parlamenti nadziru svoje vlade u odnosu na aktivnosti Unije pitanje za posebnu ustavnu organizaciju i praksu svake države članice;

U ŽELJI da se potakne veće sudjelovanje nacionalnih parlamenata u aktivnostima Europske unije i da se unaprijedi njihova sposobnost da izražavaju svoja gledišta o nacrtima europskih zakonskih akata i o drugim pitanjima koja bi za njih mogla biti od posebnog interesa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o Europskoj zajednici za atomsku energiju:

GLAVA I. INFORMACIJE ZA NACIONALNE PARLAMENTE

Članak 1.

Komisija nacionalnim parlamentima izravno dostavlja savjetodavne dokumente Komisije (zelene i bijele knjige i priopćenja) nakon njihovog objavljivanja. Komisija isto tako dostavlja nacionalnim parlamentima godišnji zakonodavni program kao i svaki drugi instrument zakonodavnog planiranja ili politike, i to istodobno kada i Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 2.

Nacrti europskih zakonskih akata koji se šalju Europskome parlamentu i Vijeću dostavljaju se nacionalnim parlamentima.

Za potrebe ovog Protokola "nacrti europskih zakonskih akata" imaju značenje prijedloga Komisije, inicijativa skupine država članica, inicijativa Europskog parlamenta, zahtjeva Suda pravde, preporuka Europske središnje banke i zahtjeva Europske investicijske banke za donošenjem europskoga zakonskog akta.

Nacrte europskih zakonodavnih akata koji potječu od Komisije nacionalnim parlamentima dostavlja Komisija izravno, i to istodobno kada i Europskom parlamentu i Vijeću.

Nacrte europskih zakonskih akata koji potječu od Europskog parlamenta nacionalnim parlamentima dostavlja izravno Parlament.

Nacrte europskih zakonskih akata koji potječu od skupine država članica, Suda pravde, Europske središnje banke ili Europske investicijske banke nacionalnim parlamentima izravno dostavlja Vijeće.

Članak 3.

Nacionalni parlamenti mogu predsjednicima Europskoga parlamenta, Vijeća i Komisije poslati obrazloženo mišljenje o tome poštuje li se u nacrtu europskoga zakonskog akta načelo supsidijarnosti, a u skladu s postupkom koji je utvrđen Protokolom o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Ako nacrt europskog zakonskog akta potječe od skupine država članica, predsjednik Vijeća dostavlja vladama tih država članica obrazloženo mišljenje ili mišljenja.

Ako nacrt europskog zakonskog akta potječe od Suda pravde, Europske središnje banke ili Europske investicijske banke, predsjednik Vijeća šalje obrazloženo mišljenje ili mišljenja dotičnoj instituciji ili tijelu.

Članak 4.

Potrebno je da prođe razdoblje od šest tjedana između trenutka kada se nacrt europskoga zakonskog akta stavi na raspolaganje nacionalnim parlamentima na službenim jezicima Unije i datuma kada se stavlja na privremeni dnevni red Vijeća radi njegova usvajanja ili usvajanja stajališta u sklopu zakonskog postupka. Iznimke su moguće u hitnim slučajevima, a razlozi za hitnost navode se u aktu ili u stajalištu Vijeća. Osim u hitnim slučajevima za koja su uredno navedeni razlozi, o nacrtu europskoga zakonskog akta nije moguće donijeti dogovor tijekom tih šest tjedana. Osim u hitnim slučajevima za koja su uredno navedeni razlozi, potrebno je da prođe razdoblje od deset dana između stavljanja nacrta europskoga zakonskog akta na privremeni dnevni red Vijeća i usvajanja stajališta.

Članak 5.

Dnevni redovi i rezultati sastanaka Vijeća, uključivo zapisnici sa sastanaka na kojima Vijeće razmatra nacрте europskih zakonskih akata, dostavljaju

se izravno nacionalnim parlamentima, istodobno kada i vladama država članica.

Članak 6.

U slučajevima kada Europsko vijeće namjerava koristiti članak IV.-444. stavak 1. ili 2. Ustava, nacionalni parlamenti dobivaju informaciju o inicijativi Europskog vijeća najmanje šest mjeseci prije donošenja europske odluke.

Članak 7.

Revizorski sud svoje godišnje izvješće dostavlja nacionalnim parlamentima za informaciju, istodobno kada i Europskome parlamentu i Vijeću.

Članak 8.

U slučajevima kada nacionalni parlamentarni sustav nije jednodoman, na domove od kojih se sastoji parlament primjenjuju se članci 1. i 7.

GLAVA II.

MEĐUPARLAMENTARNA SURADNJA

Članak 9.

Europski parlament i nacionalni parlamenti zajedno utvrđuju organizaciju i promidžbu djelotvorne i redovite međuparlamentarne suradnje unutar Unije.

Članak 10.

Konferencija parlamentarnih odbora za poslove Unije može svako priopćenje koje smatra primjernim podastrijeti na pažnju Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji. Ta konferencija osim toga promiče razmjenu informacija i najbolju praksu između nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta, uključujući i njihove posebne odbore. Isto tako može organizirati međuparlamentarne konferencije o posebnim temama, posebice kako bi se raspravljalo o pitanjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključivo zajedničke sigurnosne i obrambene politike. Priopćenja s konferencije nisu obvezujuća za nacionalne parlamente i ne prejudiciraju njihova stajališta.

2. PROTOKOL O PRIMJENI NAČELA SUPSIDIJARNOSTI I PROPORCIONALNOSTI

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da osiguraju da se odluke donose što je moguće bliže građanima Unije;

ODLUČNE uspostaviti uvjete za primjenu načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, a kako je to utvrđeno člankom I.-11. Ustava, te uspostaviti sustav za nadzor nad primjenom tih načela,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Svaka institucija osigurava trajno poštivanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, kako je to utvrđeno člankom I.-11. Ustava.

Članak 2.

Prije nego što predloži europske zakonske akte, Komisija provodi konzultacije u širokom opsegu. U takvim konzultacijama se, kada je to primjereno, uzimaju u obzir regionalna i lokalna dimenzija mjere koja se predviđa. U iznimno hitnim slučajevima Komisija ne provodi ove konzultacije. Komisija u svom prijedlogu navodi razloge za takvu odluku.

Članak 3.

Za potrebe ovoga Protokola "nacrti europskih zakonodavnih akata" imaju značenje prijedloga Komisije, inicijativa skupine država članica, inicijativa Europskoga parlamenta, zahtjeva Suda pravde, preporuka Europske središnje banke i zahtjeva Europske investicijske banke za donošenjem europskog zakonskog akta.

Članak 4.

Komisija svoje nacрте europskih zakonskih akata i izmijenjene i dopunjene nacрте dostavlja nacionalnim parlamentima istodobno kada i zakonodavcu Unije.

Europski parlament svoje nacрте europskih zakonskih akata i izmijenjene i dopunjene nacрте dostavlja nacionalnim parlamentima.

Vijeće dostavlja nacionalnim parlamentima nacрте europskih zakonskih akata koji potječu od skupine država članica, Suda pravde, Europske središnje banke ili Europske investicijske banke i izmijenjene i dopunjene nacрте.

Europski parlament svoje zakonodavne odluke i Vijeće svoja stajališta po njihovom donošenju dostavljaju nacionalnim parlamentima.

Članak 5.

Nacrti europskih zakonskih akata trebaju biti opravdani u pogledu načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Svaki nacrt europskoga zakonodavnog akta treba sadržavati detaljnu izjavu kojom se omogućuje procjena poštivanja načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Ta izjava treba sadržavati određenu ocjenu financijskog utjecaja prijedloga te, u slučaju europskog okvirnog prava, njegovih posljedica na pravila koja države članice trebaju uvesti, uključivo, u slučajevima kada je to potrebno, na regionalno zakonodavstvo. Razlozi koji su doveli do zaključka da se cilj Unije može bolje ostvariti na razini Unije trebaju se obrazložiti uz pomoć kvalitativnih i, gdje god je to moguće, kvantitativnih pokazatelja. U nacrtima europskih zakonskih akata uzima se u obzir potreba da se svako opterećenje, financijsko ili administrativno, a koje nastaje za Uniju, nacionalne vlade, regionalne ili lokalne vlasti, gospodarske subjekte i građane, svede na minimum i da bude primjereno cilju koji se treba ostvariti.

Članak 6.

Svaki nacionalni parlament ili dom nacionalnog parlamenta može u roku od šest tjedana od datuma dostave nacрта europskog zakonskog akta poslati predsjednicima Europskoga parlamenta, Vijeća i Komisije obrazloženo mišljenje u kojem navodi zašto smatra da dotični nacrt nije u skladu s načelom supsidijarnosti. Na svakom je nacionalnom parlamentu odnosno svakom domu nacionalnog parlamenta da konzultira, u slučajevima kada je to primjereno, regionalne parlamente koji imaju zakonodavne ovlasti.

Ako nacrt europskog zakonodavnog akta potječe od skupine država članica, predsjednik Vijeća to mišljenje dostavlja vladama tih država članica.

Ako nacrt europskog zakonodavnog akta potječe od Suda pravde, Europske središnje banke ili Europske investicijske banke, predsjednik Vijeća to mišljenje dostavlja dotičnoj instituciji odnosno tijelu.

Članak 7.

Europski parlament, Vijeće i Komisija te, u slučajevima kada je to primjereno, skupina država članica, Sud pravde, Europska središnja banka ili Eu-

ropska investicijska banka, ako nacrt zakonodavnog akta potječe od njih, uzimaju u obzir obrazloženo mišljenje koje su donijeli nacionalni parlamenti ili dom nacionalnog parlamenta.

Svaki nacionalni parlament ima dva glasa koja se dodjeljuju na osnovi nacionalnog parlamentarnog sustava. U slučaju dvodomnog parlamentarnog sustava, svaki od dva doma ima jedan glas.

U slučajevima kada obrazložena mišljenja o nepoštivanju načela supsidijarnosti u nekom nacrtu europskog zakonskog akta čine barem jednu trećinu glasova koji su dodijeljeni nacionalnim parlamentima u skladu s drugim stavkom, nacrt se mora preispitati. Prag je četvrtina u slučaju kada je nacrt europskog zakonskog akta podnesen temeljem članka III-264. Ustava koji se odnosi na područje slobode, sigurnosti i pravde.

Nakon preispitivanja Komisija ili, u slučajevima kada je to primjereno, skupina država članica, Europski parlament, Sud pravde, Europska središnja banka ili Europska investicijska banka, ako nacrt europskog zakonskog akta potječe od njih, mogu donijeti odluku o tome da zadrže, izmijene odnosno dopune ili povuku nacrt. U odluci se mora navesti obrazloženje.

Članak 8.

Sud pravde Europske unije nadležan je u postupcima zbog povrede načela supsidijarnosti europskim zakonodavnim aktom, a tužbu u skladu s propisima iz članka III.-365. Ustava podnose ili priopćavaju države članice u skladu sa svojim pravnim poretkom u ime svog nacionalnog parlamenta ili njegovog doma.

U skladu s pravilima koja su utvrđena navedenim člankom Odbor regija isto tako može podnijeti tužbu protiv europskih zakonskih akata kod čijeg donošenja je Ustavom predviđeno savjetovanje s Odborom regija.

Članak 9.

Komisija svake godine podnosi izvještaj Europskom vijeću, Europskom parlamentu, Vijeću i nacionalnim parlamentima o primjeni članka I.-11. Ustava. Ovaj se godišnji izvještaj dostavlja i Odboru regija i Gospodarskom i socijalnom odboru.

3. PROTOKOL O STATUTU SUDA PRAVDE EUROPSKE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da donesu Statut Suda pravde Europske unije koji se predviđa člankom III-381. Ustava,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

Članak 1.

Sud pravde Europske unije konstituirao se i djeluje u skladu s Ustavom, Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (Ugovor o EUROATOM-u) i ovim Statutom.

GLAVA I. SUCI I NEZAVISNI ODVJETNICI

Članak 2.

Prije nego što preuzme svoje dužnosti sudac pred Sudom pravde javno priseže da će svoje dužnosti obnašati nepristrano i savjesno i da će čuvati tajnost sudskoga vijećanja.

Članak 3.

Suci uživaju imunitet od sudskog postupka. Nakon što prestanu obnašati funkciju, i nadalje uživaju imunitet u pogledu radnji koje su poduzeli u službenom svojstvu, uključujući izgovorene i napisane riječi.

Sud pravde koji zasjeda u punom sastavu može oduzeti imunitet. Ukoliko se ta odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Ako je došlo do oduzimanja imuniteta i ako je protiv nekog suca pokrenut kazneni postupak, postupak protiv njega u bilo kojoj državi članici vodi isključivo sud koji je nadležan za postupanje kada se sudi članovima najviših sudova države članice.

Članci 11. do 14. i članak 17. Protokola o povlasticama i imunitetu Unije primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnike i pomoćne izvjestitelje Suda pravde Europske unije, ne dovodeći u pitanje odredbe koje se odnose na imunitet u pogledu sudskog postupka za suce iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka.

Članak 4.

Suci ne mogu obnašati političke ili administrativne funkcije.

Suci se ne mogu baviti nekim zanimanjem, bilo plaćenim ili neplaćenim, osim u slučaju da je iznimno odobreno izuzeće temeljem europske odluke Vijeća donesene običnom većinom.

Kada preuzimaju svoje dužnosti, suci se svečano obvezuju da će, za vrijeme i nakon svog mandata, poštivati obveze koje proizlaze iz mandata, a posebice dužnost da u svom ponašanju pokažu poštenje i diskreciju u pogledu prihvaćanja određenih imenovanja i povlastica nakon što prestanu obnašati svoju funkciju.

Svaka eventualna sumnja rješava se odlukom Suda pravde. Ukoliko se odluka odnosi na člana Općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Članak 5.

S iznimkom uobičajene zamjene ili smrti, dužnosti suca prestaju kada podnese ostavku.

U slučajevima kada sudac podnese ostavku, njegova ostavka upućuje se predsjedniku Suda pravde kako bi je ovaj prosljedio predsjedniku Vijeća. Po ovom priopćenju mjesto suca postaje slobodno.

Osim u slučajevima kada se primjenjuje članak 6., sudac nastavlja obnašati svoju dužnost sve dok njegov nasljednik ne preuzme dužnost.

Članak 6.

Sudac se može razriješiti ili mu se može oduzeti pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice samo ako prema jednoglasnom mišljenju sudaca i nezavisnih odvjetnika Suda pravde više ne ispunjava potrebne preduvjete niti udovoljava obvezama koje proizlaze iz njegove funkcije. Dotični sudac ne sudjeluje u vijećanju o tom pitanju. Ako je osoba o kojoj je riječ član općeg suda ili specijaliziranog suda, Sud odluku donosi nakon savjetovanja s dotičnim sudom.

Tajnik Suda pravde o odluci Suda pravde obavješćuje predsjednika Europskoga parlamenta i predsjednika Komisije i priopćava je predsjedniku Vijeća.

U slučaju donošenja odluke o razrješenju suca, mjesto suca postaje slobodno nakon potonjeg priopćenja.

Članak 7.

Sudac koji treba zamijeniti člana Suda pravde čiji mandat nije istekao imenuje se za ostatak mandata njegovog prethodnika.

Članak 8.

Odluke iz članka 2. do 7. primjenjuju se na nezavisne odvjetnike.

GLAVA II.
ORGANIZACIJA SUDA PRAVDE

Članak 9.

Kada se svake tri godine suci djelomično smjenjuju, naizmjenice se smjenjuje trinaest odnosno dvanaest sudaca.

Kada se svake tri godine djelomično smjenjuju nezavisni odvjetnici, svaki se put smjenjuju četiri nezavisna odvjetnika.

Članak 10.

Tajnik pred Sudom pravde priseže da će svoje dužnosti obnašati nepristrano i savjesno i da će čuvati tajnost sudskoga vijećanja.

Članak 11.

Sud pravde organizira zamjenu tajnika u slučajevima kada je spriječen i ne može biti nazočan na Sudu pravde.

Članak 12.

Dužnosnici i ostali službenici raspoređeni su za rad u Sudu pravde kako bi Sud mogao funkcionirati. Oni su odgovorni tajniku koji je podređen predsjedniku.

Članak 13.

Europskim zakonom može se predvidjeti imenovanje pomoćnih izvjestitelja i mogu se utvrditi pravila kojima se regulira njihova služba. Zakon se donosi na zahtjev Suda pravde. Od pomoćnog izvjestitelja može se prema uvjetima utvrđenim Poslovníkom zahtijevati da sudjeluje u pripremama u predmetima koji traju pred Sudom pravde i da surađuju sa sucem koji djeluje u svojstvu izvjestitelja.

Pomoćni izvjestitelji odabiru se među osobama čija je neovisnost izvan svake sumnje i koje posjeduju potrebne pravne kvalifikacije; imenuju se europskom odlukom Vijeća donesenom običnom većinom. Pred Sudom pravde polažu prisegu da će svoje dužnosti obnašati nepristrano i savjesno i da će čuvati tajnost sudskoga vijećanja.

Članak 14.

Suci, nezavisni odvjetnici i tajnik trebaju prebivati u mjestu gdje Sud pravde ima svoje sjedište.

Članak 15.

Sud pravde stalno zasjeda. Trajanje sudskih praznika Sud pravde utvrđuje uz dužno uvažavanje zahtjeva posla.

Članak 16.

Sud pravde osniva vijeća koja se sastoje od tri odnosno pet sudaca. Suci među sobom biraju predsjednike vijeća. Predsjednici vijeća od pet sudaca biraju se na tri godine. Mogu se jednom ponovno izabrati.

Veliko vijeće sastoji se od trinaest sudaca. Njime predsjedava predsjednik Suda pravde. Predsjednici vijeća od pet sudaca i ostali suci koji su imenovani u skladu s uvjetima utvrđenim Poslovníkom također su članovi Velikoga vijeća.

Sud pravde zasjeda u Velikom vijeću kada to zahtijeva država članica ili neka institucija Unije koja je stranka u postupku.

Sud pravde zasjeda u punom sastavu kada su mu upućeni predmeti u skladu s člankom III.-335. stavkom 2., člankom III.-347. stavkom 2., člankom III.-349. ili člankom III.-385. stavkom 6. Ustava.

Povrh toga, u slučajevima kada smatra da je predmet koji razmatra od iznimnog značaja, Sud pravde može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti predmet uputiti na sjednicu punog sastava.

Članak 17.

Odluke Suda pravde valjane su samo u slučajevima kada vijeća neparni broj članova Suda.

Odluke vijeća u čijem su sastavu tri ili pet sudaca valjane su samo ako su ih donijela tri suca.

Odluke Velikog vijeća valjane su samo ako zasjeda devet sudaca.

Odluke sjednice u punom sastavu Suda valjane su samo ako zasjeda petnaest sudaca.

U slučaju da je jedan od sudaca u vijeću spriječen, može se pozvati sudac drugog vijeća da zasjeda u skladu s uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

Članak 18.

Suci i nezavisni odvjetnici ne mogu sudjelovati u rješavanju predmeta u kojem su prethodno sudjelovali kao punomoćnici ili savjetnici ili su postupali u ime jedne od stranaka ili u kojem su bili pozvani da u svojstvu člana suda ili

drugog sudskog tijela izreknu presudu, ili istražnog povjerenstva ili u bilo kojem drugom svojstvu.

Ako iz nekog posebnog razloga sudac ili nezavisni odvjetnik smatra da ne treba sudjelovati u donošenju presude ili razmatranju određenog predmeta, o tome izvješćuje predsjednika. Ako iz nekog posebnog razloga predsjednik smatra da sudac ili nezavisni odvjetnik ne treba zasjedati ili podnositi zaključne prijedloge u određenom predmetu, o tome će ga obavijestiti.

Eventualne poteškoće koje proizađu iz primjene ovog članka rješavaju se odlukom Suda pravde.

Stranka ne može podnijeti zahtjev za promjenom sastava Suda pravde ili jednog od njegovih vijeća zbog nacionalnosti nekog suca ili zato što na Sudu ili u vijeću nije zastupljen sudac iste nacionalnosti kao dotična stranka.

GLAVA III. POSTUPAK PRED SUDOM PRAVDE

Članak 19.

Države članice i institucije Unije pred Sudom pravde zastupa punomoćnik koji se imenuje u svakom pojedinom predmetu. Savjetnik ili odvjetnik mogu pružati podršku punomoćniku.

Države koje nisu države članice, a koje su stranke Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru i nadzornog tijela Europske udruge slobodne trgovine (EFTA) na koje se taj Sporazum poziva, zastupaju se na isti način.

Ostale stranke zastupa odvjetnik.

Pred Sudom pravde stranku može zastupati samo onaj odvjetnik koji je ovlašten zastupati pred sudom države članice ili druge države koja je stranka Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru.

Punomoćnici, savjetnici i odvjetnici, kada nastupe pred Sudom pravde, uživaju prava i imunitet koji su potrebni za neovisno obavljanje njihovih dužnosti, a pod uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

U pogledu savjetnika i odvjetnika koji nastupaju pred Sudom pravde, Sud ima ovlasti koje su uobičajeno odobrene sudovima, a pod uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

Sveučilišni profesori koji su državljani države članice čiji im zakoni daju pravo zastupanja imaju pred Sudom pravde prava jednaka onima koja se ovim člankom daju odvjetnicima.

Članak 20.

Postupak pred Sudom pravde sastoji se od dva dijela: pismenog i usmenog postupka.

Pismeni postupak sastoji se od dostava tužbi, podnesaka, odgovora na tužbu i priopćenja te eventualnih odgovora i popratnih dokaznih isprava i dokumenata ili njihovih ovjerenih preslika strankama i institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije o čijim se aktima vodi spor.

Dostave vrši tajnik redosljedom i u vremenskom roku koji su utvrđeni Poslovníkom.

Usmeni se postupak sastoji od čitanja izvještaja koji podnosi sudac u svojstvu izvjestitelja, saslušanja punomoćnika, savjetnika i odvjetnika pred Sudom te od zaključnih prijedloga nezavisnoga odvjetnika, kao i od eventualnog saslušanja svjedoka i vještaka.

Ako smatra da se u predmetu ne pojavljuje novo pravno pitanje, Sud pravde može, nakon što sasluša nezavisnoga odvjetnika, donijeti odluku da će o predmetu odlučiti bez zaključnog prijedloga nezavisnoga odvjetnika.

Članak 21.

Predmet se upućuje Sudu pravde pisanom tužbom naslovljenom na tajnika. Tužba sadrži ime tužitelja i njegovo prebivalište, zaposlenje potpisnika, ime stranke ili imena stranaka protiv kojih se podnosi tužba, predmet spora, zahtjev i kratak opis tužbenih razloga.

Tužbi se u odgovarajućim slučajevima prilaže akt čije se poništenje zahtjeva ili, u okolnostima iz članka III.-367. Ustava, dokumentacija kojom se dokazuje datum na koji je prema tom članku neka institucija trebala djelovati. Ukoliko tužbi nisu priloženi dokumenti, tajnik od dotične stranke traži da ih dostavi u razumnom roku, ali u tom slučaju prava stranke neće prestati postojati čak i ako se dokumenti dostave nakon vremenskog roka za podnošenje tužbe.

Članak 22.

U slučajevima iz članka 18. Ugovora o EUROATOM-u predmet se upućuje Sudu pravde putem žalbe naslovljene na tajnika. Žalba sadrži ime i prebivalište žalitelja, zaposlenje potpisnika, uputu na odluku protiv koje se podnosi žalba, imena suprotnih stranaka, predmet spora, zaključne prijedloge i kratak opis žalbenih razloga.

Žalbi se prilaže ovjerena preslika odluke Arbitražnog odbora koja se pobija.

Ako Sud odbije žalbu, odluka Arbitražnog odbora postaje pravomoćna.

Ako Sud poništi odluku Arbitražnog odbora, postupak se po potrebi vraća na rješavanje pred Arbitražni odbor na zahtjev jedne od stranaka u postupku. Arbitražni je odbor vezan eventualnim odlukama o pravnim pitanjima koje je donio Sud.

Članak 23.

U predmetima na koje se odnosi članak III.-369. Ustava, odluku suda ili drugog sudskog tijela države članice kojom se prekida postupak i predmet upućuje Sudu pravde dotični sud ili drugo sudsko tijelo priopćava Sudu pravde. Odluku potom tajnik Suda priopćava strankama, državama članicama i Komisiji te instituciji, tijelu, uredu ili agenciji koja je donijela akt čija je valjanost ili tumačenje predmet spora.

U roku od dva mjeseca od priopćenja, stranke, države članice, Komisija i, po potrebi, institucija, tijelo, ured ili agencija koja je donijela akt čija je valjanost ili tumačenje predmet spora, imaju pravo Sudu pravde podnijeti podneske ili pisana očitovanja.

Povrh toga, odluku nacionalnog suda ili drugog sudskog tijela tajnik Suda priopćava državama koje nisu države članice, a koje su stranke Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru i isto tako nadzornog tijela EFTA-e koje se navodi u tom Sporazumu, koje u roku od dva mjeseca od priopćenja, u slučajevima u kojima se radi o jednom od područja primjene tog Sporazuma, mogu podnijeti podneske ili pisana očitovanja Sudu pravde. Ovaj se stavak ne odnosi na pitanja koja potpadaju pod opseg primjene Ugovora o EUROATOM-u.

Ako sporazum koji se odnosi na određeno područje, a koji je zaključilo Vijeće i jedna ili više trećih država, predviđa da te zemlje imaju pravo podnositi podneske ili pisana očitovanja u slučajevima kada sud ili drugo sudsko tijelo neke države članice uputi Sudu pravde radi prethodne odluke neko pitanje koje potpada pod opseg sporazuma, odluka nacionalnog suda ili drugog sudskog tijela koja sadrži to pitanje također se priopćava dotičnim trećim državama. U roku od dva mjeseca od priopćenja te zemlje mogu Sudu pravde podnijeti podneske ili pisana očitovanja.

Članak 24.

Sud pravde može od stranaka zahtijevati da dostave sve dokumente i sve informacije koje Sud pravde smatra poželjnima. U slučaju odbijanja Sud formalno konstatira odbijanje.

Sud može također zahtijevati od država članica i institucija, tijela, ureda i agencija koje nisu stranke u postupku da dostave sve informacije koje Sud pravde smatra potrebnima za sudski postupak.

Članak 25.

Sud pravde u bilo kom trenutku može pojedincu, tijelu, organu vlasti, odboru ili drugim organizacijama koje odabere povjeriti zadaću vještačenja.

Članak 26.

Svjedoci se mogu saslušati prema uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

Članak 27.

Ako se svjedok ne odazove sudskom pozivu, Sud pravde ima ovlasti koje su općenito odobrene sudovima i drugim sudskim tijelima i može nametnuti novčane kazne prema uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

Članak 28.

Svjedoci i vještaci mogu se saslušati pod prisegom koja se polaže u obliku koji je utvrđen Poslovníkom ili na način koji je zakonom propisan u zemlji iz koje dolazi svjedok ili vještak.

Članak 29.

Sud može naložiti saslušanje svjedoka ili vještaka pred sudom iz njegovog prebivališta.

Nalog se šalje na provedbu nadležnom sudu prema uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom. Dokumenti koji su sačinjeni u skladu s molbama za pravnom pomoći vraćaju se Sudu pravde pod istim uvjetima.

Sud pravde snosi troškove, ne dovodeći u pitanje pravo da po potrebi iste naplati od stranaka u postupku.

Članak 30.

Ako svjedok ili vještak prekrše prisegu, država članica postupa kao da je taj prekršaj počinjen pred jednim od njezinih sudova koji su nadležni u građanskim postupcima. Po prijavi Suda pravde dotična država članica goni počinitelja pred svojim nadležnim sudom.

Članak 31.

Sudska rasprava je javna, osim u slučaju da Sud pravde po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranaka iz ozbiljnih razloga donese drugačiju odluku.

Članak 32.

Tijekom rasprave Sud pravde može ispitati vještake, svjedoke i same stranke. Stranke se, međutim, mogu obraćati Sudu pravde samo preko svojih punomoćnika.

Članak 33.

Kod svake rasprave sastavlja se zapisnik koji potpisuju predsjednik i tajnik.

Članak 34.

Predsjednik utvrđuje raspored ročišta.

Članak 35.

Vijećanje suda je tajno i ostaje tajno.

Članak 36.

U presudi se mora navesti obrazloženje. Presuda sadrži imena sudaca koji su sudjelovali u vijećanju.

Članak 37.

Presude potpisuju predsjednik i tajnik. Presude se čitaju javno.

Članak 38.

Sud pravde odlučuje o troškovima.

Članak 39.

Predsjednik Suda pravde može u skraćenom postupku, koji po potrebi može odstupiti od nekih pravila koja su sadržana u ovom Statutu i koja su utvrđena Poslovníkom, odlučivati o zahtjevima za odgađanjem izvršenja, kako je to predviđeno člankom III.-379. stavkom 1. Ustava i člankom 157. Ugovora o EUROATOM-u, ili za donošenjem privremenih mjera u skladu s člankom III.-379. stavkom 2. Ustava ili za odgađanjem ovrhe u skladu s člankom III.-401. stavkom 4. Ustava ili člankom 164. stavkom 3. Ugovora o EUROATOM-u.

U slučaju spriječenosti predsjednika, zastupa ga drugi sudac prema uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom.

Odluka predsjednika ili suca koji ga zastupa je privremena odluka koja ni na koji način ne prejudicira odluku Suda pravde o glavnoj stvari.

Članak 40.

Države članice i institucije Unije mogu se miješati u postupke koji se vode pred Sudom pravde.

Isto pravo imaju tijela, uredi i agencije Unije i svaka druga osoba koja dokaže svoj interes za ishod predmeta koji je podnesen Sudu pravde. Fizičke

ili pravne osobe ne mogu se miješati u postupke između država članica, između institucija Unije ili između država članica i institucija Unije.

Ne dovodeći u pitanje drugi stavak, države koje nisu države članice, a koje su potpisnice Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru te nadzornog tijela EFTA-e koje se spominje u tom Sporazumu, mogu se miješati u postupak pred Sudom pravde kada se isti odnosi na jedno od područja primjene tog Sporazuma.

Zahtjev za miješanjem u postupak ograničen je na podršku zahtjevu za donošenje odluke koji je podnijela jedna od stranaka.

Članak 41.

Ako tužena stranka, nakon što je uredno pozvana, ne podnese pisane zahtjeve, protiv te stranke donosi se presuda zbog ogluhe. Protiv presude može se uložiti prigovor u roku od mjesec dana od njezine dostave. Prigovor nema učinak odgode ovrhe iz presude zbog ogluhe, osim u slučaju da Sud pravde odluči drugačije.

Članak 42.

Države članice, institucije, tijela, uredi i agencije Unije i svaka druga fizička ili pravna osoba mogu, u slučajevima i prema uvjetima koji su utvrđeni Poslovníkom, istaknuti prigovor treće osobe protiv presude koja je donesena, a da one nisu saslušane, ako presuda utječe na njihova prava.

Članak 43.

Ako postoje nedoumice oko značenja ili posljedica presude, na zahtjev stranke ili institucije Unije koja dokaže svoj opravdani interes Sud pravde tumači presudu.

Članak 44.

Zahtjev za ponavljanjem postupka može se podnijeti Sudu pravde samo ako se otkrije činjenica koja ima presudno značenje, a koja u vrijeme donošenja presude nije bila poznata niti Sudu niti stranki koja zahtijeva ponavljanje postupka.

Ponavlanje postupka pokreće se odlukom Suda koji izrijekom konstatira postojanje nove činjenice i priznaje da ista ima takav značaj da zahtijeva pokretanje revizije i stoga proglašava zahtjev dopuštenim.

Zahtjev za ponavljanjem postupka ne može se podnijeti po isteku deset godina od datuma presude.

Članak 45.

Poslovníkom se utvrđuju posebni rokovi kojima se uzima u obzir protek vremena.

Istek vremenskog roka ne utječe na prava stranke, ako stranka dokaže postojanje nepredvidivog slučaja ili više sile.

Članak 46.

Tužbeni zahtjevi protiv Unije u predmetima koji proizlaze iz izvanugovorne odgovornosti zastarijevaju po isteku razdoblja od pet godina od događaja na kojeg se odnose. Zastarni rok prekida se ako se tužba podnese pred Sudom pravde ili ako prije podnošenja tužbe oštećena stranka podnese zahtjev nadležnoj instituciji Unije. U potonjem slučaju tužba se mora podnijeti u roku od dva mjeseca, kako je predviđeno člankom III.-365. Ustava. Primjenjuje se članak III.-367. stavak 2. Ustava.

Ovaj se članak odnosi i na postupke zbog izvanugovorne odgovornosti protiv Europske središnje banke.

GLAVA IV. OPĆI SUD

Članak 47.

Članak 9. stavak 1., članci 14. i 15., članak 17. stavak 1., 2., 4. i 5. te članak 18. primjenjuju se na Opći sud i njegove članove.

Članci 10., 11. i 14. odgovarajuće se primjenjuju na tajnika Općeg suda.

Članak 48.

Opći sud sastoji se od 25 sudaca.

Članak 49.

Članovi Općeg suda mogu se pozvati da obnašaju dužnost nezavisnoga odvjetnika.

Dužnost je nezavisnoga odvjetnika da potpuno nepristrano i nezavisno pred Općim sudom javno iznosi obrazložene zaključne prijedloge o određenim predmetima pred Općim sudom kako bi pomogao sudu u obavljanju njegovih zadaća.

Kriteriji za odabir predmeta te postupak za postavljanje nezavisnih odvjetnika utvrđuju se Poslovníkom Općeg suda.

Član koji je pozvan obavljati posao nezavisnoga odvjetnika u određenom predmetu ne može sudjelovati u donošenju presude u tom predmetu.

Članak 50.

Opći sud zasjeda u vijećima od po tri ili pet sudaca. Suci među sobom odabiru predsjednika vijeća. Predsjednici vijeća s pet sudaca biraju se na tri godine. Mogu se jednom ponovno izabrati.

Sastav vijeća i raspoređivanje predmeta u rad uređeni su Poslovníkom. U određenim predmetima koji su uređeni Poslovníkom Opći sud može zasjedati u punom sastavu ili kao sudac pojedinac.

Poslovníkom se također može predvidjeti da Opći sud može zasjedati kao veliko vijeće u predmetima i pod okolnostima koje su utvrđene Poslovníkom.

Članak 51.

Iznimno od pravila utvrđenog člankom III.-358. stavkom 1. Ustava, Sud pravde zadržava nadležnost kod tužbi prema članku III.-365. i III.-367. Ustava kada ih država članica podnosi protiv:

(a) radnje ili propusta Europskoga parlamenta ili Vijeća ili ovih obaju institucija koje djeluju zajednički, s iznimkom:

- europskih odluka Vijeća prema članku III.-168. stavku 2. podstavku 3. Ustava;
- pravnih akata Vijeća koji su doneseni prema aktu Vijeća koji se odnosi na mjere za zaštitu trgovine u smislu članka III.-315. Ustava,
- radnji Vijeća kojima Vijeće koristi provedbene ovlasti u skladu s člankom I.-37. stavkom 2. Ustava;

(b) radnje ili propusta Komisije prema članku III.-420. stavku 1. Ustava.

Sud pravde također zadržava nadležnost kod tužbi iz istih članaka kada ih podnosi institucija Unije protiv radnje ili propusta Europskoga parlamenta ili Vijeća ili obje ove institucije kada djeluju zajednički ili Komisije ili kada institucija podnosi tužbu protiv radnje ili propusta Europske središnje banke.

Članak 52.

Predsjednik Suda pravde i predsjednik Općeg suda sporazumno utvrđuju uvjete prema kojima dužnosnici i ostali službenici pri Sudu pravde pružaju usluge Općem sudu kako bi on mogao funkcionirati. Neki dužnosnici ili ostali službenici odgovaraju tajniku Općeg suda koji je podređen predsjedniku Općeg suda.

Članak 53.

Postupak pred Općim sudom uređuje se u Glavi III.

Poslovníkom se utvrđuju daljnje i detaljnije odredbe ako je to potrebno. Poslovníkom može odstupati od članka 40. stavka 4. i od članka 41. kako bi se uvažile specifičnosti sporova na području intelektualnog vlasništva.

Neovisno o članku 20. stavku 4. nezavisni odvjetnik može svoje obrazložene zaključne prijedloge dati u pisanom obliku.

Članak 54.

Ako se tužba ili postupovni dokument naslovljen na Opći sud zabunom dostavi tajniku Suda pravde, taj ga tajnik odmah prosljeđuje tajniku Općeg suda. Isto tako, ukoliko se tužba ili postupovni dokument naslovljen na Sud pravde zabunom dostavi tajniku Općeg suda, taj ga tajnik odmah prosljeđuje tajniku Suda.

Ako Opći sud utvrdi da nije nadležan odlučivati o tužbi za koju je nadležan Sud pravde, tu tužbu upućuje Sudu pravde. Isto tako, u slučajevima kada Sud pravde utvrdi da je neka tužba u nadležnosti Općeg suda, upućuje je na Opći sud, a taj se Sud onda ne može proglasiti nenadležnim.

U slučajevima kada su i Sudu pravde i Općem sudu povjereni predmeti u kojima se traži ista mjera, postavlja isto pitanje tumačenja ili se dovodi u pitanje isti pravni akt, Opći sud može nakon saslušanja stranaka prekinuti postupak dok Sud pravde ne donese presudu ili, u slučaju da je tužba podnesena prema članku III. 365 Ustava ili prema članku 146. Ugovora o EUROATOM-u, može se proglasiti nenadležnim kako bi Sudu omogućio odlučivanje o tužbi. Pod istim okolnostima i Sud pravde može donijeti odluku o prekidanju postupka koji se pred njim vodi. U tom se slučaju postupak nastavlja pred Općim sudom.

Ako neka država članica i institucija pobijaju isti pravni akt, Opći sud proglašava se nenadležnim tako da Sud pravde može odlučivati o tim tužbama.

Članak 55.

Konačne odluke Općeg suda, djelomične odluke o materijalnim pitanjima ili odluke o postupovnim pitanjima koje se odnose na prigovor nenadležnosti ili nedopuštenosti tajnik Općeg suda dostavlja svim strankama kao i državama članicama i institucijama Unije čak i ako se u tom predmetu nisu upustile u postupak pred Općim sudom.

Članak 56.

Protiv konačnih odluka Općeg suda i djelomičnih odluka tog Suda o materijalnim pitanjima ili odluka o postupovnim pitanjima koje se odnose na prigovor nenadležnosti ili nedopuštenosti može se uložiti pravni lijek pred Sudom pravde u roku od dva mjeseca od dostave odluke koja se pobija.

Pravni lijek može uložiti stranka koja u cijelosti ili djelomično nije uspjela u svojim zaključnim prijedlozima. Međutim, umješači koji nisu države članice niti institucije Unije mogu uložiti pravni lijek jedino ako odluka Općeg suda na njih izravno utječe.

S iznimkom predmeta koji se odnose na sporove između Unije i njezinih službenika, pravni lijek mogu uložiti i države članice i institucije Unije koje nisu bile umještači u postupku pred Općim sudom. Te države članice i institucije u istom su položaju kao i države članice ili institucije koje su se upustile u postupak u prvom stupnju.

Članak 57.

Svaka osoba čiji je zahtjev za stupanjem u postupak Opći sud odbacio može uložiti pravni lijek pred Sudom pravde u roku od dva tjedna od dostave odluke kojom se zahtjev odbija.

Stranke u postupku mogu u roku od dva mjeseca od dostave uložiti pravni lijek pred Sudom pravde protiv svake odluke Općeg suda koja je donesena temeljem članka III.-379. stavka 1. ili 2. ili članka III.-401. Ustava ili članka 157. ili članka 164. stavka 3. Ugovora o EUROATOM-u.

Odluka o pravnom lijeku iz stavka 1. i 2. ovog članka donosi se prema postupku koji je utvrđen člankom 39.

Članak 58.

Pravni lijek pred Sudom pravde ograničen je na pravna pitanja. Može se uložiti zbog nenadležnosti Općeg suda, povrede postupka pred tim Sudom koja negativno utječe na interese podnositelja pravnog lijeka te zbog povrede prava Unije od strane Općeg suda.

Nije dopušten pravni lijek koji se odnosi samo na odluku o visini troškova ili o plaćanju troškova.

Članak 59.

U slučajevima kada je pravni lijek uložen protiv odluke Općeg suda, postupak pred Sudom pravde sastoji se od pismenoga i usmenog postupka. U skladu s uvjetima koji su utvrđeni Poslovnikom Sud pravde može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, donijeti odluku bez održavanja usmenog postupka.

Članak 60.

Ne dovodeći u pitanje članak III.-379. stavak 1. i 2. Ustava niti članak 157. Ugovora o EUROATOM-u, žalba nema odgodni učinak.

Iznimno od članka III.-380. Ustava, odluke Općeg suda kojima se proglašava ništavost europskih zakona ili europskih uredbi koje su u cijelosti obvezujuće i izravno primjenjive u svim državama članicama stupaju na snagu tek po isteku roka iz članka 56. stavka 1. ovoga Statuta ili, ako se u tom roku

uloži pravni lijek, od datuma kada je odbijen, ali ne dovodeći u pitanje pravo stranke da od Suda pravde temeljem članka III.-379. stavka 1. i 2. Ustava i članka 157. Ugovora o EUROATOM-u traži odgodu učinaka europskog zakona ili europske uredbe koji su proglašeni ništavima ili donošenje neke druge privremene mjere.

Članak 61.

Ako je pravni lijek osnovan, Sud pravde ukida odluku Općeg suda. Sud pravde sam može donijeti konačnu odluku u predmetu ukoliko to dopušta situacija u postupku ili predmet vratiti Općem sudu na ponovno odlučivanje.

U slučajevima kada je predmet vraćen Općem sudu, taj je Sud vezan odlukom Suda pravde o pravnim pitanjima.

U slučajevima kada je pravni lijek države članice ili institucije Unije koja nije ranije stupila u postupak pred Općim sudom osnovan, ako to smatra potrebnim, Sud pravde može odrediti koji se učinci odluke Općeg suda koja je ukinuta smatraju pravomoćnima u pogledu stranaka u sporu.

Članak 62.

U predmetima iz članka III.-358. stavka 2. i 3. Ustava u kojima prvi nezavisni odvjetnik smatra da postoji ozbiljna opasnost od utjecaja na jedinstvo ili dosljednost prava Unije, on Sudu pravde može predložiti preispitivanje odluke Općeg suda.

Takav prijedlog mora se podnijeti u roku od mjesec dana od donošenja odluke Općeg suda. U roku od mjesec dana od prijama prijedloga koji je podnio prvi nezavisni odvjetnik, Sud pravde odlučuje o tome je li potrebno preispitati odluku.

GLAVA V. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 63.

Poslovnik Suda pravde i Općeg suda sadrži odredbe koje su potrebne za primjenu i, po potrebi, za dopunu ovoga Statuta.

Članak 64.

Pravila kojima se uređuju pitanja jezika pred Sudom pravde Europske unije utvrđuju se europskom uredbom koju Vijeće donosi jednoglasno. Ta uredba donosi se ili na zahtjev Suda pravde i nakon savjetovanja s Komisijom i Europskim parlamentom ili na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja sa Sudom pravde i Europskim parlamentom.

Dok se ne donesu ti propisi, primjenjuju se odredbe iz Poslovnika Suda pravde i Poslovnika Općeg suda kojima se uređuju pitanja jezika. Iznimno od članaka III.-355. i III.-356. Ustava, te se odredbe mogu izmijeniti i dopuniti ili ukinuti temeljem jednoglasne suglasnosti Vijeća.

Članak 65.

1. Iznimno od članka IV.-437. Ustava, ostaje na snazi svaka izmjena i dopuna Protokola o statutu Suda pravde, koji je priložen Ugovoru o osnivanju Europske unije, Ugovoru o osnivanju Europske zajednice i Ugovoru o Europskoj zajednici za atomsku energiju, a koja se donese između potpisivanja i stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu.

2. U svrhu njihove ugradnje u odredbe ovog Statuta, izmjene i dopune iz stavka 1. podliježu službenom kodificiranju putem europskog zakona Vijeća koji se donosi na zahtjev Suda pravde. Stupanjem na snagu tog kodificirajućeg europskog zakona, ovaj se članak ukida.

4. PROTOKOL O STATUTU EUROPSKOGA SUSTAVA SREDIŠNJIH BANAKA I EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da utvrde Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke u skladu s člancima I.-30. i III.-187. stavkom 2. Ustava, SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

POGLAVLJE I. EUROPSKI SUSTAV SREDIŠNJIH BANAKA

Članak 1.

Europski sustav središnjih banaka

1. U skladu s člankom I.-30. stavkom 1. Ustava Europska središnja banka i nacionalne središnje banke čine Europski sustav središnjih banaka. Europska središnja banka i nacionalne središnje banke onih država članica čija je valuta euro čine Eurosustav.

2. Europski sustav središnjih banaka i Europska središnja banka provode svoje zadaće i obavljaju svoje aktivnosti u skladu s Ustavom i ovim Statutom.

POGLAVLJE II.
CILJEVI I ZADAĆE EUROPSKOG SUSTAVA SREDIŠNJIH BANAKA

Članak 2.
Ciljevi

U skladu s člankom I.-30. stavkom 2. i člankom III.-185. stavkom 1. Ustava glavni je cilj Europskog sustava središnjih banaka održati stabilnost cijena. Ne dovodeći u pitanje ovaj cilj, sustav pruža potporu općim gospodarskim politikama u Uniji radi pridonošenja ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih u članku I.-3. Ustava. Europski sustav središnjih banaka djeluje u skladu s načelima otvorenog tržišnog gospodarstva uz slobodno tržišno natjecanje i davanje prednosti učinkovitoj raspodjeli sredstava te u skladu s načelima navedenim u članku III.-177. Ustava.

Članak 3.
Zadaće

1. U skladu s člankom III.-185. stavkom 2. Ustava osnovne su zadaće koje se obavljaju putem Europskog sustava središnjih banaka sljedeće:

- a) utvrđivanje i provođenje monetarne politike Unije;
- b) obavljanje deviznih poslova u skladu s člankom III.-326. Ustava;
- c) držanje i upravljanje službenim deviznim pričuvama država članica;
- d) promicanje nesmetanog funkcioniranja platnog sustava.

2. U skladu s člankom III.-185. stavkom 3. Ustava, stavak 1. točka (c) ovoga članka ne utječe na to da vlade država članica drže i upravljaju deviznim obrtnim sredstvima.

3. U skladu s člankom III.-185. stavkom 5. Ustava Europski sustav središnjih banaka doprinosi nesmetanom vođenju politika koje provode nadležna tijela u odnosu na razborit nadzor nad kreditnim institucijama te stabilnost financijskog sustava.

Članak 4.
Savjetodavne funkcije

U skladu s člankom III.-185. stavkom 4. Ustava provodi se savjetovanje s Europskom središnjom bankom:

- a) vezano uz bilo koji akt Unije koji se predlaže u područjima za koja je nadležna;
- b) državnih tijela vezano za bilo koji nacrt zakonodavnih propisa na području njezine nadležnosti, ali u granicama i pod uvjetima koje utvrdi Vijeće u skladu s postupkom koji je utvrđen u članku 41.;

Europska središnja banka može davati svoje mišljenje institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije te državnim tijelima u pogledu pitanja koja su u granicama njezinih ovlasti.

Članak 5.

Prikupljanje statističkih podataka

1. Radi obavljanja zadaća Europskog sustava središnjih banaka, Europska središnja banka uz potporu nacionalnih središnjih banaka prikuplja potrebne statističke podatke bilo od nadležnih državnih tijela ili izravno od gospodarskih subjekata. U tu svrhu suraduje s institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije te nadležnim tijelima država članica ili trećih zemalja kao i s međunarodnim organizacijama.

2. Nacionalne središnje banke u mjeri u kojoj je to moguće obavljaju zadaće iz stavka 1.

3. Europska središnja banka po potrebi doprinosi usklađivanju pravila i postupaka kojima se uređuje prikupljanje, obrada i distribucija statističkih podataka na područjima koja su u granicama njezinih ovlasti.

4. U skladu s postupkom utvrđenim u članku 41. Vijeće određuje fizičke i pravne osobe koje podliježu zahtjevima izvješćivanja, režim čuvanja tajnosti kao i odgovarajuće provedbene odredbe.

Članak 6.

Međunarodna suradnja

1. Na području međunarodne suradnje koja obuhvaća zadaće povjerene Europskom sustavu središnjih banaka Europska središnja banka odlučuje o načinu zastupanja Europskog sustava središnjih banaka.

2. Europska središnja banka i, podložno njezinom dopuštenju, nacionalne središnje banke mogu sudjelovati u međunarodnim monetarnim institucijama.

3. Stavci 1. i 2. ne utječu na članak III.-196. Ustava.

POGLAVLJE III.

ORGANIZACIJA EUROPSKOG SUSTAVA SREDIŠNJIH BANAKA

Članak 7.

Neovisnost

U skladu s člankom III.-188. Ustava prilikom provođenja svojih ovlasti te obavljanja svojih zadaća i dužnosti u skladu s Ustavom i ovim Statutom niti

Europska središnja banka niti nacionalne središnje banke niti bilo koji član njihovih tijela koja donose odluke ne traže i ne primaju upute od institucija, tijela, ureda ili agencija Unije, bilo koje vlade država članica ili bilo kojeg drugog tijela. Institucije, tijela, uredi i agencije Unije te vlade država članica obvezuju se da će poštivati ovo načelo i da neće nastojati utjecati na članove tijela koja donose odluke Europske središnje banke ili nacionalnih središnjih banaka prilikom obavljanja njihovih zadaća.

Članak 8.
Opće načelo

Europskim sustavom središnjih banaka upravljaju tijela Europske središnje banke koja donose odluke.

Članak 9.
Europska središnja banka

1. Europska središnja banka, koja u skladu s člankom I.-30. stavkom 3. Ustava posjeduje pravnu osobnost, u svakoj državi članici uživa najširu pravnu sposobnost koja se u skladu s pravom dotične države članice dodjeljuje pravnim osobama. Ona posebice može stjecati i raspolagati pokretnom i nepokretnom imovinom te može biti stranka u sudskim postupcima.

2. Europska središnja banka brine se da zadaće povjerene Europskom sustavu središnjih banaka temeljem članka III.-185. stavaka 2., 3. i 5. Ustava obavlja ili ona sama u skladu s ovim Statutom ili nacionalne središnje banke u skladu s člankom 12. stavkom 1. i člankom 14.

3. U skladu s člankom III.-187. stavkom 1. Ustava tijela Europske središnje banke koja donose odluke su Upravno vijeće i Izvršni odbor.

Članak 10.
Upravno vijeće

1. U skladu s člankom III.-382. stavkom 1. Ustava Upravno vijeće sastoji se od članova Izvršnog odbora Europske središnje banke i guvernera nacionalnih središnjih banaka država članica bez prava izuzeća u smislu članka III.-197. Ustava.

2. Svaki član Upravnog vijeća ima jedan glas. Od datuma kada broj članova Upravnog vijeća bude veći od 21, svaki član Izvršnog odbora ima jedan glas, a pravo glasa ima 15 guvernera. Ova prava glasa dodjeljuju se i rotiraju kako slijedi:

- a) od datuma kada je broj guvernera veći od 15 do datuma kada dostigne 22 guverneri se dijele u dvije skupine u skladu s rangom prema veličini udjela njihovih nacionalnih središnjih banaka država članica u ukupnom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama te u ukupnom iznosu agregatne bilance stanja monetarnih financijskih institucija onih država članica čija je valuta euro. Udjelu u ukupnom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama dodjeljuje se ponder od 5/6, a udjelu u ukupnom iznosu agregatne bilance stanja monetarnih financijskih institucija dodjeljuje se ponder od 1/6. Prvu skupinu čini pet guvernera, a drugu skupinu čine ostali guverneri. Učestalost kojom se pravo glasa dodjeljuje guvernerima u prvoj skupini ne može biti manja od učestalosti kojom se pravo glasa dodjeljuje guvernerima u drugoj skupini. Podložno prethodnoj rečenici, prvoj se skupini dodjeljuju četiri prava glasa, a drugoj skupini jedanaest prava glasa;
- b) od datuma kada broj guvernera dostigne 22, guverneri se dijele u tri skupine u skladu s rangom na temelju kriterija utvrđenih u točki (a). Prvu skupinu čini pet guvernera i dodjeljuju joj se četiri prava glasa. Drugu skupinu čini polovica ukupnog broja guvernera, pri čemu se svaki razlomak zaokružuje na najbliži cijeli broj, a dodjeljuje joj se osam prava glasova. Treću skupinu čine preostali guverneri i dodjeljuju joj se tri prava glasa;
- c) prava glasa guvernerima se u svakoj skupini dodjeljuju na jednaka vremenska razdoblja;
- d) za izračun udjela u ukupnom bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama primjenjuje se članak 29. stavak 2. Ukupni iznos agregatne bilance stanja monetarnih financijskih institucija izračunava se u skladu sa statističkim okvirom koji se primjenjuje u Uniji u trenutku izračuna;
- e) kad god se ukupni bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama prilagođava u skladu s člankom 29. stavkom 3., ili kad god se broj guvernera poveća, veličina i/ili sastav skupina prilagođava se u skladu s načelima iznesenim u ovoj točki;
- f) Upravno vijeće dvotrećinskom većinom svih svojih članova, bez obzira imaju li ili nemaju pravo glasa, poduzima mjere koje su potrebne za provedbu načela utvrđenih u ovom podstavku i može donijeti odluku o odgađanju uvođenja rotacijskog sustava do datuma kada broj guvernera premaši 18.

Pravo glasa koristi se osobno. Iznimno od ovog pravila, Poslovníkom iz članka 12. stavka 3. može se utvrditi da članovi Upravnog vijeća mogu glasovati putem telekonferencije. Poslovníkom se također predviđa da član Upravnog vijeća, koji je na dulji rok spriječen i ne može sudjelovati na sjedni-

cama Upravnog vijeća, može svoga zamjenika imenovati kao člana Upravnog vijeća.

Podstavci 1. i 2. ne utječu na pravo glasa svih članova Upravnoga vijeća, bez obzira na to imaju li ili nemaju pravo glasa, u skladu sa stavkom 3. te člankom 40. stavcima 2. i 3. Osim ako nije drugačije propisano ovim Statutom, Upravno vijeće odlučuje običnom većinom članova koji imaju pravo glasa. U slučaju neodlučenog ishoda glasovanja, odlučuje glas predsjednika.

Kako bi Upravno vijeće moglo glasovati, potreban je kvorum od dvije trećine članova koji imaju pravo glasa. Ako nisu ispunjeni uvjeti za kvorum, predsjednik može sazvati izvanrednu sjednicu na kojoj se odluke mogu donositi bez obzira na kvorum.

3. Kako bi se mogle donositi odluke u skladu s člancima 28., 29., 30., 32., 33. i 49., glasovi Upravnog vijeća ponderiraju se u skladu s udjelima nacionalnih središnjih banaka u upisanom kapitalu Europske središnje banke. Ponderiranje glasova članova Izvršnog odbora iznosi nula. Odluka, za čije je donošenje potrebna kvalificirana većina, donosi se ako glasovi koji su dati za njezino donošenje predstavljaju najmanje dvije trećine upisanog kapitala Europske središnje banke te najmanje polovicu dioničara. Ako netko od guvernera nije u mogućnosti nazočiti, može imenovati zamjenika koji daje ponderirani glas.

4. Zapisnici sa sjednica su povjerljivi. Upravno vijeće može donijeti odluku o objavljivanju rezultata rasprava.

5. Upravno vijeće sastaje se najmanje deset puta godišnje.

Članak 11. Izvršni odbor

1. U skladu s točkom 1. članka III.-382. stavka 2. Ustava Izvršni odbor čine predsjednik, potpredsjednik i još četiri člana.

Članovi obavljaju svoje dužnosti kao zaposlenici kojima je to glavno zanimanje. Niti jedan član ne bavi se nekim drugim zanimanjem, bez obzira radi li se o plaćenom zanimanju ili ne, osim ako to u iznimnom slučaju odobri Upravno vijeće.

2. U skladu s člankom III.-382. stavkom 2. Ustava, na prijedlog Vijeća nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Upravnim vijećem predsjednika, potpredsjednika i ostale članove Izvršnog odbora imenuje Europsko vijeće kvalificiranom većinom iz kruga priznatih osoba s profesionalnim iskustvom na području monetarnih i bankarskih poslova.

Njihov mandat traje osam godina i ne obnavlja se.

Članovi Izvršnog odbora mogu biti samo državljani država članica.

3. Uvjeti zapošljavanja članova Izvršnog odbora, poglavito njihove plaće, mirovine i ostali doprinosi za socijalno osiguranje, predmet su ugovora s Europskom središnjom bankom, a utvrđuje ih Upravno vijeće na prijedlog odbora koji se sastoji od tri člana koja imenuje Upravno vijeće i tri člana koja imenuje Vijeće. Članovi Izvršnog odbora nemaju pravo glasovati o pitanjima iz ovog stavka.

4. Ako član Izvršnog odbora više ne ispunjava uvjete potrebne za obavljanje svojih dužnosti ili ako je proglašen krivim zbog teške povrede radne dužnosti, Sud pravde ga na zahtjev Upravnog vijeća ili Izvršnog odbora može razriješiti dužnosti.

5. Svaki član Izvršnog odbora koji je osobno nazočan ima pravo glasovati i u tu svrhu raspolaže jednim glasom. Osim ako nije drugačije propisano, Izvršni odbor odlučuje običnom većinom danih glasova. U slučaju neodlučenog ishoda glasovanja, odlučuje glas predsjednika. Pojednosti o glasovanju utvrđuju se Poslovníkom iz članka 12. stavka 3.

6. Izvršni odbor odgovoran je za tekuće poslovanje Europske središnje banke.

7. Slobodno mjesto u Izvršnom odboru popunjava se imenovanjem novog člana u skladu sa stavkom 2.

Članak 12.

Odgovornosti tijela koja donose odluke

1. Upravno vijeće donosi smjernice i odluke koje su potrebne za osiguranje provedbe zadaća koje su povjerene Europskom sustavu središnjih banaka u skladu s Ustavom i ovim Statutom. Upravno vijeće utvrđuje monetarnu politiku Unije uključujući, prema potrebi, odluke koje se odnose na posredne monetarne ciljeve, ključne kamatne stope i iznos pričuva u Europskom sustavu središnjih banaka te utvrđuje potrebne smjernice za njihovu provedbu.

Izvršni odbor provodi monetarnu politiku u skladu sa smjernicama i odlukama koje utvrdi Upravno vijeće. U tu svrhu Izvršni odbor daje potrebne upute nacionalnim središnjim bankama. Osim toga, na Izvršni odbor mogu se prenijeti određene ovlasti ako to odluči Upravno vijeće.

U mjeri u kojoj se to smatra mogućim i primjerenim, a ne dovodeći u pitanje odredbe ovoga članka, Europskoj središnjoj banci na raspolaganju stoje nacionalne središnje banke kod obavljanja poslova koji čine dio zadaća Europskog sustava središnjih banaka.

2. Izvršni je odbor odgovoran za pripremu sjednica Upravnog vijeća.

3. Upravno vijeće donosi Poslovník kojim se utvrđuje unutarnje ustrojstvo Europske središnje banke i njezinih tijela koja donose odluke.

4. Upravno vijeće obavlja svoje savjetodavne funkcije iz članka 4.
5. Upravno vijeće donosi odluke iz članka 6.

Članak 13.
Predsjednik

1. Predsjednik, ili ako on nije nazočan, potpredsjednik, predsjedava Upravnim vijećem i Izvršnim odborom Europske središnje banke.
2. Ne dovodeći u pitanje članak 38., predsjednik ili osoba koju on imenuje zastupa Europsku središnju banku prema vani.

Članak 14.
Nacionalne središnje banke

1. U skladu s člankom III.-189. Ustava svaka država članica osigurava usklađenost svog zakonodavstva, uključujući i statute svojih središnjih banaka, s Ustavom i ovim Statutom.
2. Statutima nacionalnih središnjih banaka poglavito se propisuje trajanje mandata guvernera nacionalnih središnjih banaka od najmanje pet godina.
Guverner se može razriješiti dužnosti samo ako više ne ispunjava uvjete potrebne za obavljanje svojih dužnosti ili ako je proglašen krivim zbog teške povrede radne dužnosti. Takvu odluku Sudu pravde može uputiti dotični guverner ili Upravno vijeće temeljem povrede Ustava ili bilo kojeg zakonskog propisa koji se odnosi na provedbu odluke. Postupak se pokreće u roku od dva mjeseca od objave odluke ili priopćenja odluke tužitelju ili, ako to nije učinjeno, od dana kada je tužitelj saznao za odluku.
3. Nacionalne središnje banke sastavni su dio Europskog sustava središnjih banaka i postupaju u skladu sa smjernicama i uputama Europske središnje banke. Upravno vijeće poduzima potrebne korake s ciljem osiguranja poštivanja smjernica i uputa Europske središnje banke i traži da mu se dostavljaju svi potrebni podaci.
4. Nacionalne središnje banke mogu obavljati i druge funkcije osim onih koje su navedene u ovom Statutu, osim ako Upravno vijeće dvotrećinskom većinom danih glasova utvrdi da te funkcije nisu spojive s ciljevima i zadaćama Europskog sustava središnjih banaka. Te se funkcije obavljaju na odgovornost nacionalnih središnjih banaka i ne smatraju se dijelom funkcija Europskog sustava središnjih banaka.

Članak 15.
Obveze izvješćivanja

1. Europska središnja banka izrađuje i objavljuje izvješća o aktivnostima Europskog sustava središnjih banaka najmanje tromjesečno.

2. Konsolidirano financijsko izvješće Europskog sustava središnjih banaka objavljuje se svakog tjedna.

3. U skladu s člankom III.-383. stavkom 3. Ustava, Europska središnja banka dostavlja Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću i Komisiji godišnje izvješće o aktivnostima Europskog sustava središnjih banaka i monetarnoj politici za prethodnu i tekuću godinu.

4. Izvješća iz ovog članka stavljaju se besplatno na raspolaganje zainteresiranim stranama.

Članak 16.
Novčanice

U skladu s člankom III.-186. stavkom 1. Ustava, Upravno vijeće ima isključivo pravo davanja ovlasti za izdavanje novčanica eura unutar Unije. Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu izdavati takve novčanice. Novčanice koje izdaje Europska središnja banka i nacionalne središnje banke jedine su novčanice koje imaju status zakonitog sredstva plaćanja unutar Unije.

Europska središnja banka u najvećoj mogućoj mjeri poštuje postojeću praksu u odnosu na izdavanje i oblikovanje novčanica.

POGLAVLJE IV.
**MONETARNE FUNKCIJE I POSLOVANJE EUROPSKOG SUSTAVA
SREDIŠNJIH BANAKA**

Članak 17.

Računi kod Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka

Kako bi obavljale svoje poslove, Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu otvarati račune za kreditne institucije, javna tijela i ostale gospodarske subjekte te uzimati sredstva, uključujući i knjigovodstvene vrijednosnice, kao osiguranje.

Članak 18.
Otvoreno tržišno i kreditno poslovanje

1. Radi postizanja ciljeva i obavljanja zadaća Europskog sustava središnjih banaka Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu:

- a) poslovati na financijskim tržištima izravnom kupnjom i prodajom (promptne i terminske transakcije) ili sporazumima o ponovnoj kupnji te odobravanjem kredita i zaduživanjem putem potraživanja i utrživih instrumenata u eurima ili drugim valutama te plemenitim metalima;
- b) obavljati kreditne poslove s kreditnim institucijama i ostalim gospodarskim subjektima uz osiguranje kredita odgovarajućim instrumentima osiguranja naplate.

2. Europska središnja banka utvrđuje opća načela svog otvorenog tržišnog i kreditnog poslovanja kao i otvorenog tržišnog i kreditnog poslovanja nacionalnih središnjih banaka, uključujući i objavljivanje uvjeta pod kojima su spremne sklapati takve transakcije.

Članak 19. Minimalne pričuve

1. Podložno članku 2., Europska središnja banka može radi ostvarivanja ciljeva monetarne politike od kreditnih institucija osnovanih u državama članicama zahtijevati da na računima kod Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka drže minimalne pričuve. Upravno vijeće može donijeti detaljna pravila za obračun i utvrđivanje traženih minimalnih pričuva. U slučaju njihovog nepoštivanja, Europska središnja banka ima pravo zaračunati zatezne kamate i nametnuti ostale sankcije sa sličnim učinkom.

2. Radi primjene ovoga članka Vijeće u skladu s procedurom utvrđenom u članku 41. utvrđuje osnovu za minimalne pričuve kao i najveće dopuštene omjere između pričuva i njihove osnove te odgovarajuće sankcije u slučaju njihovog nepoštivanja.

Članak 20. Ostali instrumenti monetarne kontrole

Upravno vijeće može dvotrećinskom većinom danih glasova odlučivati o upotrebi ostalih operativnih metoda monetarne kontrole koje smatra prikladnima, a uz poštovanje članka 2.

Vijeće u skladu s procedurom utvrđenom u članku 41. utvrđuje područje primjene takvih metoda ako se na taj način nameću obveze trećim stranama.

Članak 21. Poslovanje s javnim subjektima

1. U skladu s člankom III.-181. Ustava zabranjuju se prekoračenja po računima ili bilo koji drugi oblici kreditiranja koje institucijama, tijelima, uredima

ili agencijama Unije, središnjim vladama, regionalnim, lokalnim ili ostalim javnim tijelima ili tijelima javnog prava ili javnim poduzećima država članica odobrava Europska središnja banka ili nacionalne središnje banke, kao i izravno kupovanje dužničkih instrumenata koje bi Europska središnja banka ili nacionalne središnje banke od njih kupovale.

2. Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu djelovati kao fiskalni agenti za subjekte iz stavka 1.

3. Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na kreditne institucije u javnom vlasništvu koje nacionalne središnje banke i Europska središnja banka u kontekstu osiguranja pričuva središnjih banaka tretiraju jednako kao i privatne kreditne institucije.

Članak 22.

Klirinški i platni sustav

Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu osigurati kapacitete, a Europska središnja banka može donijeti uredbe, radi osiguranja učinkovitog i pouzdanog klirinškog i platnog sustava unutar Unije kao i s ostalim zemljama.

Članak 23.

Poslovanje s trećim stranama

Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu:

- a) uspostavljati odnose sa središnjim bankama i financijskim institucijama u drugim zemljama te po potrebi s međunarodnim organizacijama;
- b) obavljati promptnu i terminsku kupovinu i prodaju svih vrsta deviznih sredstava i plemenitih metala; pojam "devizna sredstva" obuhvaća vrijednosne papire i sva ostala sredstva u valuti bilo koje države ili obračunske jedinice bilo kojeg oblika;
- c) držati imovinu i upravljati imovinom iz ovog članka;
- d) obavljati sve vrste bankovnih transakcija u odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, uključujući poslove zaduživanja i kreditiranja.

Članak 24.

Ostali poslovi

Osim poslova koji proizlaze iz njihovih zadaća, Europska središnja banka i nacionalne središnje banke mogu sklapati poslove za svoje upravne potrebe ili za potrebe svog osoblja.

POGLAVLJE V.
RAZBORIT NADZOR

Članak 25.
Razborit nadzor

1. Europska središnja banka može davati savjete Vijeću, Komisiji i nadležnim vlastima država članica, a Vijeće, Komisija i nadležne vlasti država članica mogu tražiti savjete od Europske središnje banke u pogledu područja primjene i provedbe pravno obvezujućih akata Unije u odnosu na razborit nadzor nad kreditnim institucijama i stabilnost financijskog sustava.

2. U skladu sa svim europskim zakonima donesenim temeljem članka III.-185. stavka 6. Ustava, Europska središnja banka može obavljati posebne zadatke koje se odnose na politike vezane uz razborit nadzor nad kreditnim institucijama i ostalim financijskim institucijama s iznimkom osiguravajućih društava.

POGLAVLJE VI.
FINANCIJSKE ODREDBE EUROPSKOG SUSTAVA SREDIŠNJIH BANAKA

Članak 26.
Financijska izvješća

1. Financijska godina Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka počinje prvog dana siječnja i završava posljednjeg dana prosinca.

2. Izvršni odbor sačinjava godišnje izvješće Europske središnje banke u skladu s načelima koje utvrđuje Upravno vijeće. Upravno vijeće odobrava izvješće i ono se nakon toga objavljuje.

3. Za analitičke i operativne potrebe, Izvršni odbor sačinjava konsolidiranu bilancu stanja Europskog sustava središnjih banaka, koja obuhvaća aktivu i pasivu nacionalnih središnjih banaka obuhvaćenih Europskim sustavom središnjih banaka.

4. Za primjenu ovoga članka Upravno vijeće donosi potrebna pravila za normizaciju računovodstva i izvješćivanja o poslovanju nacionalnih središnjih banaka.

Članak 27.
Revizija

1. Reviziju izvješća Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka obavljaju nezavisni vanjski revizori koje predloži Upravno vijeće i odobri Vijeće. Revizori su u potpunosti ovlašteni za pregledavanje svih knjiga i

računa Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka te za dobivanje potpunih podataka o njihovim transakcijama.

2. Članak III.-384. Ustava primjenjuje se samo na preispitivanje operativne učinkovitosti upravljanja Europske središnje banke.

Članak 28.

Kapital Europske središnje banke

1. Kapital Europske središnje banke iznosi 5 milijardi eura. Kapital se može povećati u iznosima određenim europskom odlukom Upravnog vijeća koja je donesena kvalificiranom većinom temeljem članka 10. stavka 3. u granicama i pod uvjetima koje utvrdi Vijeće u skladu s postupkom iz članka 41.

2. Kapital Europske središnje banke mogu upisati i držati jedino nacionalne središnje banke. Kapital se upisuje u skladu s ključem utvrđenim u skladu s člankom 29.

3. Upravno vijeće kvalificiranom većinom u skladu s člankom 10. stavkom 3. utvrđuje visinu i oblik uplata kapitala.

4. Podložno stavku 5., udjeli nacionalnih središnjih banaka u upisanom kapitalu Europske središnje banke ne mogu se prenijeti, založiti niti zaplijeniti.

5. U slučaju usklađivanja ključa iz članka 29., nacionalne središnje banke međusobno prenose udjele u kapitalu u omjeru kojim se osigurava da je raspodjela udjela u kapitalu u skladu s prilagođenim ključem. Upravno vijeće utvrđuje uvjete za takvo prenošenje.

Članak 29.

Ključ za upis kapitala

1. Ključ za upis kapitala Europske središnje banke, koji je prvi put utvrđen 1998. godine prilikom osnivanja Europskog sustava središnjih banaka, utvrđuje se na način da se svakoj nacionalnoj središnjoj banci dodijeli ponder u ključu koji je jednak zbroju sljedećih postotaka:

- 50% udjela dotične države članice u stanovništvu Unije u prethodnoj godini prije osnivanja Europskog sustava središnjih banaka;
- 50% udjela dotične države članice u bruto domaćem proizvodu Unije po tržišnim cijenama tijekom razdoblja od pet godina prije prethodne godine prije osnivanja Europskog sustava središnjih banaka.

Postotci se zaokružuju na nižu ili višu vrijednost najbližeg višekratnika 0,0001 postotnog boda.

2. Komisija dostavlja statističke podatke koji se koriste kod primjene ovoga članka u skladu s pravilima koje utvrđuje Vijeće temeljem procedure koja je predviđena u članku 41.

3. Ponderi koji se dodjeljuju nacionalnim središnjim bankama prilagođavaju se svakih pet godina od osnutka Europskog sustava središnjih banaka analogno stavku 1. Prilagođeni se ključ primjenjuje od prvog dana naredne godine.

4. Upravno vijeće poduzima sve ostale mjere koje su potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 30.

Prijenos deviznih pričuva u Europsku središnju banku

1. Ne dovodeći u pitanje članak 28., nacionalne središnje banke prenose u Europsku središnju banku devizne pričuve, koje se ne sastoje od valuta država članica, eura, pričuvnih pozicija Međunarodnog monetarnog fonda i posebnih prava vučenja, do iznosa u protuvrijednosti od 50 milijardi eura. Upravno vijeće donosi odluku o dijelu koji poziva Europska središnja banka. Europska središnja banka ima puno pravo držati i upravljati deviznim pričuvama koje su joj prenesene i upotrebljavati ih za svrhe utvrđene ovim Statutom.

2. Doprinos svake nacionalne središnje banke utvrđuje se proporcionalno njezinom udjelu u upisanom kapitalu Europske središnje banke.

3. Europska središnja banka odobrava svakoj nacionalnoj središnjoj banci potraživanje u iznosu protuvrijednosti njezinog doprinosa. Upravno vijeće utvrđuje denominaciju i naknadu za takva potraživanja.

4. Europska središnja banka može u skladu sa stavkom 2. tražiti uplatu daljnjih deviznih pričuva osim iznosa utvrđenih stavkom 1. u granicama i pod uvjetima koje utvrdi Vijeće temeljem procedure navedene u članku 41.

5. Europska središnja banka može držati i upravljati pričuvnim pozicijama kod Međunarodnog monetarnog fonda i posebnim pravima vučenja i može propisati objedinjavanje takvih sredstava.

6. Upravno vijeće poduzima sve ostale mjere koje su potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 31.

Devizne pričuve nacionalnih središnjih banaka

1. Nacionalne središnje banke mogu obavljati transakcije u cilju ispunjavanja svojih obveza prema međunarodnim organizacijama u skladu s člankom 23.

2. Svi ostali poslovi sa sredstvima deviznih pričuva koja ostanu kod nacionalnih središnjih banaka nakon prijenosa iz članka 30. kao i transakcije koje države članice obavljaju svojim deviznim obrtnim sredstvima podliježu, iznad granice utvrđene u skladu s okvirom iz stavka 3., odobrenju Europske središnje banke radi osiguranja poštivanja tečajne stope i monetarnih politika Unije.

3. Upravno vijeće izdaje smjernice radi olakšavanja ovih poslova.

Članak 32.

Raspodjela monetarnog prihoda nacionalnih središnjih banaka

1. Prihod nacionalnih središnjih banaka koji se ostvaruje obavljanjem poslova monetarne politike Europskog sustava središnjih banaka (u daljnjem tekstu "monetarni prihod") raspodjeljuje se na kraju svake financijske godine u skladu s odredbama ovog članka.

2. Iznos monetarnog prihoda svake nacionalne središnje banke jednak je njezinom godišnjem prihodu koji se ostvaruje na osnovu sredstava koje drži u odnosu na novčanice u optjecaju i obveza po depozitima kreditnih institucija. Nacionalne središnje banke utvrđuju namjenu za ta sredstva u skladu sa smjernicama koje utvrđuje Upravno vijeće.

3. Ako, nakon početka treće faze, struktura bilanci stanja nacionalnih središnjih banaka prema prosudbi Upravnog vijeća ne dopušta primjenu stavka 2., Upravno vijeće može kvalificiranom većinom donijeti odluku da se monetarni prihod, iznimno od odredaba stavka 2., tijekom razdoblja od najviše pet godina mjeri u skladu s nekom drugom metodom.

4. Iznos monetarnog prihoda svake nacionalne središnje banke umanjuje se za iznos koji je jednak protuvrijednosti svih kamata koje ta središnja banka plaća za svoje obveze po depozitima kreditnih institucija u skladu s člankom 19.

Upravno vijeće može donijeti odluku da se nacionalnim središnjim bankama plaća odšteta za troškove koji nastaju vezano za izdavanje novčanica ili u iznimnim okolnostima za posebne gubitke koji proizlaze iz poslova monetarne politike koji se obavljaju za Europski sustav središnjih banaka. Odšteta se daje u obliku koji Upravno vijeće smatra prikladnim. Ti se iznosi mogu prebijati s monetarnim prihodom nacionalnih središnjih banaka.

5. Ukupni iznos monetarnog prihoda nacionalnih središnjih banaka raspodjeljuje se nacionalnim središnjim bankama proporcionalno njihovim uplaćenim udjelima u kapitalu Europske središnje banke, a podložno odluci koju donese Upravno vijeće u skladu s člankom 33. stavkom 2.

6. Kliring i izravnjanje salda koji nastaju alokacijom monetarnih prihoda obavlja Europska središnja banka u skladu sa smjernicama koje donosi Upravno vijeće.

7. Upravno vijeće poduzima sve ostale mjere koje su potrebne za primjenu ovog članka.

Članak 33.

Raspodjela neto dobiti i gubitka Europske središnje banke

1. Neto dobit Europske središnje banke prenosi se sljedećim redoslijedom:

- a) iznos koji utvrđuje Upravno vijeće, a koji ne smije biti veći od 20 % iznosa neto dobiti, prenosi se u opći fond pričuva i ne smije iznositi više od 100 % iznosa kapitala;
- b) preostala neto dobit dijeli se dioničarima Europske središnje banke proporcionalno njihovim uplaćenim udjelima.

2. U slučaju da Europska središnja banka ostvari gubitak, taj se gubitak može pokriti iz općeg fonda pričuva Europske središnje banke i po potrebi na temelju odluke Upravnog vijeća iz monetarnog prihoda odgovarajuće financijske godine proporcionalno i do iznosa raspodijeljenih nacionalnim središnjim bankama u skladu s člankom 32. stavkom 5.

POGLAVLJE VII. OPĆE ODREDBE

Članak 34.

Pravni akti

1. U skladu s člankom III.-190. Ustava Europska središnja banka donosi:

- a) europske uredbe u mjeri u kojoj je to potrebno za obavljanje zadaća utvrđenih u članku 3. stavku 1. točki (a), članku 19. stavku 1., članku 22. i članku 25. stavku 2. ovog Statuta kao i u slučajevima koji su utvrđeni europskim uredbama i odlukama iz članka 41.;
- b) europske odluke koje su potrebne za obavljanje zadaća povjerenih Europskom sustavu središnjih banaka u skladu s Ustavom i ovim Statutom;
- c) preporuke i mišljenja.

2. Europska središnja banka može donijeti odluku o objavljivanju europskih odluka, preporuka i mišljenja.

3. U granicama i pod uvjetima koje utvrdi Vijeće u skladu s postupkom iz članka 41., Europska središnja banka ima pravo uvesti novčane kazne ili periodične novčane kazne za poduzeća koja ne poštuju obveze koje proizlaze iz njezinih europskih uredbi i odluka.

Članak 35.

Pravosudna kontrola i srodna pitanja

1. Radnje i propusti Europske središnje banke podliježu preispitivanju i tumačenju Suda pravde Europske unije u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim Ustavom. Europska središnja banka može pokrenuti postupak u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim Ustavom.

2. Sporove između Europske središnje banke s jedne strane i njezinih vjerovnika, dužnika ili bilo kojih drugih osoba s druge strane rješavaju nadležni nacionalni sudovi, osim ako nadležnost nije prenesena na Sud pravde Europske unije.

3. Europska središnja banka podliježe režimu odgovornosti utvrđenom u članku III.-431. Ustava. Odgovornost nacionalnih središnjih banaka utvrđuje se u skladu s njihovim nacionalnim zakonima.

4. Sud pravde Europske unije nadležan je za donošenje presuda u skladu s odredbama o arbitraži sadržanima u ugovoru koji je sklopila Europska središnja banka ili koji je sklopljen u ime Europske središnje banke bez obzira ravna li se taj ugovor prema javnom ili privatnom pravu.

5. Odluku Europske središnje banke o podnošenju tužbe pred Sudom pravde Europske unije donosi Upravno vijeće.

6. Sud pravde Europske unije nadležan je za sporove koji se odnose na ispunjenje obveza nacionalnih središnjih banaka koje proizlaze iz Ustava i ovoga Statuta. Ako Europska središnja banka smatra da neka nacionalna središnja banka nije ispunila svoju obvezu u skladu s Ustavom i ovim Statutom, ona daje svoje obrazloženo mišljenje o predmetnom pitanju nakon što se dotičnoj nacionalnoj središnjoj banci omogući da podnese svoja očitovanja. Ako dotična nacionalna središnja banka ne postupi u skladu s tim mišljenjem u roku koji utvrdi Europska središnja banka, Europska središnja banka može predmet uputiti Sudu pravde Europske unije.

Članak 36.

Osoblje

1. Upravno vijeće na prijedlog Izvršnog odbora utvrđuje uvjete zapošljavanja osoblja Europske središnje banke.

2. Sud pravde Europske unije nadležan je za sporove između Europske središnje banke i njezinih službenika u granicama i pod uvjetima utvrđenim u uvjetima zapošljavanja.

Članak 37.
Poslovna tajna

1. Članovi upravnih tijela i osoblje Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka i nakon prestanka svojih dužnosti ne smiju otkrivati podatke koji su obuhvaćeni obvezom čuvanja poslovne tajne.

2. Toj obvezi podliježu osobe koje imaju pristup podacima obuhvaćenim pravno obvezujućim aktom Unije kojim se uvodi obveza čuvanja tajne.

Članak 38.
Potpisnici

Europska središnja banka pravno preuzima obveze u odnosu na treće strane preko predsjednika ili dva člana Izvršnog odbora ili potpisom dvaju članova osoblja Europske središnje banke koje je predsjednik uredno ovlastio za potpisivanje u ime Europske središnje banke.

Članak 39.
Povlastice i imuniteti

Europska središnja banka na području država članica uživa povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje zadaća pod uvjetima utvrđenima Protokolom o povlasticama i imunitetima Europske unije.

POGLAVLJE VIII.
IZMJENE I DOPUNE STATUTA I DOPUNSKA PRAVILA

Članak 40.
Pojednostavljeni postupci izmjena

1. U skladu s člankom III.-187. stavkom 3. Ustava, europskim zakonima mogu se izmijeniti članak 5. stavak 1., 2. i 3., članak 17., članak 18., članak 19. stavak 1., članak 22., 23., 24., 26., članak 32. stavak 2., stavak 3., stavak 4. i 6., članak 33. stavak 1. točka (a) i članak 36. ovog Statuta:

- a) na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskom središnjom bankom, ili
- b) na preporuku Europske središnje banke i nakon savjetovanja s Komisijom.

2. Članak 10. stavak 2. može se izmijeniti jednoglasnom europskom odlukom Europskoga vijeća na preporuku Europske središnje banke i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Komisijom, ili na preporuku Komisije nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Europskom središnjom bankom. Te izmjene ne stupaju na snagu dok ih ne odobre države članice u skladu sa svojim ustavnim zahtjevima.

3. Da bi Europska središnja banka mogla dati preporuku u skladu s ovim člankom potrebna je jednoglasna odluka Upravnog vijeća.

Članak 41.
Pravila o dopunama

U skladu s člankom III.-187. stavkom 4. Ustava, Vijeće donosi europske uredbe i odluke kojima se uvode mjere navedene u članku 4., članku 5. stavku 4., članku 19. stavku 2., članku 20., članku 28. stavku 1., članku 29. stavku 2., članku 30. stavku 4. i članku 34. stavku 3. ovog Statuta. Vijeće postupa nakon savjetovanja s Europskim parlamentom:

- a) na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskom središnjom bankom ili
- b) na preporuku Europske središnje banke nakon savjetovanja s Komisijom.

POGLAVLJE IX.
**PRIJELAZNE I OSTALE ODREDBE ZA EUROPSKI SUSTAV
SREDIŠNJIH BANAKA**

Članak 42.
Opće odredbe

1. Izuzeće spomenuto u članku III.-197. stavku 1. Ustava ima za posljedicu da sljedeći članci ovog Statuta ne daju prava niti stvaraju obveze dotičnim državama članicama: članak 3., članak 6., članak 9. stavak 2., članak 12. stavak 1., članak 14. stavak 3., članak 16., 18., 19., 20., 22., 23., članak 26. stavak 2., članak 27., 30., 31., 32., 33., 34. i 50.

2. Središnje banke država članica s pravom izuzeća kako je utvrđeno člankom III.-197. stavkom 1. Ustava zadržavaju svoje ovlasti na području monetarne politike u skladu s nacionalnim pravom.

3. U skladu s točkom 2. članka III.-197. stavka 2. Ustava, "države članice" u članku 3., članku 11. stavku 2. i članku 19. ovog Statuta znači države članice čija je valuta euro.

4. U članku 9. stavku 2., članku 10. stavku 2. i 3., članku 12. stavku 1., članku 16., 17., 18., 22., 23., 27., 30., 31., 32., članku 33. stavku 2. i članku 50. ovog Statuta, "nacionalne središnje banke" znači središnje banke država članica čija je valuta euro.

5. U članku 10. stavku 3. i članku 33. stavku 1. "dioničari" znači nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro.

6. U članku 10. stavku 3. i članku 30. stavku 2. "upisani kapital" znači kapital Europske središnje banke koji su upisale nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro.

Članak 43.

Prijelazne zadaće Europske središnje banke

Europska središnja banka preuzima bivše funkcije Europskog monetarnog instituta iz članka III.-199. stavka 2. Ustava, koje se zbog izuzeća što se odnose na jednu ili više država članica i nadalje moraju obavljati nakon uvođenja eura.

Europska središnja banka daje savjete u pripremama za opoziv izuzeća iz članka III.-198. Ustava.

Članak 44.

Opće vijeće Europske središnje banke

1. Ne dovodeći u pitanje članak III.-187. stavak 1. Ustava Opće vijeće konstituira se kao treće tijelo Europske središnje banke koje donosi odluke.

2. Opće vijeće sastavljeno je od predsjednika i potpredsjednika Europske središnje banke i guvernera nacionalnih središnjih banaka. Sjednicama Općeg vijeća mogu nazočiti i ostali članovi Izvršnog odbora, no nemaju pravo glasa.

3. Sve su odgovornosti Općeg vijeća navedene u članku 46.

Članak 45.

Funkcioniranje Općeg vijeća

1. Predsjednik, ili ako on nije nazočan, potpredsjednik Europske središnje banke predsjeda Općim vijećem Europske središnje banke.

2. Predsjednik Vijeća i član Komisije mogu nazočiti sjednicama Općeg vijeća, no nemaju pravo glasa.

3. Predsjednik priprema sjednice Općeg vijeća.

4. Iznimno od odredaba članka 12. stavka 3. Opće vijeće donosi svoj Poslovnik.

5. Europska središnja banka formirat će tajništvo Općeg vijeća.

Članak 46.

Odgovornosti Općeg vijeća

1. Opće vijeće:

- a) obavlja zadaće iz članka 43.;
- b) pridonosi savjetodavnim funkcijama iz članka 4. i članka 25. stavka 1.

2. Opće vijeće pridonosi:

- a) prikupljanju statističkih podataka u skladu s člankom 5.;
- b) obavljanju zadaća izvješćivanja koje obavlja Europska središnja banka u skladu s člankom 15.;
- c) donošenju pravila potrebnih za primjenu članka 26. u skladu s člankom 26. stavkom 4.;
- d) poduzimanju svih ostalih mjera potrebnih za primjenu članka 29. u skladu s člankom 29. stavkom 4.;
- e) utvrđivanju uvjeta zapošljavanja osoblja Europske središnje banke u skladu s člankom 36.

3. Opće vijeće pridonosi pripremama potrebnim za neopozivo utvrđivanje tečajnih stopa za valute država članica s pravom izuzeća u odnosu na euro u skladu s člankom III.-198. stavkom 3. Ustava.

4. Predsjednik Europske središnje banke obavještava Opće vijeće o odlukama koje donese Upravno vijeće.

Članak 47.

Prijelazne odredbe o kapitalu Europske središnje banke

U skladu s člankom 29. svakoj nacionalnoj središnjoj banci dodjeljuje se ponder u ključu za upis kapitala Europske središnje banke. Iznimno od odredaba članka 28. stavka 3., središnje banke država članica s pravom izuzeća ne uplaćuju svoj upisani kapital osim ako Opće vijeće većinom koja raspolaže s najmanje dvije trećine upisanog kapitala Europske središnje banke i predstavlja najmanje polovicu dioničara donese odluku da se kao doprinos za operativne troškove Europske središnje banke mora uplatiti određeni najniži postotak.

Članak 48.

Odgođena uplata kapitala, pričuva i rezerviranja Europske središnje banke

1. Središnja banka države članice, za koju je opozvano izuzeće, uplaćuje svoj udio u upisanom kapitalu Europske središnje banke u istom omjeru kao i središnje banke ostalih država članica čija je valuta euro te prenosi u Europsku središnju banku devizne pričuve u skladu s člankom 30. stavkom 1. Visina iznosa koji se prenosi utvrđuje se množenjem vrijednosti deviznih pričuva koja je izražena u eurima po važećoj tečajnoj stopi i koja je već prenesena Europskoj središnjoj banci u skladu s člankom 30. stavkom 1., omjerom između broja dionica koje je dotična nacionalna središnja banka upisala i broja dionica koje su ostale nacionalne središnje banke već uplatile.

2. Povrh uplata koje se obavljaju u skladu sa stavkom 1., dotična nacionalna središnja banka daje svoj doprinos pričuvama Europske središnje banke, rezerviranjima koja su istovjetna pričuvama kao i iznosu koji se raspodjeljuje u pričuve i rezerviranja u skladu s iznosom računa dobiti i gubitka na dan 31. prosinca u godini koja prethodi opozivu izuzeća. Visina iznosa koji se pridonosu utvrđuje se množenjem iznosa pričuva kako je gore utvrđeno i kako je navedeno u odobrenoj bilanci stanja Europske središnje banke, omjerom između broja dionica koje je dotična središnja banka upisala i broja dionica koje su ostale središnje banke već uplatile.

3. Nakon što jedna ili više država postanu države članice i njihove nacionalne središnje banke postanu dio Europskog sustava središnjih banaka, automatski se povećava upisani kapital Europske središnje banke kao i ograničenje iznosa deviznih pričuva koje se mogu prenijeti u Europsku središnju banku. To se povećanje utvrđuje množenjem u tom trenutku odgovarajućih iznosa omjerom unutar proširenog ključa kapitala između pondera dotične pristupajuće nacionalne središnje banke i pondera nacionalnih središnjih banaka koje su već članice Europskog sustava središnjih banaka. Ponder svake nacionalne središnje banke u ključu kapitala izračunava se analogno članku 29. stavku 1. i u skladu s člankom 29. stavkom 2. Referentna razdoblja koja se koriste za uzimanje statističkih podataka jednaka su razdobljima primijenjenim kod posljednjeg usklađivanja pondera koje se obavlja svakih pet godina u skladu s člankom 29. stavkom 3.

Članak 49.

Izuzeće od članka 32.

1. Ako, nakon početka treće faze, Upravno vijeće utvrdi da primjena članka 32. dovodi do značajnih promjena relativnog stanja prihoda nacionalnih središnjih banaka, iznos prihoda koji se raspodjeljuje u skladu s člankom 32. umanjuje se primjenom jedinstvenog postotka koji ne smije nadmašiti 60 % u prvoj financijskoj godini nakon početka treće faze i koji se svake sljedeće financijske godine umanjuje za najmanje 12 postotnih poena.

2. Stavak 1. primjenjuje se u trajanju od najviše pet financijskih godina nakon početka treće faze.

Članak 50.

Zamjena novčanica u valutama država članica

Nakon neopozivog utvrđivanja tečajnih stopa u skladu s člankom III.-198. stavkom 3. Ustava, Upravno vijeće poduzima mjere koje su potrebne kako bi se osiguralo da nacionalne središnje banke novčanice denominirane u valu-

tama država članica za koje su neopozivo utvrđene tečajne stope mijenjaju po odgovarajućim paritetima.

Članak 51.

Primjenjivost prijelaznih odredbi

Ako postoje i sve dok postoje države članice s pravom izuzeća, primjenjuju se članci 42. do 47.

5. PROTOKOL
O STATUTU EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da utvrde Statut Europske investicijske banke u skladu s člankom III.-393. Ustava,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Ovim se osniva Europska investicijska banka iz članka III.-393. Ustava (u daljnjem tekstu: "Banka"); ona provodi svoje funkcije i obavlja svoje aktivnosti u skladu s odredbama Ustava i ovog Statuta.

Članak 2.

Zadaća Banke utvrđena je člankom III.-394. Ustava.

Članak 3.

U skladu s člankom III.-393. Ustava članice Banke su države članice.

Članak 4.

1. Kapital Banke iznosi 163.653.737.000 eura i upisuju ga države članice u sljedećim iznosima:

Njemačka	26.649.532.500
Francuska	26.649.532.500
Italija	26.649.532.500
Ujedinjena Kraljevina	26.649.532.500
Španjolska	15.989.719.500

Belgija	7.387.065.000
Nizozemska	7.387.065.000
Švedska	4.900.585.500
Danska	3.740.283.000
Austrija	3.666.973.500
Poljska	3.411.263.500
Finska	2.106.816.000
Grčka	2.003.725.500
Portugal	1.291.287.000
Češka Republika	1.258.785.500
Mađarska	1.190.868.500
Irska	935.070.000
Slovačka	428.490.500
Slovenija	397.815.000
Litva	249.617.500
Luksemburg	187.015.500
Cipar	183.382.000
Latvija	152.335.000
Estonija	117.640.000
Malta	69.804.000

Države članice odgovorne su samo do visine svojih udjela u upisanom neuplaćenom kapitalu.

2. Pristup nove članice povlači za sobom povećanje upisanog kapitala u visini iznosa kapitala koji unosi nova članica.

3. Vijeće guvernera može jednoglasno donijeti odluku o povećanju upisanog kapitala.

4. Udio članice u upisanom kapitalu ne može se prenijeti, založiti niti zaplijeniti.

Članak 5.

1. Države članice uplaćuju upisani kapital u visini od prosječno 5 % iznosa utvrđenih u članku 4. stavku 1.

2. U slučaju povećanja upisanog kapitala, Vijeće guvernera jednoglasno utvrđuje postotak koji je potrebno uplatiti kao i načine plaćanja. Uplate u gotovini obavljaju se isključivo u eurima.

3. Odbor direktora može zahtijevati uplatu preostalog dijela upisanog kapitala u mjeri u kojoj je to potrebno da bi Banka mogla ispunjavati svoje obveze.

Svaka država članica uplatu obavlja proporcionalno svom udjelu u upisanom kapitalu.

Članak 6.

Vijeće guvernera, Odbor direktora i Upravni odbor vode Banku i njome upravljaju.

Članak 7.

1. Vijeće guvernera čine ministri koje odrede države članice.

2. Vijeće guvernera utvrđuje opće smjernice kreditne politike Banke u skladu s ciljevima Unije.

Vijeće guvernera osigurava provedbu tih smjernica.

3. Osim toga, Vijeće guvernera:

- a) odlučuje o povećanju upisanog kapitala u skladu s člankom 4. stavkom 3. i člankom 5. stavkom 2.;
- b) za potrebe članka 9. stavka 1. utvrđuje načela koja se primjenjuju na poslove financiranja koji se obavljaju u okviru zadaće Banke;
- c) provodi ovlasti propisane člankom 9. i člankom 11. u odnosu na imenovanje i razrješavanje dužnosti članova Odbora direktora i Upravnog odbora te ovlasti utvrđene u članku 11. stavku 1. podstavku 2.;
- d) donosi odluke kojima se odobravaju sredstva za ulaganja koja se u cijelosti ili djelomično trebaju provoditi izvan područja država članica u skladu s člankom 16. stavkom 1.;
- e) odobrava godišnje izvješće Odbora direktora;
- f) odobrava godišnju bilancu stanja i račun dobiti i gubitka za razdoblje od godine dana;
- g) odobrava Poslovnik Banke;
- h) provodi ostale ovlasti dodijeljene ovim Statutom.

4. U okviru Ustava i ovog Statuta Vijeće guvernera može jednoglasno donijeti bilo koju odluku koja se odnosi na obustavu rada Banke te, u slučaju da do toga dođe, njezinu likvidaciju.

Članak 8.

1. Osim ako nije drugačije propisano ovim Statutom, Vijeće guvernera donosi odluke većinom svojih članova. Većina mora predstavljati najmanje 50 % upisanog kapitala.

Za kvalificiranu većinu u korist neke odluke potrebno je osamnaest glasova i 68 % upisanog kapitala.

2. Suzdržanost pri glasovanju članova koji su osobno nazočni ili njihovih zastupnika ne sprječava donošenje odluka koje se donose jednoglasno.

Članak 9.

1. Odbor direktora donosi odluke kojima se odobravaju sredstva, poglavito u obliku zajmova i jamstava, te kojima se uzimaju zajmovi; utvrđuje kamatne stope za zajmove koji se odobravaju te provizije i ostale naknade. Odbor direktora može na osnovu odluke donesene kvalificiranom većinom neke od svojih funkcija prenijeti na Upravni odbor. On utvrđuje uvjete za takvo prenošenje i nadgleda njihovu provedbu.

Odbor direktora brine se da se Banka primjereno vodi; osigurava da se Bankom upravlja u skladu s Ustavom i ovim Statutom te općim smjernicama koje utvrdi Vijeće guvernera.

Na kraju financijske godine Odbor direktora dostavlja izvješće Vijeću guvernera i objavljuje izvješće nakon što je odobreno.

2. Odbor direktora sastoji se od dvadeset šest direktora i šesnaest zamjenika direktora.

Vijeće guvernera imenuje direktore na mandat od pet godina, pri čemu svaka država članica nominira po jednog direktora. Jednog direktora nominira Komisija.

Vijeće guvernera imenuje zamjenike direktora na mandat od pet godina kako slijedi:

- dva zamjenika nominira Savezna Republika Njemačka,
- dva zamjenika nominira Francuska Republika,
- dva zamjenika nominira Talijanska Republika,
- dva zamjenika nominira Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske,
- jednog zamjenika uz međusobnu suglasnost nominiraju Kraljevina Španjolska i Portugalska Republika,
- jednog zamjenika uz međusobnu suglasnost nominiraju Kraljevina Belgija, Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Kraljevina Nizozemska,
- jednog zamjenika uz međusobnu suglasnost nominiraju Kraljevina Danska, Helenska Republika i Irska,
- jednog zamjenika uz međusobnu suglasnost nominiraju Republika Austrija, Republika Finska i Kraljevina Švedska,
- tri zamjenika uz međusobnu suglasnost nominiraju Republika Cipar, Češka Republika, Republika Estonija, Republika Latvija, Republika Litva, Republika Mađarska, Republika Malta, Republika Poljska, Slovačka Republika i Republika Slovenija,
- jednog zamjenika nominira Komisija.

Odbor direktora kooptira šest stručnjaka koji nemaju pravo glasa: tri kao članove i tri kao zamjenike.

Mandati direktora i zamjenika direktora mogu se obnavljati.

Poslovníkom se utvrđuju pravila za sudjelovanje na sastancima Odbora direktora te odredbe koje se primjenjuju na zamjenike direktora i kooptirane stručnjake.

Predsjednik Upravnog odbora, ili ako on nije nazočan, jedan od potpredsjednika, predsjedava sastancima Odbora direktora, ali ne sudjeluje u glasovanju.

Članovi Odbora direktora biraju se iz redova osoba čija su neovisnost i nadležnost izvan svake sumnje. Oni su odgovorni samo Banci.

3. Vijeće guvernera može direktora razriješiti dužnosti samo ako više ne ispunjava uvjete potrebne za obavljanje svojih dužnosti; Vijeće odluku donosi kvalificiranom većinom.

Ako se godišnje izvješće ne odobri, Odbor direktora podnosi ostavku.

4. Svako slobodno mjesto koje nastane kao posljedica smrti, dobrovoljne ostavke, prisilnog razrješenja dužnosti ili zajedničke ostavke popunjava se u skladu sa stavkom 2. Svaki se član zamjenjuje za preostali dio mandata, osim ako se ne zamjenjuje cijeli Odbor direktora.

5. Vijeće guvernera određuje naknadu za rad članova Odbora direktora. Vijeće guvernera utvrđuje koje djelatnosti nisu spojive s dužnostima direktora ili zamjenika direktora.

Članak 10.

1. Svaki direktor ima jedan glas u Odboru direktora. On svoj glas može prenositi bez ograničenja u skladu s procedurama koje je potrebno utvrditi Poslovníkom Banke.

2. Osim ako nije drugačije propisano ovim Statutom, Odbor direktora donosi odluke najmanje jednom trećinom svojih članova koji imaju pravo glasa i koji predstavljaju najmanje 50 % upisanog kapitala. Za kvalificiranu većinu potrebno je osamnaest glasova i 68 % upisanog kapitala. Poslovníkom Banke utvrđuje se koliko članova Odbora direktora čini kvorum potreban za donošenje odluka.

Članak 11.

1. Upravni odbor čine predsjednik i osam potpredsjednika koje na šestogodišnji mandat imenuje Vijeće guvernera na prijedlog Odbora direktora. Njihovi su mandati obnovljivi.

Vijeće guvernera može jednoglasnom odlukom promijeniti broj članova Upravnog odbora.

2. Na prijedlog Odbora direktora koji je prihvaćen kvalificiranom većinom, Vijeće guvernera može kvalificiranom većinom prisilno razriješiti člana Upravnog odbora.

3. Upravni odbor odgovoran je za tekuće poslovanje Banke uz nadzor predsjednika i kontrolu Odbora direktora.

Upravni odbor priprema odluke Odbora direktora, uključujući odluke kojima se uzimaju zajmovi i odobravaju sredstva, poglavito u obliku zajmova i jamstava. Brine se o provođenju tih odluka.

4. Upravni odbor većinom glasova donosi mišljenja o prijedlozima za uzimanje zajmova ili odobravanje sredstava, posebice u obliku zajmova i jamstava.

5. Vijeće guvernera određuje naknadu za rad članova Upravnog odbora i utvrđuje koje djelatnosti nisu spojive s njihovim dužnostima.

6. Predsjednik ili, u slučaju njegove spriječenosti, potpredsjednik zastupa Banku u sudskim i ostalim predmetima.

7. Predsjednik je nadređen osoblju Banke. On ih zapošljava i otpušta. Prilikom odabira osoblja, osim osobnih sposobnosti i kvalifikacija, u obzir se uzima i odgovarajuća zastupljenost državljana država članica. Poslovníkom se utvrđuje koje je tijelo nadležno za donošenje odredbi koje se odnose na osoblje.

8. Upravni odbor i osoblje Banke odgovorno je samo Banci i svoje dužnosti obavlja potpuno neovisno.

Članak 12.

1. Odbor koji se sastoji od šest članova, a koje Vijeće guvernera imenuje na osnovu njihove osposobljenosti, provjerava provode li se aktivnosti Banke u skladu s najboljom bankarskom praksom i odgovoran je za reviziju njezinih računa.

2. Odbor iz stavka 1. jednom godišnje provjerava obavljaju li se poslovi Banke i vode li se njezine knjige uredno. U tu svrhu, provjerava obavljaju li se poslovi Banke u skladu s formalnostima i procedurama utvrđenim ovim Statutom i Poslovníkom.

3. Odbor iz stavka 1. potvrđuje da financijska izvješća i svi ostali financijski podaci sadržani u godišnjem izvješću koje sastavlja Odbor direktora, pružaju istinit i pošten pregled financijskog stanja Banke temeljem njezine bilance stanja kao i rezultata njezinog poslovanja te njezinih novčanih tokova za financijsku godinu na koju se kontrola odnosi.

4. Poslovníkom se određuju kvalifikacije koje se zahtijevaju od članova Odbora i utvrđuju uvjeti za obavljanje djelatnosti Odbora.

Članak 13.

Banka obavlja poslove sa svakom državom članicom putem tijela koje ta država odredi. Tijekom obavljanja poslova financiranja, Banci na raspolaganju stoji središnja nacionalna banka dotične države članice ili neka druga financijska institucija koju ta država odobri.

Članak 14.

1. Banka surađuje sa svim međunarodnim organizacijama koje djeluju na područjima sličnim njezinim vlastitim područjima.

2. Banka nastoji uspostaviti sve odgovarajuće kontakte koji su važni za suradnju s bankarskim i financijskim institucijama u zemljama u kojima obavlja svoje poslove.

Članak 15.

Na zahtjev države članice ili Odbora, ili na svoju vlastitu inicijativu, Vijeće guvernera tumači, mijenja i dopunjava smjernice donesene u skladu s člankom 7. temeljem istih odredbi na osnovu kojih se donose.

Članak 16.

1. U okviru zadaće utvrđene u članku III.-394. Ustava, Banka odobrava sredstva, posebice u obliku zajmova i jamstava, svojim članicama te privatnim i javnim poduzećima za ulaganja koja se trebaju provoditi na području država članica ako se sredstva ne mogu pod razumnim uvjetima osigurati iz drugih izvora.

Međutim, na osnovu odluke Vijeća guvernera donesene kvalificiranom većinom na prijedlog Odbora direktora, Banka može odobriti sredstva za ulaganja koja se u cijelosti ili djelomično trebaju provoditi izvan područja država članica.

2. Koliko god je to moguće, zajmovi se odobravaju samo pod uvjetom da se koriste i ostali izvori financiranja.

3. Prilikom odobravanja zajma poduzeću ili nekom tijelu koje nije država članica, Banka zajam uvjetuje bilo jamstvom države članice na čijem se području ulaganje treba provoditi, bilo odgovarajućim jamstvom ili financijskom snagom dužnika.

Nadalje, u skladu s načelima koje utvrđuje Vijeće guvernera temeljem članka 7. stavka 3. točke (b) te kada je to potrebno u okviru provedbe projekata predviđenih člankom III.-394. Ustava, Odbor direktora kvalificiranom većinom utvrđuje uvjete za svako financiranje koje uključuje određeni rizik i koje se zbog toga smatra posebnom djelatnošću.

4. Banka može jamčiti za zajmove koje javna ili privatna poduzeća ili druga tijela uzimaju radi provedbe projekata u skladu s člankom III.-394. Ustava.

5. Ukupni iznos neotplaćenih zajmova i važećih jamstava koje Banka odobri ili izda ni u jednom trenutku ne smije premašiti 250 % iznosa njezinog upisanog kapitala, pričuva, neraspodijeljenih rezerviranja i viška po računu dobiti i gubitka. Taj se ukupni iznos umanjuje za iznos koji je jednak upisanom iznosu (uplaćenom ili neuplaćenom) za bilo koje sudjelovanje Banke u vlasničkom kapitalu.

Iznos koji je isplaćen za sudjelovanje Banke u vlasničkom kapitalu ne smije ni u jednom trenutku premašiti iznos njezinog ukupnog uplaćenog upisanog kapitala, pričuva, neraspodijeljenih rezerviranja i viška po računu dobiti i gubitka.

Iznimno se za posebne aktivnosti Banke koje se temelje na odluci Vijeća guvernera i Odbora direktora u skladu sa stavkom 3. predviđa posebno izdvajanje u pričuve.

Ovaj se stavak također primjenjuje na konsolidirana godišnja izvješća Banke.

6. Banka se štiti od tečajnih rizika na način da u ugovore o odobravanju zajmova i izdavanju jamstava unosi odredbe koje smatra prikladnima.

Članak 17.

1. Kamatne stope na zajmove koje Banka odobrava, provizije i ostale naknade prilagođavaju se uvjetima na tržištu kapitala i izračunavaju na način da prihod koji se njima ostvaruje omogućuje Banci da ispunjava svoje obveze, plaća svoje troškove, pokriva rizik i uspostavi fond pričuva kako je propisano člankom 22.

2. Banka ne odobrava smanjenje kamatnih stopa. U slučaju kada zbog prirode ulaganja koje se treba financirati smanjenje kamatne stope djeluje poželjno, dotična država članica ili neka druga agencija može odobriti pomoć za plaćanje kamata ako je to spojivo s odredbama članka III.-167. Ustava.

Članak 18.

Banka u okviru svojih poslova financiranja poštuje sljedeća načela:

1. Brine se da se sredstva koriste na najrazboritiji način u interesu Unije.

Može odobravati zajmove i izdavati jamstva samo:

- a) ako se u slučaju ulaganja poduzeća iz proizvodnog sektora kamate plaćaju i zajam otplaćuje iz dobiti iz redovitog poslovanja ili, u slučaju ostalih ulaganja, bilo putem obveze države u kojoj se ulaganje provodi ili na neki drugi način; i
- b) ako se provođenjem ulaganja općenito pridonosi povećanju gospodarske produktivnosti i promiče uspostava ili funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

2. Banka ne stječe udjele u poduzećima i ne preuzima odgovornost za njihovo upravljanje osim ako to nije potrebno radi zaštite prava Banke s ciljem osiguranja povrata odobrenih zajmova.

Međutim, temeljem načela koje Vijeće guvernera utvrđuje u skladu s člankom 7. stavkom 3. točkom (b) te kada je to potrebno u okviru obavljanja poslova propisanih člankom III.-394. Ustava, Odbor direktora kvalificiranom većinom utvrđuje uvjete za stjecanje udjela u vlasničkom kapitalu trgovačkih društava, obično kao nadopuna zajmu ili jamstvu, ako je to potrebno za financiranje ulaganja ili programa.

3. Banka svoja potraživanja može prenijeti na tržište kapitala i u tu svrhu može od svojih dužnika tražiti izdavanje obveznica ili drugih vrijednosnih papira.

4. Niti Banka niti države članice ne nameću uvjete kojima se zahtijeva da se sredstva zajmova koje Banka odobri troše u određenoj državi članici.

5. Banka može odobrenje zajma uvjetovati raspisivanjem međunarodnih natječaja.

6. Banka ne može niti u cijelosti niti djelomično financirati ulaganja kojima se protive države članice na čijem teritoriju bi se ta ulaganja trebala provesti.

7. Kao dopunu svojim kreditnim aktivnostima, Banka može pružati usluge tehničke potpore u skladu s uvjetima koje kvalificiranom većinom utvrđuje Vijeće guvernera te u skladu s ovim Statutom.

Članak 19.

1. Svako poduzeće ili javni ili privatni subjekt može financiranje zatražiti izravno od Banke. Zahtjevi se Banci mogu također uputiti putem Komisije ili putem države članice na čijem će se teritoriju ostvariti ulaganje.

2. Kada se zahtjev upućuje putem Komisije, podnosi se državi članici na čijem će se teritoriju ulaganje provoditi radi mišljenja. Kada se zahtjev upućuje putem države članice, podnosi se Komisiji radi mišljenja. Zahtjev koji poduzeće upućuje izravno, podnosi se dotičnoj državi članici i Komisiji.

Dotična država članica i Komisija daju svoja mišljenja u roku dva mjeseca. Ako odgovor ne dobije u navedenom roku, Banka može smatrati da na dotično ulaganje ne postoje primjedbe.

3. Odbor direktora donosi odluke o poslovima financiranja koje mu dostavi Upravni odbor.

4. Upravni odbor provjerava jesu li poslovi financiranja, koji su mu dostavljeni, sukladni odredbama ovog Statuta, poglavito članka 16. i članka 18. Ako je Upravni odbor suglasan s financiranjem, podnosi odgovarajući prijedlog Odboru direktora. Odbor može svoje pozitivno mišljenje uvjetovati ispunjenjem uvjeta koje smatra bitnim. Ako Upravni odbor nije suglasan s financiranjem, Odboru direktora podnosi odgovarajuće dokumente zajedno sa svojim mišljenjem.

5. Ako Upravni odbor donese negativno mišljenje, Odbor direktora ne može odobriti dotično financiranje, osim ako to ne učini jednoglasnom odlukom.

6. Ako Komisija donese negativno mišljenje, Odbor direktora ne može odobriti dotično financiranje, osim ako to ne učini jednoglasnom odlukom, pri čemu se direktor kojeg je imenovala Komisija suzdržava od glasovanja.

7. Ako i Upravni odbor i Komisija donesu negativno mišljenje, Odbor direktora ne može odobriti financiranje.

8. U slučaju da se financiranje koje se odnosi na odobreno ulaganje mora restrukturirati radi zaštite prava i interesa Banke, Upravni odbor bez odlaganja poduzima hitne mjere koje smatra potrebnim uz uvjet da se o njima odmah izvijesti Odbor direktora.

Članak 20.

1. Banka na tržištima kapitala pribavlja sredstva koja su joj potrebna za obavljanje njezinih zadaća.

2. Banka se može zaduživati na tržištima kapitala država članica u skladu sa zakonskim odredbama koje se odnose na ta tržišta.

Nadležne se vlasti države članice s pravom izuzeća u smislu članka III.-197. stavka 1. Ustava tome mogu suprotstaviti samo ako postoji opravdana bojazan da bi to moglo uzrokovati ozbiljne poremećaje na tržištu kapitala te države.

Članak 21.

1. Banka može sva raspoloživa sredstva, koja joj nisu neposredno potrebna za ispunjenje njezinih obveza, upotrijebiti na sljedeće načine:

- a) može ulagati na tržištima novca;
- b) može kupovati i prodavati vrijednosne papire podložno odredbama članka 18. stavka 2.;
- c) može obavljati sve ostale financijske poslove koji su povezani s njezinim ciljevima.

2. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 23., Banka u okviru upravljanja svojim ulaganjima ne preuzima nikakve valutne arbitraže koje nisu izravno potrebne za obavljanje njezinih kreditnih poslova ili ispunjenje obveza koje proizlaze iz zajmova koja je uzela ili jamstava koja je odobrila.

3. Na područjima koja pokriva ovaj članak, Banka postupa u dogovoru s nadležnim vlastima ili s nacionalnom središnjom bankom dotične države članice.

Članak 22.

1. Postupno se izgrađuje fond pričuva koji iznosi do 10 % visine upisanog kapitala. Ako stanje obveza Banke to opravdava, Odbor direktora može donijeti odluku o izdvajanju dodatnih pričuva. Tako dugo dok fond pričuva nije u potpunosti izgrađen, u njega se izdvaja:

- a) prihod od kamata po zajmovima koje Banka odobrava iz iznosa što ih uplaćuju države članice u skladu s člankom 5.;
- b) prihod od kamata po zajmovima koje Banka odobrava iz sredstava ostvarenih otplatom zajmova iz točke (a);

ako taj prihod nije potreban za ispunjenje obveza Banke ili za pokriće njezinih troškova.

2. Sredstva fonda pričuva ulažu se na način da su u svakom trenutku na raspolaganju za ispunjenje svrhe fonda.

Članak 23.

1. Banka u svakom trenutku ima pravo prenijeti svoju imovinu u valutu države članice čija valuta nije euro radi obavljanja financijskih poslova koji su u skladu sa zadaćom utvrđenom člankom III.-394. Ustava, uzevši u obzir odredbe članka 21. ovoga Statuta. Koliko god je to moguće, Banka izbjegava takve prijenose ako raspolaže gotovinom ili likvidnim sredstvima u potrebnoj valuti.

2. Banka ne može svoja sredstva u valuti države članice čija valuta nije euro pretvoriti u valutu treće zemlje bez odobrenja dotične države članice.

3. Banka može slobodno raspolagati svojim uplaćenim kapitalom kao i deviznim sredstvima posuđenim na tržištima izvan Unije.

4. Države članice obvezuju se dužnicima Banke staviti na raspolaganje devizna sredstva potrebna za otplatu kapitala i plaćanje kamata po zajmovima ili provizija po jamstvima koja je Banka odobrila za ulaganja što se trebaju provesti na njihovom području.

Članak 24.

Ako država članica ne ispunjava svoje obveze po članstvu koje proizlaze iz ovog Statuta, poglavito obveze plaćanja svoga udjela u upisanom kapitalu ili otplate svojih zaduženja, toj se državi članici ili njezinim državljanima odlukom Vijeća guvernera donesenom kvalificiranom većinom može obustaviti odobravanje zajmova ili izdavanje jamstava.

Ova odluka ne oslobađa niti državu članicu niti njezine državljanke od njihovih obveza prema Banci.

Članak 25.

1. Ako Vijeće guvernera donese odluku o obustavi poslovanja Banke, odmah prestaju sve njezine aktivnosti osim onih koje su potrebne kako bi se osiguralo uredno korištenje, zaštita i očuvanje njezine imovine te ispunjenje njezinih obveza.

2. U slučaju likvidacije, Vijeće guvernera imenuje likvidatore i daje im upute za provođenje likvidacije. Brine se da se zaštite prava članova osoblja.

Članak 26.

1. U svim državama članicama Banka uživa najširu pravnu sposobnost koja se u skladu s njihovim zakonima dodjeljuje pravnim osobama. Banka posebice može stjecati i raspolagati pokretnom imovinom i nekretninama te može biti stranka u sudskom postupku.

2. Imovina Banke izuzima se od svih oblika rekvizicije ili eksproprijacije.

Članak 27.

1. Sporove između Banke s jedne strane i njezinih vjerovnika, dužnika ili bilo kojih drugih osoba s druge strane rješavaju nadležni nacionalni sudovi, osim ako je nadležnost prenesena na Sud pravde Europske unije. Banka u svakom ugovoru može predvidjeti arbitražni postupak.

2. Banka u svakoj državi članici ima adresu za dostavu akata. Međutim, u svakom ugovoru može navesti posebnu adresu za dostavu akata.

3. Zabrana raspolaganja ili zapljena u okviru ovršnog postupka moguća je isključivo temeljem odluke suda.

Članak 28.

1. Vijeće guvernera može jednoglasno donijeti odluku o osnivanju društava kćeri ili drugih subjekata koji imaju pravnu osobnost i financijsku samostalnost.

2. Vijeće guvernera jednoglasno donosi statute subjekata iz stavka 1. kojima se poglavito određuju njihova svrha, ustrojstvo, kapital, članstvo, sjedište, financijska imovina, načini interveniranja i pravila za reviziju kao i njihovi odnosi s tijelima Banke.

3. Banka može sudjelovati u upravljanju tim subjektima i dati svoj doprinos njihovom upisanom kapitalu do iznosa koji Vijeće guvernera utvrdi jednoglasnom odlukom.

4. Protokol o povlasticama i imunitetu Europske unije primjenjuje se na subjekte iz stavka 1. ako su osnovani temeljem prava Unije, na članove njihovih organa dok obavljaju svoje dužnosti te na njihovo osoblje pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuje na Banku.

Međutim, dividende, kapitalna dobit i ostali oblici prihoda koje ostvaruju takvi subjekti, na koje imaju pravo članovi koji nisu Europska unija i Banka, podliježu fiskalnim odredbama mjerodavnog zakonodavstva.

5. Sud pravde Europske unije, u granicama koje su niže utvrđene, odlučuje u sporovima koji se odnose na mjere što ih donose organi subjekata osnovanih uz primjenu prava Unije. Postupke protiv takvih mjera može pokrenuti bilo koji član takvog subjekta u svom svojstvu ili države članice pod uvjetima utvrđenim u članku III.-365. Ustava.

6. Vijeće guvernera može jednoglasno donijeti odluku kojom se osoblju subjekata osnovanih uz primjenu prava Unije odobrava ulazak u zajedničke programe s Bankom u skladu s odgovarajućim unutaršnjim procedurama.

6. PROTOKOL O MJESTU NA KOJEM SE NALAZE SJEDIŠTA INSTITUCIJA I ODREĐENIH TIJELA, UREDA, AGENCIJA I ODJELA EUROPSKE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak III.-432. Ustava,

PRISJEĆAJUĆI SE I POTVRĐUJUĆI odluku od 8. travnja 1965., a ne dovodeći u pitanje odluke koje se odnose na sjedišta budućih institucija, tijela, ureda, agencija i odjela,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

JEDINI ČLANAK

1. Europski parlament ima sjedište u Strasbourgu, gdje zasjeda na 12 mjesečnih plenarnih sjednica, uključujući i sjednicu o proračunu. Dodatna plenarna zasjedanja održavaju se u Bruxellesu. Odbori Europskog parlamenta sastaju se u Bruxellesu. Glavno tajništvo Europskog parlamenta i njegovi odjeli ostaju u Luksemburgu.

2. Vijeće ima sjedište u Bruxellesu. Tijekom travnja, lipnja i listopada Vijeće zasjeda u Luksemburgu.

3. Komisija ima sjedište u Bruxellesu. U Luksemburgu su smješteni odjeli koji su navedeni u člancima 7., 8. i 9. iz odluke od 8. travnja 1965.

4. Sud pravde Europske unije ima sjedište u Luksemburgu.

5. Europska središnja banka ima sjedište u Frankfurtu.

6. Revizorski sud ima sjedište u Luksemburgu.

7. Odbor regija ima sjedište u Bruxellesu.

8. Gospodarski i socijalni odbor ima sjedište u Bruxellesu.

9. Europska investicijska banka ima sjedište u Luksemburgu.

10. Europol ima sjedište u Den Haagu.

7. PROTOKOL O POVLASTICAMA I IMUNITETU EUROPSKE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR da u skladu s člankom III.-434. Ustava na područjima država članica Unija uživa povlastice i imunitet koji su potrebni za obavljanje njezinih zadaća,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

POGLAVLJE I.
NEKRETNINE, SREDSTVA, IMOVINA I POSLOVANJE UNIJE

Članak 1.

Prostorije i objekti Unije su nepovredivi. Ne smiju se pretraživati, privremeno oduzeti, zaplijeniti niti izvlastiti. Nekretnine i imovina Unije ne smiju bez ovlaštenja Suda pravde biti predmetom administrativne ili sudske mjere ograničenja.

Članak 2.

Arhiva Unije je nepovrediva.

Članak 3.

Unija, njezina sredstva, prihodi i ostala imovina izuzeti su od izravnih poreza. Vlade država članica, kad god je to moguće, poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi doznačile ili nadoknadile iznos neizravnih poreza ili poreza na promet koji su sadržani u cijeni pokretne ili nepokretne imovine u slučajevima kada Unija za svoje službene potrebe obavi važne kupovine kod kojih cijena sadrži takve poreze. Ove se odredbe, međutim, ne primjenjuju na način da dovode do narušavanja tržišnoga natjecanja u Uniji.

Ne odobrava se izuzeće od poreza i pristojbi koje zapravo predstavljaju naknadu za usluge javnih komunalnih poduzeća.

Članak 4.

Unija je oslobođena od svih carina, zabrana i ograničenja na uvoz i izvoz u pogledu predmeta koji su namijenjeni za uporabu u službene svrhe. Predmeti koji su uvezeni na taj način ne smiju se davati drugome bilo besplatno ili uz plaćanje, na području države u koju su uvezeni, osim pod uvjetima koje odobri vlada te države.

Unija je također oslobođena od svih carina i svake zabrane ili ograničenja u pogledu uvoza i izvoza njezinih publikacija.

POGLAVLJE II.
PRIOPĆENJA I ISKAZNICE

Članak 5.

Vezano za svoja službena priopćenja i dostavu svih dokumenata, institucije Unije na području svake države članice uživaju postupak koji ta država odobrava diplomatskim misijama.

Službena prepiska i ostala službena priopćenja institucija Unije ne smiju biti predmetom cenzure.

Članak 6.

1. Članovima i službenicima institucija Unije predsjednici tih institucija mogu izdati iskaznice u obliku koji se propiše europskom uredbom koju Vijeće donosi običnom većinom, a koje državna tijela država članica priznaju kao valjane putne isprave. Ove iskaznice izdaju se dužnosnicima i ostalim službenicima pod uvjetima koji su utvrđeni Pravilnikom o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja za ostale službenike Unije.

Komisija može sklopiti sporazume za priznavanje ovih iskaznica kao valjanih putnih isprava na području trećih država.

POGLAVLJE III. ZASTUPNICI U EUROPSKOM PARLAMENTU

Članak 7.

Sloboda kretanja zastupnika Europskog parlamenta koji putuju u mjesto ili iz mjesta u kojemu zasjeda Europski parlament ne smije podlijevati administrativnim ili drugim ograničenjima.

Zastupnicima Europskog parlamenta kod carinske i devizne kontrole:

- a) njihova vlada odobrava iste pogodnosti koje se odobravaju višim dužnosnicima koji po službenom zadatku privremeno putuju u inozemstvo;
- b) vlade drugih država članica odobravaju iste pogodnosti koje se odobravaju predstavnicima stranih vlada na privremenom službenom zadatku.

Članak 8.

Članovi Europskog parlamenta ne smiju se podvrgnuti istrazi, pritvoru ili sudskom postupku zbog izraženog mišljenja ili zbog glasovanja u sklopu njihovog obnašanja dužnosti.

Članak 9.

Dok zasjeda Europski parlament zastupnici:

- a) na području vlastite države uživaju imunitet koji se priznaje zastupnicima njihovog parlamenta;
- b) na području bilo koje druge države članice uživaju imunitet od bilo koje mjere pritvora i sudskog postupka.

Imunitet se isto tako primjenjuje na zastupnike kada putuju u mjesto i iz mjesta u kojemu zasjeda Europski parlament.

Imunitet se ne može isticati u slučaju kad je zastupnik kod povrede zakona uhvaćen na djelu i imunitet ne sprječava Europski parlament u korištenju prava da oduzme imunitet nekom od zastupnika.

POGLAVLJE IV.
PREDSTAVNICI DRŽAVA ČLANICA KOJI SUDJELUJU U RADU
INSTITUCIJA EUROPSKE UNIJE

Članak 10.

U obnašanju svojih dužnosti i tijekom svojih putovanja u mjesto i s mjesta sastanka predstavnici država članica koji sudjeluju u radu institucija Unije, njihovi savjetnici i stručnjaci uživaju uobičajene povlastice, imunitet i pogodnosti.

Ovaj se članak odnosi i na članove savjetodavnih tijela Unije.

POGLAVLJE V.
DUŽNOSNICI I OSTALI SLUŽBENICI UNIJE

Članak 11.

Na području svake države članice i bez obzira na njihovu nacionalnost dužnosnici i ostali službenici Unije:

- a) podložno odredbama Ustava koje se s jedne strane odnose na pravila o odgovornosti dužnosnika i ostalih službenika prema Uniji i s druge strane na nadležnost Suda pravde Europske unije u sporovima između Unije i njezinih dužnosnika i ostalih službenika imuni su od sudskog postupka u pogledu radnji koje su izvršili u službenom svojstvu, uključujući izgovorene i napisane riječi. Nakon što prestanu obnašati svoju funkciju i nadalje uživaju taj imunitet.
- b) zajedno sa svojim supružnicima i uzdržavanim članovima obitelji ne podliježu imigracijskim ograničenjima ili formalnostima za prijavu stranaca;
- c) u pogledu tečajnih i deviznih propisa uživaju iste pogodnosti koje se obično odobravaju dužnosnicima međunarodnih organizacija;
- d) uživaju pravo da bez carine uvezu svoj namještaj i osobne predmete kod nastupanja na dužnost u dotičnoj državi i pravo da bez carine ponovno izvezu svoj namještaj i osobne predmete po prestanku mandata u toj državi, a u svakom slučaju pod uvjetima koje vlada države u kojoj se koristi to pravo smatra potrebnim;

- e) imaju pravo bez carine uvesti automobil za svoje osobne potrebe koji su kupili u zadnjoj državi u kojoj su imali boravište ili u državi čiji su državljani prema uvjetima koji vladaju na domaćem tržištu te države i ponovno ga izvesti bez carine, a u svakom slučaju pod uvjetima koje vlada države u kojoj se koristi to pravo smatra potrebnima.

Članak 12.

Dužnosnici i ostali službenici Unije podliježu plaćanju poreza u korist Unije na plaće i ostala primanja koja im isplaćuje Unija, a u skladu s uvjetima i postupkom koji su utvrđeni europskim zakonom. Taj se zakon donosi nakon savjetovanja s dotičnim institucijama.

Dužnosnici i ostali službenici Unije oslobođeni su nacionalnih poreza na plaće i primanja koja im isplaćuje Unija.

Članak 13.

U primjeni poreza na dohodak, na imovinu i na nasljedstvo i u primjeni sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje su sklopile države članice i Unija, smatra se i u državi trenutnog boravišta i u državi prebivališta da su dužnosnici i ostali službenici Unije, koji samo iz razloga obnašanja svojih funkcija u službi Unije uspostave boravište na području države članice koja nije država u kojoj imaju prebivalište, u porezne svrhe u vrijeme stupanja u službu Unije, zadržali svoje prebivalište u potonjoj državi ako je ta država članica Unije. Ova se odredba primjenjuje i na supružnika ako nije zaposlen i na djecu koju uzdržavaju i za koju skrbe osobe iz ovog članka.

Pokretna imovina koja pripada osobama iz stavka 1. ovog članka i koja se nalazi na području države na kojoj se one nalaze oslobođena je od poreza na nasljedstvo u toj državi. Za potrebe određivanja poreza smatra se da je ta imovina u državi prebivališta u porezne svrhe, a podložno pravima trećih država i eventualnoj primjeni odredbi međunarodnih sporazuma o dvostrukom oporezivanju.

Ako je neko boravište stečeno samo zbog obnašanja funkcije u službi drugih međunarodnih organizacija, to se neće uzimati u obzir kod primjene ovog članka.

Članak 14.

Europskim zakonom utvrđuje se sustav socijalnog osiguranja za dužnosnike i ostale službenike Unije. Taj se zakon donosi nakon savjetovanja s dotičnim institucijama.

Članak 15.

Kategorije dužnosnika i službenika Unije na koje se u cijelosti ili djelomično primjenjuje članak 11., članak 12. stavak 2. i članak 13. utvrđuju se europskim zakonom. Taj se zakon donosi nakon konzultacija s dotičnim institucijama.

Imena, rang i adrese dužnosnika i drugih službenika koji su uvršteni u određene kategorije u određenim se vremenskim razmacima dostavljaju vladama država članica.

POGLAVLJE VI. POVLASTICE I IMUNITET PREDSTAVNIŠTAVA TREĆIH DRŽAVA KOJA SU AKREDITIRANA PRI UNIJI

Članak 16.

Država članica na čijem području Unija ima sjedište predstavništvima trećih država koje su akreditirane pri Uniji odobrava uobičajene diplomatske povlastice i imunitet.

POGLAVLJE VII. OPĆE ODREDBE

Članak 17.

Povlastice, imunitet i pogodnosti odobravaju se dužnosnicima i ostalim službenicima Unije isključivo u interesu Unije.

Institucija Unije treba oduzeti imunitet koji je odobren dužnosniku ili drugom službeniku u svim slučajevima kada ta institucija smatra da oduzimanje imuniteta nije u suprotnosti s interesima Unije.

Članak 18.

Za potrebe primjene ovog Protokola institucije Unije surađuju s nadležnim tijelima dotičnih država članica.

Članak 19.

Članci 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na članove Komisije.

Članak 20.

Članci 11. do 14. i članak 17. primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnike i pomoćne izvjestitelje Suda pravde Europske unije ne dovodeći u

pitanje odredbe članka 3. Protokola uz Statut Suda pravde Europske unije koje se odnose na imunitet od sudskog postupka za suce i nezavisne odvjetnike.

Članci 11. do 14. i članak 17. također se primjenjuju na članove Revizorskog suda.

Članak 21.

Ovaj se Protokol isto tako primjenjuje na Europsku središnju banku, na članove njezinih organa i na njezino osoblje, ali ne dovodeći u pitanje Protokol uz Statut Europskoga sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.

Europska središnja banka osim toga je oslobođena od poreza i ostalih sličnih davanja kod dokapitalizacije i od raznih formalnosti koje bi s tim mogle biti povezane u državi u kojoj Banka ima svoje sjedište. Poslovanje Banke i njezinih organa koje se provodi u skladu sa Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne podliježe porezu na promet.

Članak 22.

Ovaj se Protokol primjenjuje i na Europsku investicijsku banku, članove njezinih organa, njezino osoblje i na predstavnike država članica koji sudjeluju u njezinom poslovanju, a ne dovodeći u pitanje Protokol uz Statut Banke.

Europska investicijska banka osim toga je oslobođena od svih poreza i sličnih davanja kod dokapitalizacije te od sličnih formalnosti koje mogu s tim biti povezane u državi u kojoj ta banka ima svoje sjedište. Isto tako, u slučaju prestanka postojanja ili likvidacije ne nastaju obveze plaćanja. Naposljetku, aktivnosti Banke i njezinih organa koje se provode u skladu s njezinim statutom ne podliježu porezu na promet.

8. PROTOKOL

O UGOVORIMA I AKTIMA O PRISTUPANJU KRALJEVINE DANSKE, IRSKE I UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE, HELENSKE REPUBLIKE, TE PORTUGALSKE REPUBLIKE I KRALJEVINE ŠPANJOLSKE, TE REPUBLIKE AUSTRIJE, REPUBLIKE FINSKE I KRALJEVINE ŠVEDSKE

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE da su Kraljevina Danska, Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske pristupile Europskim zajednicama 1. siječnja

1973., da je Helenska Republika pristupila Europskim zajednicama 1. siječnja 1981., da su Portugalska Republika i Kraljevina Španjolska pristupile Europskim zajednicama 1. siječnja 1986., da su Republika Austrija, Republika Finska i Kraljevina Švedska pristupile Europskim zajednicama i Europskoj Uniji koja je osnovana Ugovorom o Europskoj uniji 1. siječnja 1995.;

UZIMAJUĆI U OBZIR DA se člankom IV.-437. stavkom 2. Ustava predviđa ukidanje gore navedenih Ugovora o pristupanju;

UZIMAJUĆI U OBZIR DA neke odredbe iz tih Ugovora o pristupanju i akata koji su im priloženi ostaju relevantne i da se člankom IV.-437. stavkom 2. predviđa da se te odredbe moraju navesti ili se mora uputiti na njih u Protokolu tako da ostanu na snazi i da se očuvaju njihovi pravni učinci;

BUDUĆI DA dotične odredbe zahtijevaju tehničke prilagodbe koje su potrebne kako bi se uskladile s Ustavom, a da se pri tom ne promijeni njihov pravni učinak,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

GLAVA I. Opće odredbe

Članak 1.

Prava i obveze koje proizlaze iz Ugovora o pristupanju iz članka IV-437. stavka 2. točke (a) do (d) Ustava stupile su na snagu pod uvjetima utvrđenim tim ugovorima na sljedeće datume:

- a) 1. siječnja 1973. u slučaju Ugovora o pristupanju Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske,
- b) 1. siječnja 1981. u slučaju Ugovora o pristupanju Helenske Republike,
- c) 1. siječnja 1986. u slučaju Ugovora o pristupanju Portugalske Republike i Kraljevine Španjolske,
- d) 1. siječnja 1995. u slučaju Ugovora o pristupanju Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

Članak 2.

1. Države pristupnice iz članka 1. trebaju pristupiti sljedećim sporazumima i konvencijama koje su sklopljene prije njihovih pojedinih pristupanja, ako su ti sporazumi i konvencije još uvijek na snazi:

- a) sporazumi i konvencije sklopljene između ostalih država članica koje se temelje na Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Ugovoru o osni-

vanju Europske zajednice za atomsku energiju ili Ugovoru o Europskoj uniji ili koje su neodvojive od ostvarenja ciljeva tih ugovora ili koje se odnose na funkcioniranje Zajednica ili Unije ili koje su povezane s njihovim aktivnostima;

- b) sporazumi i konvencije koje su druge države članice sklopile zajednički s Europskim zajednicama s jednom ili više trećih država ili s međunarodnom organizacijom i sporazumi koji su povezani s tim sporazumima i konvencijama. Unija i ostale države članice u tom pogledu pomažu državama pristupnicama iz članka 1.

2. Države pristupnice iz članka 1. poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi po potrebi svoj položaj u odnosu na međunarodne organizacije i u odnosu na one međunarodne sporazume u kojima su stranke Unija ili Europska zajednica za atomsku energiju ili druge države članice prilagodile pravima i obvezama koje proizlaze iz pristupanja.

Članak 3.

Odredbe akata o pristupanju, prema tumačenju Suda pravde Europskih zajednica i prvostupanjskog suda, čija je svrha ili učinak ukinuti ili izmijeniti i dopuniti akte koje su donijele institucije, tijela, uredi ili agencije Europskih zajednica ili Europske unije osnovane Ugovorom o Europskoj uniji, ostaju na snazi, ali ne kao prijelazna mjera, podložno primjeni stavka 2.

Odredbe iz stavka 1. imaju isti pravni status kao i akti koji se njima ukidaju ili mijenjaju odnosno dopunjuju te podliježu istim propisima kao i navedeni akti.

Članak 4.

Tekstovi akata institucija, tijela, ureda ili agencija Europskih zajednica ili Europske unije osnovane Ugovorom o Europskoj uniji koji su doneseni prije pristupanja iz članka 1. i koji su naknadno sastavljeni na engleskom i danskom, grčkom, na španjolskom i portugalskom jeziku te na finskom i švedskom jeziku vjerodostojni su od odgovarajućeg datuma pristupanja iz članka 1. pod istim uvjetima kao i vjerodostojni tekstovi sastavljeni na ostalim jezicima.

Članak 5.

Europskim zakonom Vijeća mogu se ukinuti prijelazne odredbe navedene u ovom Protokolu kada više ne budu primjenjive. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

GLAVA II.
**ODREDBE UZETE IZ AKTA O UVJETIMA PRISTUPANJA KRALJEVINE
DANSKE, IRSKE I UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE
I SJEVERNE IRSKE**

ODJELJAK 1.
ODREDBE O GIBALTARU

Članak 6.

1. Akti institucija koji se odnose na proizvode iz Priloga I. Ustavu i proizvode koji nakon uvoza u Uniju podliježu posebnim propisima kao posljedica provedbe zajedničke poljoprivredne politike kao i akti o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na porez na promet ne primjenjuju se na Gibraltar, osim u slučaju da Vijeće donese europsku odluku kojom se predviđa drugačije. Vijeće postupa jednoglasno temeljem prijedloga Komisije.

2. Zadržava se stanje Gibraltara kako je definirano u točki VI. Priloga II.¹ Akta o uvjetima pristupanja Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske.

ODJELJAK 2.
ODREDBE O FARSKIM OTOCIMA

Članak 7.

Danski državljani s prebivalištem na Farskim otocima smatraju se državljanima države članice u smislu Ustava tek od datuma na koji se Ustav počne primjenjivati na te otoke.

ODJELJAK 3.
ODREDBE O KANALSKIM OTOCIMA I OTOKU MAN

Članak 8.

1. Propisi Unije o carinskim pitanjima i količinskim ograničenjima, poglavito o carinama, pristojbama s istovjetnim učinkom i Zajednička carinska tarifa primjenjuju se na Kanalske otoke i Otok Man pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu.

2. U pogledu poljoprivrednih proizvoda i iz njih proizvedenih proizvoda koji podliježu posebnom trgovinskom režimu, na treće se zemlje primjenjuju nameti i ostale uvozne mjere koje su utvrđene u propisima Unije i koje primjenjuje Ujedinjena Kraljevina.

¹ Službeni list L 73, 27. 3. 1972., str. 47.

Isto tako primjenjuju se odredbe iz propisa Unije koje su potrebne kako bi se omogućila sloboda kretanja i poštivanje uobičajenih uvjeta tržišnog natjecanja u trgovini ovim proizvodima.

Temeljem prijedloga Komisije Vijeće donosi europske uredbe ili odluke kojima se određuju uvjeti pod kojima se odredbe iz podstavka 1. i 2. primjenjuju na ta područja.

Članak 9.

Pravo Unije ne utječe na prava koja uživaju državljani Kanalskih otoka ili Otoka Man u Ujedinjenoj Kraljevini. Međutim, na ove se osobe ne primjenjuju odredbe iz prava Unije koje se odnose na slobodu kretanja osoba i usluga.

Članak 10.

Odredbe iz Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju koje se primjenjuju na osobe ili poduzeća u smislu članka 196. tog Ugovora primjenjuju se na ove osobe i poduzeća kada imaju nastan na područjima iz članka 8. ovog Protokola.

Članak 11.

Nadležna tijela na područjima iz članka 8. isti postupak primjenjuju u odnosu na sve fizičke i pravne osobe Unije.

Članak 12.

Ako se tijekom primjene mjera utvrđenih u ovom odjeljku pojave teškoće na bilo kojoj strani u odnosima između Unije i područja iz članka 8., Komisija bez odgode predlaže Vijeću zaštitne mjere za koje vjeruje da su potrebne i navodi uvjete za njihovu primjenu.

Vijeće donosi odgovarajuće europske uredbe ili odluke u roku od jednog mjeseca.

Članak 13.

U ovom odjeljku državljani Kanalskih otoka ili Otoka Man znači svaki britanski građanin koji ima to građanstvo temeljem činjenice da je on, jedan njegov roditelj ili jedan roditelj roditelja rođen, usvojen, naturaliziran ili upisan u matičnu knjigu na dotičnom otoku; međutim, za ove potrebe ne smatra se da je osoba državljani Kanalskih otoka ili Otoka Man ako je ona, jedan njezin roditelj ili jedan roditelj roditelja rođen, usvojen, naturaliziran ili upisan u matičnu knjigu u Ujedinjenoj Kraljevini. Isto tako osoba se ne smatra državljanim tih područja ako je u bilo koje vrijeme imala boravište u Ujedinjenoj Kraljevini u trajanju od pet godina.

Komisiji se priopćavaju administrativne mjere koje su potrebne kako bi se utvrdile te osobe.

ODJELJAK 4.
**ODREDBE O PROVEDBI POLITIKE INDUSTRIJALIZACIJE
I GOSPODARSKOG RAZVITKA U IRSKOJ**

Članak 14.

Države članice primaju na znanje činjenicu da je irska vlada pokrenula provedbu politike industrijalizacije i gospodarskog razvitka u cilju usklađivanja životnog standarda u Irskoj sa životnim standardom u ostalim državama članicama i radi rješavanja nedovoljne razine zaposlenosti uz postupno izjednačavanje regionalnih razlika u razini razvijenosti.

Priznaju da je u njihovom zajedničkom interesu da se ciljevi te politike ostvare i sporazumne su da u tu svrhu preporuče institucijama da primijene sva sredstva i procedure koje su utvrđene Ustavom, poglavito kroz odgovarajuće korištenje sredstava Unije koja su namijenjena ostvarenju njezinih ciljeva.

Države članice posebice priznaju da će u primjeni članaka III.-167. i III.-168. Ustava biti potrebno uzeti u obzir ciljeve gospodarske ekspanzije i podizanja životnog standarda stanovništva.

ODJELJAK 5.
**ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S DANSKOM NA PODRUČJU
NUKLEARNE ENERGIJE**

Članak 15.

1. Od 1. siječnja 1973. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Danskoj, a Danska ih na svom području distribuira samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenim u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1973. Danska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje istovjetnu količinu informacija iz sektora navedenih u stavku 3. Te informacije detaljno se navode u dokumentu koji se dostavlja Komisiji. Komisija te informacije dostavlja poduzećima u Zajednici pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Sektori u kojima Danska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje su sljedeći:

- a) teškovođno moderiran i organskom tekućinom hlađen reaktor DOR;

- b) teškovodni reaktori s tlačnim spremnicima DT-350, DK-400;
- c) visokotemperaturna plinska petlja;
- d) instrumentacijski sustavi i posebna elektronska oprema;
- e) pouzdanost;
- f) fizika reaktora, dinamika reaktora i izmjena topline;
- g) ispitivanje materijala i opreme.

4. Danska se obvezuje da će Europskoj zajednici za atomsku energiju dostavljati sve dopunske informacije uz izvješća koje će, poglavito tijekom posjeta osoblja Europske zajednice za atomsku energiju ili osoblja iz država članica centru Risö, priopćiti pod uvjetima koji se sporazumno utvrđuju u svakom pojedinom slučaju.

Članak 16.

1. U onim sektorima u kojima Danska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje, nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Danska potiče i olakšava nositeljima licenci odobranje podlicenci pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

ODJELJAK 6.

ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S IRSKOM NA PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

Članak 17.

1. Od 1. siječnja 1973. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Irskoj, a Irska ih na svom području distribuirala samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenim u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1973. Irska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje informacije dobivene u nuklearnom području u Irskoj koje se distribuiraju samo ograničeno ako nisu uključene strogo komercijalne

primjene. Komisija te informacije dostavlja poduzećima u Zajednici pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. uglavnom se odnose na istraživanja u svrhu razvitka energetskeg reaktora i rada na radioizotopima i njihove primjene u medicini, uključujući probleme zaštite od radioaktivnog zračenja.

Članak 18.

1. U onim sektorima u kojima Irska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje, nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Irska potiče i olakšava nositeljima licenci odobravanje podlicenci državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici pod komercijalnim uvjetima.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

ODJELJAK 7.

ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S UJEDINJENOM KRALJEVINOM NA PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

Članak 19.

1. Od 1. siječnja 1973. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Ujedinjenoj Kraljevini, a Ujedinjena Kraljevina ih na svom području distribuira samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenim u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1973. Ujedinjena Kraljevina Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje istovjetnu količinu informacija iz sektora koji su navedeni u popisu navedenom u Prilogu² uz Protokol br. 28 Akta o uvjetima pristupanja Kraljevine Danske, Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske. Te se informacije detaljno iznose u dokumentu koji se dostavlja Komisiji. Komisija informacije dostavlja poduzećima u Zajednici

² Službeni list L 73, 27. 3. 1972., str. 84.

pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Obzirom na veći interes Europske zajednice za atomsku energiju za određene sektore, Ujedinjena Kraljevina poseban naglasak stavlja na dostavu informacija u sljedećim sektorima:

- a) istraživanje i razvoj na području brzih reaktora (uključujući sigurnost);
- b) temeljno istraživanje (primjenjivo na vrste reaktora);
- c) sigurnost reaktora (koji nisu brzi reaktori);
- d) metalurgija, čelik, cirkonijske legure i beton;
- e) kompatibilnost strukturnih materijala;
- f) eksperimentalna proizvodnja goriva;
- g) termohidrodinamika;
- h) instrumentacija.

Članak 20.

1. U onim područjima u kojima Ujedinjena Kraljevina Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Ujedinjena Kraljevina potiče i olakšava nositeljima licenci odobravanje podlicenci državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici pod komercijalnim uvjetima.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

GLAVA III.

ODREDBE PREUZETE IZ AKTA O UVJETIMA PRISTUPANJA HELENSKE REPUBLIKE

ODJELJAK 1.

ODREDBE O KOJIMA GRČKA ODOBRAVA IZUZEĆE OD CARINE NA UVOZ ODREĐENIH ROBA

Članak 21.

Članak III-151. ne spriječava Helensku Republiku u zadržavanju mjera izuzeća koje su odobrene prije 1. siječnja 1979. temeljem:

- a) Zakona br. 4171/61 (Opće mjere za potporu razvitku gospodarstva zemlje),
 - b) Uredbe br. 2687/53 (Ulaganje i zaštita stranog kapitala),
 - c) Zakona br. 289/76 (Poticaji u cilju promicanja razvitka pograničnih područja i rješavanja povezanih pitanja)
- do isteka sporazuma koje je grčka vlada sklopila s osobama koje su korisnici ovih mjera.

**ODJELJAK 2.
ODREDBA O OPOREZIVANJU**

Članak 22.

Akti iz popisa u točki II.2 Priloga VIII.³ Aktu o uvjetima pristupanja Helleneske Republike primjenjuju se u pogledu Helleneske Republike pod uvjetima koji su utvrđeni u tom Prilogu s iznimkom uputa na njegove točke 9. i 18.(b).

**ODJELJAK 3.
ODREDBE O PAMUKU**

Članak 23.

1. Ovaj se odjeljak odnosi na pamuk, negrebenani i nečešljani, iz podtarifnog broja 520 100 Kombinirane nomenklature.

2. U Uniju se uvodi sustav s prvenstvenim ciljem:

- a) podržati proizvodnju pamuka u regijama Unije u kojima je to važno za poljoprivredno gospodarstvo,
- b) omogućiti proizvođačima da zarade primjeren dohodak,
- c) stabilizirati tržište kroz strukturalna poboljšanja na razini ponude i tržišnog plasmana.

3. Sustav iz stavka 2. sadrži odobrenje potpore za proizvodnju.

4. Kako bi se proizvođačima pamuka omogućila koncentracija ponude i prilagodba proizvodnje zahtjevima tržišta, uvodi se sustav za poticanje uspostave skupina proizvođača i saveza skupina.

Ovaj sustav predviđa odobrenje potpore u cilju pružanja poticaja za uspostavu i olakšanje funkcioniranja skupina proizvođača.

Ovaj sustav mogu koristiti samo one skupine

- a) koje su uspostavljene na inicijativu samih proizvođača,

³ Službeni list 291, 19. 11. 1979., str. 163.

- b) koje nude dovoljna jamstva za trajanje i djelotvornost svojih aktivnosti,
- c) koje dotična država članica priznaje.

5. Sustav trgovine Unije s trećim zemljama ostaje neizmijenjen. U tom se pogledu posebice ne smiju predvidjeti mjere ograničenja uvoza.

6. Europskim zakonom Vijeća utvrđuju se prilagodbe koje su potrebne u sustavu koji je uveden temeljem ovog odjeljka.

Na prijedlog Komisije Vijeće donosi europske uredbe i odluke kojima se uspostavljaju opća pravila za provedbu odredbi iz ovog odjeljka.

Vijeće postupa nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

ODJELJAK 4.

ODREDBE O GOSPODARSKOM I INDUSTRIJSKOM RAZVITKU GRČKE

Članak 24.

Države članice primaju na znanje činjenicu da je grčka vlada pokrenula provedbu politike industrijalizacije i gospodarskog razvitka u cilju usklađivanja životnog standarda u Grčkoj sa životnim standardom u ostalim državama članicama i radi rješavanja nedovoljne razine zaposlenosti uz postupno izjednačavanje regionalnih razlika u razini razvijenosti.

Priznaju da je u njihovom zajedničkom interesu da se ciljevi te politike ostvare. U tu svrhu institucije primjenjuju sva sredstva i procedure koje su utvrđene Ustavom, poglavito kroz odgovarajuće korištenje sredstava Unije koji su namijenjeni ostvarenju njezinih ciljeva.

Države članice posebice priznaju da će u primjeni članaka III.-167. i III.-168. Ustava biti potrebno uzeti u obzir ciljeve gospodarske ekspanzije i podizanja životnog standarda stanovništva.

ODJELJAK 5.

ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S GRČKOM NA PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

Članak 25.

1. Od 1. siječnja 1981. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Helenskoj Republici, a Helenska Republika na svom ih području distribuira samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenima u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1981. Helenska Republika Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje informacije dobivene u nuklearnom po-

dručju u Grčkoj koje dobivaju status ograničene distribucije ako nisu uključene strogo komercijalne primjene. Komisija te informacije dostavlja poduzećima u Zajednici pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. uglavnom se odnose na:

- a) istraživanja o primjeni radioizotopa u sljedećim područjima: medicina, poljoprivreda, entomologija i zaštita okoliša;
- b) primjena nuklearne tehnologije na arheometriju;
- c) razvitak elektronskih medicinskih uređaja;
- d) razvitak metoda za radioaktivno traženje ruda.

Članak 26.

1. U onim sektorima u kojima Helenska Republika Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje, nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Helenska Republika potiče i olakšava nositeljima licenci odobravanje podlicenci pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Europskoj zajednici za atomsku energiju.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

GLAVA IV.

ODREDBE IZ AKTA O UVJETIMA PRISTUPANJA PORTUGALSKE REPUBLIKE I KRALJEVINE ŠPANJOLSKE

ODJELJAK 1. FINANCIJSKE ODREDBE

Članak 27.

Vlastita sredstva iz poreza na dodanu vrijednost obračunavaju se i provjeravaju kao da su Kanarski otoci i Ceuta i Melilla uključeni u teritorijalni opseg primjene Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na poreze na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za oporezivanje.

ODJELJAK 2.
ODREDBE O PATENTIMA

Članak 28.

Odredbe španjolskih domaćih zakona koje se odnose na teret dokaza, a koje su donesene temeljem stavka 2. Protokola br. 8 Akta o uvjetima pristupanja Kraljevine Španjolske i Portugalske Republike, ne primjenjuju se ako se protiv nositelja drugog patentiranja procesa pokrene postupak zbog povrede patenta u slučaju proizvodnje proizvoda koji je identičan onom proizvodu koji je dobiven kao rezultat patentiranog procesa tužitelja ako je taj drugi patent odobren prije 1. siječnja 1986.

U slučajevima u kojima se ne primjenjuje prijenos tereta dokaza Kraljevina Španjolska i nadalje traži od nositelja patenta da navede dokaz o povredi patenta. U svim tim slučajevima Kraljevina Španjolska primjenjuje sudski postupak poznat kao "opisna pljenidba".

"Opisna pljenidba" ima značenje postupka koji čini sastavni dio sustava iz stavka 1. i 2. kojim svaka osoba koja ima pravo pokrenuti postupak zbog povrede može, po dobivanju sudskog rješenja odobrenog na zahtjev, ishoditi da u prostorijama navodnoga počinitelja povrede sudski izvršitelj uz podršku vještaka izradi detaljan opis spornog postupka, posebice putem izrade preslika tehničke dokumentacije uz stvarnu pljenidbu ili bez nje. Ovim sudskim rješenjem može se naložiti plaćanje jamčevine namijenjene odobrenju odštete navodnom počinitelju povrede u slučaju da mu "opisna pljenidba" prouzroči štetu.

Članak 29.

Odredbe portugalskih domaćih zakona koje se odnose na teret dokaza, a koje su donesene temeljem stavka 2. Protokola br. 19 Akta o uvjetima pristupanja Portugalske Republike i Kraljevine Španjolske, ne primjenjuju se ako se protiv nositelja drugog patentiranja procesa pokrene postupak zbog povrede patenta u slučaju proizvodnje proizvoda koji je identičan onom proizvodu koji je dobiven kao rezultat patentiranog procesa tužitelja, ako je taj drugi patent odobren prije 1. siječnja 1986.

U slučajevima u kojima se ne primjenjuje prijenos tereta dokaza Portugalska Republika i nadalje traži od nositelja patenta da navede dokaz o povredi patenta. U svim tim slučajevima Portugalska Republika primjenjuje sudski postupak poznat kao "opisna pljenidba".

"Opisna pljenidba" ima značenje postupka koji čini sastavni dio sustava iz stavka 1. i 2. kojim svaka osoba koja ima pravo pokrenuti postupak zbog povrede može, po dobivanju sudskog rješenja odobrenog na zahtjev, ishoditi

da u prostorijama navodnog počinitelja povrede sudski ovršitelj uz podršku vještaka izradi detaljan opis spornog postupka, posebice putem izrade preslika tehničke dokumentacije uz stvarnu pljenidbu ili bez nje. Ovim sudskim rješenjem može se naložiti plaćanje jamčevine namijenjene odobrenju odštete navodnom počinitelju povrede u slučaju da mu "opisna pljenidba" prouzroči štetu.

ODJELJAK 3.

ODREDBE O MEHANIZMU ZA DODATNE OBVEZE U OKVIRU RIBARSKIH SPORAZUMA KOJE JE UNIJA SKLOPILA S TREĆIM ZEMLJAMA

Članak 30.

1. Ovime se uspostavlja poseban sustav za izvršavanje poslova koji se provode kao nadopuna ribarskim djelatnostima brodova koji plove pod zastavom države članice u teritorijalnim vodama ili vodama pod jurisdikcijom treće zemlje u okviru obveza koje nastaju temeljem ribarskih sporazuma koje je Unija sklopila s dotičnim trećim zemljama.

2. Poslovi do kojih vjerojatno može doći kao nadopuna ribarskim poslovima koji podliježu uvjetima i odvijaju se u granicama iz stavka 3. i 4. odnose se na:

- a) proizvodnju ribarskih proizvoda na području dotične treće zemlje kod ulova ribe ribarskih brodova koji plove pod zastavom države članice u vodama dotične treće zemlje u sklopu ribarskih djelatnosti koje se provode temeljem ribarskih sporazuma, a u cilju stavljanja tih proizvoda na tržište Unije pod tarifnim brojevima iz poglavlja 3. Zajedničke carinske tarife,
- b) tovar i pretovar na brod koji plovi pod zastavom države članice do kojeg dolazi u okviru djelatnosti predviđenih ribarskim sporazumom onih ribarskih proizvoda koji potpadaju pod poglavlje 3. Zajedničke carinske tarife u cilju njihovog transporta i eventualne proizvodnje radi stavljanja na tržište Unije.

3. Uvoz u Uniju onih proizvoda koji su bili predmet poslova iz stavka 2. provodi se uz uvjet cjelovite ili djelomične obustave carina prema Zajedničkoj carinskoj tarifi ili uz uvjet posebnog sustava naknada pod uvjetima i u granicama nadopune koje se jednom godišnje utvrđuju u odnosu na moguće količine ribarskog ulova koje proizlaze iz dotičnih sporazuma i iz njihovih detaljnih popratnih propisa.

4. Europskim zakonima ili okvirnim zakonima utvrđuju se opći provedbeni propisi za ovaj sustav, a poglavito kriteriji za utvrđivanje i raspodjelu dotičnih količina.

Detaljni provedbeni propisi vezano za ovaj sustav i odgovarajuće količine donose se u skladu s postupkom koji je utvrđen u članku 37. Uredbe (EZ) br. 104/2000.

ODJELJAK 4. ODREDBE O CEUTI I MELILLI

Pododjeljak 1. Opće odredbe

Članak 31.

1. Ustav i akti institucija primjenjuju se na Ceutu i na Melillu, podložno izuzećima iz stavaka 2. i 3. i ostalim odredbama iz ovog odjeljka.

2. Uvjeti pod kojima se odredbe Ustava koje se odnose na slobodu kretanja roba i akti institucija koji se odnose na carinsko zakonodavstvo i komercijalnu politiku primjenjuju na Ceutu i na Melillu navedeni su u pododjeljku 3. ovog odjeljka.

3. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe članka 32., akti institucija koji se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku i zajedničku ribarsku politiku ne primjenjuju se na Ceutu i na Melillu.

4. Na zahtjev Kraljevine Španjolske europskim zakonom ili okvirnim zakonom Vijeća:

- a) Ceuta i Melilla mogu se uključiti u carinsko područje Unije;
- b) mogu se utvrditi odgovarajuće mjere čiji je cilj proširiti odredbe prava Unije koje su na snazi na Ceutu i na Melillu.

Na prijedlog Komisije na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice Vijeće može donijeti europski zakon ili okvirni zakon kojim se po potrebi prilagođavaju dogovori koji se odnose na Ceutu i na Melillu.

Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Pododjeljak 2.

Odredbe koje se odnose na zajedničku ribarsku politiku

Članak 32.

1. Podložno stavku 2. i ne dovodeći u pitanje odjeljak 3., zajednička poljoprivredna politika ne primjenjuje se na Ceutu i na Melillu.

2. Na prijedlog Komisije Vijeće donosi europske zakone, okvirne zakone, uredbe ili odluke:

- a) kojima se utvrđuju strukturne mjere koje se mogu donijeti u korist Ceute i Mellile;
- b) kojima se utvrđuju postupci koji su primjereni za uvažavanje svih ili jednog dijela interesa Ceute i Melille kada donosi akte u pojedinačnim slučajevima u cilju pregovora Unije s namjerom obnove ili sklapanja ribarskih sporazuma s trećim zemljama ili posebnih interesa Ceute i Melille u sklopu međunarodnih konvencija koje se odnose na ribarstvo, a u kojima je Unija ugovorna stranka.

3. Na prijedlog Komisije Vijeće donosi europske zakone, okvirne zakone, uredbe ili odluke kojima se po potrebi utvrđuju mogućnosti i uvjeti za uzajamni pristup odgovarajućim ribarskim područjima i njihovim resursima. Vijeće postupa jednoglasno.

4. Europski zakoni i okvirni zakoni iz stavaka 2. i 3. donose se nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Pododjeljak 3.

Odredbe o slobodnom kretanju roba, carinskom zakonodavstvu i trgovinskoj politici

Članak 33.

1. Proizvodi s podrijetlom iz Ceute i Melille i proizvodi iz trećih zemalja koji se uvoze u Ceutu i u Melillu temeljem dogovora koji se na iste primjenjuju ne smatraju se, nakon njihova puštanja u slobodan promet na carinskom području Unije, robom koja ispunjava uvjete iz stavaka 1. do 3. članka III-151. Ustava.

2. Carinsko područje Unije ne uključuje Ceutu i Melillu.

3. Osim u slučajevima kada je u ovom odjeljku predviđeno drugačije, akti institucija koji se odnose na carinsko zakonodavstvo za vanjsku trgovinu primjenjuju se pod istim uvjetima na trgovinu između carinskog područja Unije s jedne strane i Ceute i Melille s druge strane.

4. Osim u slučajevima kada je u ovom odjeljku predviđeno drugačije, akti institucija koji se odnose na zajedničku trgovinsku politiku, bilo da su autonomni ili doneseni sporazumno, a izravno su povezani s uvozom ili izvozom roba, ne primjenjuju se na Ceutu i Melillu.

5. Osim u slučajevima kada je u ovoj glavi predviđeno drugačije, Unija u trgovini s Ceutom i Melillom na proizvode iz priloga I. Ustava primjenjuje opće dogovore koje primjenjuje u svojoj vanjskoj trgovini.

Članak 34.

Podložno članku 35. ukida se carina na uvoz proizvoda s podrijetlom iz Ceute i Melille na carinsko područje Unije.

Članak 35.

1. Ribarski proizvodi iz tarifnih brojeva 03.01, 03.03, 16.04, 16.05 i podtarifnih brojeva 05.11.91 i 23.01.20 Zajedničke carinske tarife s podrijetlom iz Ceute ili Melille ispunjavaju uvjete, a u okviru carinskih kvota koje se računaju po proizvodima i temeljem prosječnih količina koje su stvarno prodane tijekom 1982., 1983. i 1984., za izuzeće od carine na cijelom carinskom području Unije.

Puštanje u slobodan promet onih proizvoda koji su uvezeni na carinsko područje Unije u skladu s tim carinskim kvotama podliježe poštivanju pravila koja su utvrđena u zajedničkoj organizaciji tržišta, a poglavito u pogledu referentnih cijena.

2. Na prijedlog Komisije Vijeće svake godine donosi europske uredbe ili odluke i dodjeljuje carinske kvote u skladu s detaljnim pravilima utvrđenima u stavku 1.

Članak 36.

1. Ako bi primjena članka 34. mogla dovesti do bitnog povećanja uvoza nekih proizvoda podrijetlom iz Ceute ili Melille koje bi štetilo proizvođačima Unije, Vijeće na prijedlog Komisije može donijeti europske uredbe ili odluke kako bi pristup tih proizvoda carinskom području Unije podvrgnulo posebnim uvjetima.

2. Ako zbog toga što se na uvoz sirovina ili poluproizvoda u Ceutu ili Melillu ne primjenjuje zajednička trgovinska politika i Zajednička carinska tarifa uvoz proizvoda podrijetlom iz Ceute ili Melille prouzroči ili bi mogao prouzročiti ozbiljnu štetu proizvođačkoj djelatnosti u jednoj ili više država članica, Komisija može na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu poduzeti odgovarajuće mjere.

Članak 37.

Ukidaju se carine i pristojbe s istovjetnim učinkom na uvoz proizvoda podrijetlom iz carinskog područja Unije u Ceutu ili Melillu.

Članak 38.

Carine i pristojbe s istovjetnim učinkom i trgovinski dogovori koji se primjenjuju na uvoz u Ceutu i Melillu onih roba koje potječu iz trećih zema-

lja ne smiju biti nepovoljnije od carina i pristojbi koje primjenjuje Unija u skladu sa svojim međunarodnim obvezama i povlaštenim mjerama u odnosu na treću zemlju, pod uvjetom da ista treća zemlja za uvoz iz Ceute i Melille odobri isti postupak kao onaj koji odobrava Uniji. Međutim, dogovori koji se primjenjuju na uvoz u Ceutu i Melillu u pogledu roba koje potječu iz takve treće zemlje ne smiju biti povoljniji od dogovora koji se primjenjuju u pogledu uvoza proizvoda podrijetlom iz carinskog područja Unije.

Članak 39.

Vijeće na prijedlog Komisije donosi europske uredbe i odluke kojima se utvrđuju pravila za primjenu ovog pododjeljka, poglavito propisi o podrijetlu koji se primjenjuju na trgovinu, kako je navedeno u člancima 34., 35. i 37., uključujući odredbe koje se odnose na prepoznavanje proizvoda s podrijetlom i kontrolu podrijetla.

Ova pravila poglavito će sadržavati odredbe o označavanju i/ili etiketiranju proizvoda, o uvjetima za registraciju brodova, o primjeni pravila o mješovitom podrijetlu za ribarske proizvode te odredbe kojima se omogućava utvrđivanje podrijetla proizvoda.

ODJELJAK 5.

ODREDBE O REGIONALNOM RAZVITKU ŠPANJOLSKE

Članak 40.

Države članice primaju na znanje činjenicu da je španjolska Vlada pokrenula provedbu politike regionalnog razvitka čiji je cilj poglavito poticati gospodarski rast u slabije razvijenim regijama i područjima Španjolske.

Priznaju da je u njihovom zajedničkom interesu da se ciljevi te politike ostvare.

Kako bi pomogle španjolskoj Vladi da ostvari tu zadaću, sporazumne su preporučiti institucijama da primijene sva sredstva i procedure koje su utvrđene Ustavom, poglavito kroz odgovarajuće korištenje sredstava Unije koja su namijenjena ostvarenju njezinih ciljeva.

Države članice posebice priznaju da će u primjeni članaka III.-167. i III.-168. Ustava biti potrebno uzeti u obzir ciljeve gospodarske ekspanzije i podizanja životnog standarda stanovništva u slabije razvijenim regijama i područjima Španjolske.

ODJELJAK 6.
ODREDBE O GOSPODARSKOM I INDUSTRIJSKOM RAZVITKU
PORTUGALA

Članak 41.

Države članice primaju na znanje činjenicu da je portugalska Vlada pokrenula provedbu politike industrijalizacije i gospodarskog razvitka radi usklađivanja životnog standarda u Portugalu sa životnim standardom u ostalim državama članicama i radi rješavanja nedovoljne razine zaposlenosti uz postupno izjednačavanje regionalnih razlika u razini razvitka.

Priznaju da je u njihovom zajedničkom interesu da se ciljevi te politike ostvare.

Sporazumne su u tu svrhu preporučiti institucijama da primijene sva sredstva i procedure koje su utvrđene Ustavom, poglavito kroz odgovarajuće korištenje sredstava Unije koja su namijenjena ostvarenju njezinih ciljeva.

Države članice posebice priznaju da će u primjeni članaka III.-167. i III.-168. Ustava biti potrebno uzeti u obzir ciljeve gospodarske ekspanzije i podizanja životnog standarda stanovništva.

ODJELJAK 7.
ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S KRALJEVINOM
ŠPANJOLSKOM NA PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

Članak 42.

1. Od 1. siječnja 1986. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Kraljevini Španjolskoj, a Kraljevina Španjolska na svom ih području distribuira samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenim u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1986. Kraljevina Španjolska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje informacije dobivene u nuklearnom području u Španjolskoj koje dobivaju status ograničene distribucije ako nisu uključene strogo komercijalne primjene. Komisija te informacije dostavlja poduzećima u Zajednici pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. uglavnom se odnose na:

- a) nuklearnu fiziku (niske i visoke energije);
- b) zaštitu od radioaktivnog zračenja;
- c) primjene izotopa, poglavito stabilnih izotopa;

- d) istraživačke reaktore i odgovarajuća goriva;
- e) istraživanja na području ciklusa goriva (posebice eksploatacija i prerada rude s niskim sadržajem urana; optimalizacija elemenata goriva za energetske reaktore).

Članak 43.

1. U onim sektorima u kojima Kraljevina Španjolska Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Kraljevina Španjolska potiče i olakšava nositeljima licenci odobravanje podlicenci pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

ODJELJAK 8.

ODREDBE O RAZMJENI INFORMACIJA S PORTUGALSKOM REPUBLIKOM NA PODRUČJU NUKLEARNE ENERGIJE

Članak 44.

1. Od 1. siječnja 1986. one informacije koje su dostavljene državama članicama, osobama i poduzećima u skladu s člankom 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju stavljaju se na raspolaganje Portugalskoj Republici, a Portugalska Republika na svom ih području distribuira samo ograničeno u skladu s uvjetima utvrđenim u tom članku.

2. Od 1. siječnja 1986. Portugalska Republika Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja na raspolaganje informacije dobivene na nuklearnom području u Portugalu koje dobivaju status ograničene distribucije ako nisu uključene usko komercijalne primjene. Komisija te informacije dostavlja poduzećima u Zajednici pod uvjetima koji su utvrđeni u članku 13. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.

3. Informacije iz stavaka 1. i 2. uglavnom se odnose na:

- a) dinamiku reaktora;
- b) zaštitu od radioaktivnog zračenja;

- c) primjenu nuklearnih mjernih tehnika (na području industrije, poljoprivrede, arheologije i geologije);
- d) atomsku fiziku (djelotvorno mjerenje poprečnih presjeka, cjevovodne tehnike);
- e) metalurgiju dobivanja urana.

Članak 45.

1. U onim sektorima u kojima Portugalska Republika Europskoj zajednici za atomsku energiju stavlja informacije na raspolaganje nadležna tijela na zahtjev odobravaju licence pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici ako posjeduju isključiva prava na patente prijavljene u državama članicama i ako u pogledu trećih strana nemaju obvezu odobriti ili ponuditi isključive ili djelomično isključive licence za prava na te patente.

2. Ako je odobrena isključiva ili djelomično isključiva licenca, Portugalska Republika potiče i olakšava nositeljima licenci odobravanje podlicenci pod komercijalnim uvjetima državama članicama, osobama i poduzećima u Zajednici.

Isključive ili djelomično isključive licence odobravaju se na uobičajenoj komercijalnoj osnovi.

GLAVA V.

ODREDBE PREUZETE IZ AKTA O UVJETIMA PRISTUPANJA REPUBLIKE AUSTRIJE, REPUBLIKE FINSKE I KRALJEVINE ŠVEDSKE

ODJELJAK 1.

FINANCIJSKE ODREDBE

Članak 46.

Vlastita sredstva iz poreza na dodanu vrijednost obračunavaju se i provjeravaju kao da su Otoki Åland uključeni u teritorijalni opseg primjene Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na poreze na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za oporezivanje.

ODJELJAK 2.

ODREDBE O POLJOPRIVREDI

Članak 47.

Ako postoje ozbiljne teškoće koje proizlaze iz pristupanja, a koje ostanu nakon potpunog iskorištenja članka 48. i ostalih mjera koje proizlaze iz pravi-

la Unije, Komisija može donijeti europsku odluku kojom se Finska ovlašćuje da odobrava nacionalne potpore proizvođačima kako bi im olakšala punu integraciju u zajedničku poljoprivrednu politiku.

Članak 48.

1. Komisija donosi europske odluke kojima se Finska i Švedska ovlašćuju da odobravaju dugoročne nacionalne potpore kako bi se osiguralo održavanje poljoprivredne djelatnosti u nekim regijama. Te regije trebaju pokrivati poljoprivredna područja sjeverno od 62. paralele i neka susjedna područja južno od te paralele koja su pod utjecajem sličnih klimatskih uvjeta zbog kojih je poljoprivredna djelatnost posebno otežana.

2. Regije iz stavka 1. utvrđuje Komisija uzimajući poglavito u obzir:

- a) nisku gustoću stanovništva;
- b) udio poljoprivrednog zemljišta u ukupnoj površini;
- c) udio poljoprivrednog zemljišta namijenjenog ratarskim usjevima za ljudsku potrošnju u korištenoj poljoprivrednoj površini.

3. Nacionalne potpore koje su predviđene stavkom 1. mogu se dovesti u vezu s fizičkim čimbenicima proizvodnje, kao što su hektari poljoprivrednog zemljišta ili životinjska grla, uzimajući u obzir odgovarajuće granične vrijednosti koje su utvrđene zajedničkom organizacijom tržišta kao i povijesne obrasce proizvodnje na svakom pojedinom poljoprivrednom gospodarstvu, ali se ne smiju:

- a) povezati s budućom proizvodnjom;
- b) dovesti do povećanja u proizvodnji ili u razini ukupne podrške koja je evidentirana tijekom referentnog razdoblja prije 1. siječnja 1995. koje treba odrediti Komisija.

Potpore se mogu razlikovati po regijama.

Potpore se moraju odobriti poglavito kako bi se:

- a) održala tradicionalna primarna proizvodnja i prerada koja prirodno odgovara klimatskim uvjetima u dotičnim regijama;
- b) poboljšale strukture za proizvodnju, tržišni plasman i preradu poljoprivrednih proizvoda;
- c) olakšala prodaja navedenih proizvoda;
- d) osigurala zaštita okoliša i očuvanje krajolika.

Članak 49.

1. Komisiji se priopćavaju potpore koje su predviđene člancima 47. i 48. i svaka druga nacionalna potpora koja podliježe ovlaštenju Komisije u skladu

s ovom glavom. Potpore se ne mogu primjenjivati prije nego što je izdano ovlaštenje.

2. U pogledu potpora koje su predviđene člankom 48. Komisija svakih pet godina počevši od 1. siječnja 1996. podnosi Vijeću izvješće o:

- a) izdanim ovlaštenjima;
- b) rezultatima potpora koje su odobrene temeljem ovlaštenja.

U pripremi za izradu izvješća države članice koje su primile ovlaštenja pravodobno Komisiji dostavljaju informacije o učincima odobrenih potpora radi prikaza razvitka primijećenog u poljoprivrednom gospodarstvu u dotičnim regijama.

Članak 50.

Na području potpora koje su predviđene člancima III-167. i III-168. Ustava:

- a) između potpora koje se primjenjuju u Austriji, Finskoj i Švedskoj prije 1. siječnja 1995. smatra se da u smislu članka III.-168. stavka 1. Ustava postoje samo one potpore o kojima je Komisija dobila priopćenje do 30. travnja 1995.;
- b) smatra se da je 1. siječnja 1995. Komisija dobila priopćenje o postojećim potporama i planovima za odobrenje ili izmjenu potpora koje su Komisiji priopćene prije tog datuma.

Članak 51.

1. Ako u posebnim slučajevima nije određeno drugačije, Vijeće na prijedlog Komisije donosi potrebne europske uredbe i odluke za provedbu ovog odjeljka.

2. Europskim zakonom Vijeća mogu se izvršiti prilagodbe u odredbama iz ovog odjeljka koje se pokazu nužnima kao rezultat izmjene u pravu Unije. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Članak 52.

1. Ako su potrebne prijelazne mjere kako bi se olakšao prijelaz s postojećeg režima u Austriji, Finskoj i Švedskoj na režim koji proizlazi iz primjene zajedničke organizacije tržišta pod uvjetima koji su navedeni u Aktu o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske, te se mjere donose u skladu s postupkom koji je utvrđen u članku 38. Uredbe br. 136/66/EEZ ili po potrebi u odgovarajućim člancima drugih uredbi o zajedničkoj organizaciji poljoprivrednih tržišta. Ove se mjere mogu provoditi tijekom razdoblja koje završava 31. prosinca 1997. i njihova je primjena ograničena tim datumom.

2. Europskim zakonom Vijeća može se produžiti razdoblje iz stavka 1. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Članak 53.

Članci 51. i 52. primjenjuju se na ribarske proizvode.

ODJELJAK 3.

ODREDBE O PRIJELAZNIM MJERAMA

Članak 54.

Akti navedeni u točkama VII.B.I., VII.D.1., VII.D.2.c, IX.2.b, c, f, g, h, i, j, l, m, n, x, y, z i aa i X.a, b i c Priloga XV.⁴ Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske primjenjuju se u pogledu Austrije, Finske i Švedske pod uvjetima utvrđenim u tom Prilogu.

U pogledu točke IX.2.x Priloga XV. iz stavka 1. uputa na odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice, poglavito na njegove članke 90. i 91., mora se tumačiti kao uputa na odredbe Ustava, poglavito na njegov članak III.-170. stavke 1. i 2.

ODJELJAK 4.

ODREDBE O PRIMJENJIVOSTI NEKIH AKATA

Članak 55.

1. Sve eventualne odluke o izuzeću i negativne odluke o odobrenju koje je prije 1. siječnja 1995. temeljem članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ili članka 1. Protokola 25. uz taj Sporazum donijelo ili nadzorno tijelo Europske udruge slobodne trgovine (EFTA) ili Komisija, a koje se odnose na predmete koji potpadaju pod članak 81. Ugovora o osnivanju Europske zajednice kao rezultat pristupanja, ostaju na snazi za potrebe članka III.-161. Komisije dok ne istekne vremenski rok koji je ondje određen ili dok Komisija ne donese uredno utemeljenu drugačiju europsku odluku u skladu s pravom Unije.

2. Sve odluke koje je nadzorno tijelo EFTA-e donijelo prije 1. siječnja 1995. temeljem članka 61. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i koje potpadaju pod članak 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice kao rezultat pristupanja ostaju na snazi u pogledu članka III.-167. Ustava, osim u slučaju da Komisija donese drugačiju europsku odluku temeljem članka III.-

⁴ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 322.

168. Ustava. Ovaj se stavak ne primjenjuje na odluke koje podliježu postupku predviđenom u članku 64. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru.

3. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., odluke koje donese nadzorno tijelo EFTA-e ostaju na snazi nakon 1. siječnja 1995. osim u slučaju da Komisija donese valjano utemeljenu drugačiju odluku u skladu s pravom Unije.

ODJELJAK 5. ODREDBE O OTOCIMA ÅLAND

Članak 56.

Odredbe Ustava ne isključuju primjenu postojećih odredbi koje su na snazi 1. siječnja 1994. na otocima Åland, a odnose se na:

- a) ograničenja koja se na nediskriminirajućoj osnovi primjenjuju na pravo fizičkih osoba koje ne uživaju status regionalnog građanina (hembygdsrätt/kotiseutuoikeus) na Ålandu i pravnih osoba da bez dopuštenja nadležnih tijela na otocima Åland stječu i posjeduju nekretnine;
- b) ograničenja koja se na nediskriminirajućoj osnovi primjenjuju na pravo na nastan i pravo pružanja usluga fizičkih osoba koje ne uživaju status regionalnog građanina (hembygdsrätt/kotiseutuoikeus) na Ålandu i pravnih osoba, a bez dopuštenja nadležnih tijela na otocima Åland.

Članak 57.

1. Područje otoka Åland, budući da se smatra trećim područjem kako je definirano u trećoj alineji članka 3. stavka 1. Direktive Vijeća 77/388/EEZ te kao nacionalno područje koje je izvan područja primjene direktiva o usklađivanju trošarina prema definiciji iz članka 2. Direktive Vijeća 92/12/EEZ, isključeno je iz teritorijalne primjene prava Unije na području usklađivanja zakona država članica o porezima na promet i o trošarinama i drugim oblicima neizravnog oporezivanja.

Ovaj se stavak ne primjenjuje na odredbe Direktive Vijeća 69/335/EEZ koje se odnose na porez na promet kapitala.

2. Izuzeće predviđeno člankom 1. ima za cilj očuvanje održivog lokalnog gospodarstva na otocima i nema nepovoljne učinke na interese Unije niti na njezine zajedničke politike. Ako Komisija bude smatrala da odredbe iz stavka 1. više nisu opravdane, poglavito što se tiče lojalnog tržišnog natjecanja ili vlastitih sredstava, ona će podnijeti odgovarajuće prijedloge Vijeću koje će donijeti potrebne akte u skladu s odgovarajućim člancima Ustava.

Članak 58.

Republika Finska osigurava da se isti postupak primjenjuje na fizičke i pravne osobe država članica na otocima Åland.

Članak 59.

Odredbe ovog odjeljka primjenjuju se u svjetlu Izjave o otocima Åland koja, a da to ne mijenja njezin pravni učinak, sadrži tekst iz preambule Protokola br. 2. Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

**ODJELJAK 6.
ODREDBE O LAPONCIMA**

Članak 60.

Bez obzira na odredbe Ustava Laponcima se mogu odobriti isključiva prava na uzgoj sobova na tradicionalnim laponskim područjima.

Članak 61.

Ovaj se odjeljak može proširiti kako bi se uzeo u obzir daljnji razvitak isključivih laponskih prava koja su povezana s njihovom tradicionalnom osnovom za egzistenciju. Europskim zakonom Vijeća mogu se uvesti potrebne izmjene i dopune ovog odjeljka. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Odborom regija.

Članak 62.

Odredbe ovog odjeljka primjenjuju se u svjetlu Izjave o Laponcima koja, a da to ne mijenja njezin pravni učinak, sadrži tekst iz preambule Protokola br. 3 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

**ODJELJAK 7.
POSEBNE ODREDBE U OKVIRU STRUKTURNIH FONDOVA
U FINSKOJ I ŠVEDSKOJ**

Članak 63.

Područja na koja se odnosi cilj promicanja razvitka i strukturnih prilagodbi regija u kojima je gustoća stanovništva iznimno niska u načelu predstavljaju ili pripadaju regijama na razini NUTS-a II s gustoćom stanovništva

od 8 osoba po četvornom kilometru ili manje. Pomoć Unije, ovisno o uvjetu koncentracije, može se proširiti i na susjedna manja područja koja ispunjavaju isti kriterij gustoće stanovništva. Regije i područja iz ovog članka navedena su u Prilogu⁵ Protokola br. 6 uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

ODJELJAK 8. ODREDBE O ŽELJEZNIČKOM I KOMBINIRANOM PROMETU U AUSTRIJI

Članak 64.

1. Za potrebe ovog odjeljka primjenjuju se sljedeće definicije:

- a) "teško teretno vozilo" znači svako motorno vozilo čija je najveća dopuštena težina veća od 7,5 tona i koje je registrirano u državi članici za prijevoz robe ili vuču prikolica, uključujući poluprikolice traktora čija je najveća dopuštena težina veća od 7,5 tona koje vuče motorno vozilo registrirano u državi članici čija je najveća dopuštena težina 7,5 tona ili manje;
- b) "kombinirani promet" znači svaki prijevoz robe teškim teretnim vozilima ili teretnim jedinicama koji je u jednom dijelu svog puta željeznički, a na početku ili završetku puta cestovni, pri čemu tranzitni promet prema željezničkom terminalu ili s njega ni u kom slučaju ne smije prelaziti austrijsko područje samo cestom.

2. Članci 65. do 71. primjenjuju se na mjere koje se odnose na odredbu o željezničkom i kombiniranom prometu preko austrijskog područja.

Članak 65.

Unija i dotične države članice u okviru svojih nadležnosti donose i tijesno koordiniraju mjere za razvitak i promidžbu željezničkog i kombiniranog prometa kod teretnog prijevoza preko alpskog područja.

Članak 66.

Kod utvrđivanja smjernica predviđenih u članku III.-247. Ustava Unija osigurava da prometne osovine koje su definirane u Prilogu 1.⁶ uz Protokol br. 9 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske čine sastavni dio transeuropskih mreža za željeznički i kombinirani promet i da se povrh toga definiraju kao projekti od zajedničkog interesa.

⁵ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 355.

⁶ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 364.

Članak 67.

Unija i dotične države članice u okviru svojih nadležnosti provode mjere navedene u Prilogu 2.⁷ uz Protokol br. 9 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

Članak 68.

Unija i dotične države članice ulažu maksimalne napore kako bi razvile i koristile dodatne željezničke kapacitete iz Priloga 3.⁸ uz Protokol br. 8 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

Članak 69.

Unija i dotične države članice poduzimaju mjere kako bi poboljšale željeznički i mješoviti promet. Po potrebi i ovisno o odredbama Ustava te se mjere utvrđuju u sklopu bliskog savjetovanja sa željezničkim poduzećima i ostalim pružateljima željezničkih usluga. Potrebno je dati prednost onim mjerama koje su navedene u odredbama prava Unije o željezničkom i kombiniranom prometu. Kod provedbe mjera posebnu je pozornost potrebno pokloniti konkurentnosti, djelotvornosti i transparentnosti troškova željezničkog i kombiniranog prometa. Dotične države članice posebice nastoje provoditi te mjere kako bi osigurale da cijene kombiniranog prometa budu konkurentne cijena drugih oblika prometa. Eventualne potpore koje se odobravaju u tu svrhu moraju biti u skladu s pravom Unije.

Članak 70.

Unija i dotične države članice u slučaju ozbiljnih smetnji u željezničkom tranzitu, kao što je slučaj prirodne katastrofe, poduzimaju sve moguće usuglašene djelatnosti kako bi održale protok prometa. Prednost se daje osjetljivim teretima, kao što je pokvarljiva hrana.

Članak 71.

Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 73. stavku 2. preispituje primjenu ovog odjeljka.

Članak 72.

1. Ovaj članak primjenjuje se na cestovni prijevoz robe na području Zajednice.

⁷ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 365.

⁸ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 367.

2. Kod prometa koji uključuje robni cestovni tranzit kroz Austriju, podložno odredbama ovog članka, primjenjuje se režim koji je za prijevoz za vlastiti račun i prijevoz za tuđi račun uspostavljen temeljem Prve direktive Vijeća od 23. srpnja 1962. i Direktive Vijeća (EEZ) br. 881/92.

3. Do 1. siječnja 1998. primjenjuju se sljedeće odredbe:

- a) Ukupne emisije NO_x kod teških teretnih vozila koja prolaze kroz Austriju u tranzitu smanjuju se za 60 % u razdoblju između 1. siječnja 1992. i 31. prosinca 2003., a prema tablici iz Priloga 4.
- b) Smanjenjem ukupnih emisija NO_x kod teških teretnih vozila upravlja se pomoću sustava ekoloških bodova. U sklopu tog sustava svako teško teretno vozilo koje prolazi kroz Austriju u tranzitu treba imati broj ekoloških bodova koji odgovara njegovim emisijama NO_x (ovlašteno prema vrijednosti "proizvodne sukladnosti" (Conformity of Production) ili homologacijskoj vrijednosti). Način mjerenja i upravljanja bodovima opisan je u Prilogu 5.
- c) Ako broj vožnji u tranzitu u jednoj godini prekorači referentnu brojku utvrđenu za 1991. za više od 8 %, Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 16. donosi odgovarajuće mjere u skladu sa stavkom 3. Priloga 5.
- d) Za teška teretna vozila koja prolaze kroz Austriju u tranzitu Austrija izdaje i pravodobno stavlja na raspolaganje kartice s ekološkim bodovima koje su potrebne za upravljanje sustavom ekoloških bodova temeljem Priloga 5.
- e) Komisija raspodjeljuje ekološke bodove državama članicama u skladu s odredbama koje se trebaju utvrditi u skladu sa stavkom 7.

4. Prije 1. siječnja 1998. Vijeće temeljem izvješća Komisije preispituje funkcioniranje odredbi koje se odnose na cestovni robni tranzit kroz Austriju. Preispitivanje se obavlja u skladu s temeljnim načelima prava Zajednice, kao što su ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, poglavito slobodno kretanje roba i sloboda pružanja usluga, zaštita okoliša u interesu Zajednice u cjelini i sigurnost prometa. Ako Vijeće jednoglasno ne odluči drugačije na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, prijelazno se razdoblje produžava do 1. siječnja 2001., a tijekom kojeg se primjenjuju odredbe stavka 3.

5. Prije 1. siječnja 2001. u suradnji s Europskom agencijom za zaštitu okoliša Komisija provodi znanstveno istraživanje o stupnju do kojeg je ostvaren cilj smanjenja zagađenja iz stavka 3. točke (a). Ako Komisija zaključi da je taj cilj ostvaren na održivoj osnovi, 1. siječnja 2001. prestaju se primjenjivati odredbe stavka 3. Ako Komisija zaključi da taj cilj nije ostvaren na održivoj osnovi, u skladu s člankom 75. Ugovora o EZ-u Vijeće može donijeti mjere u okviru

Zajednice kojima se osigurava istovjetna zaštita okoliša, poglavito smanjenje zagađenja od 60 %. Ako Vijeće ne donese ove mjere, prijelazno razdoblje automatski se produžava za zadnje razdoblje od tri godine tijekom kojeg se primjenjuju odredbe stavka 3.

6. Na kraju prijelaznog razdoblja u cijelosti se primjenjuje pravna stečevina Zajednice.

7. Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 16. donosi detaljne mjere koje se odnose na postupke vezane za sustav ekoloških bodova, raspodjelu ekoloških bodova i tehnička pitanja koja se odnose na primjenu ovog članka, a koji stupa na snagu na datum pristupanja Austrije.

Mjerama iz podstavka 1. osigurava se održavanje one situacije za sadašnje države članice koja proizlazi iz primjene Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3637/92 i Upravnog dogovora koji je potpisan 23. prosinca 1992. kojim se određuje datum stupanja na snagu i postupci za uvođenje sustava ekoloških bodova iz Sporazuma o tranzitu. Poduzimaju se svi potrebni naponi kako bi se osiguralo da se kod udjela ekoloških bodova koji je dodijeljen Grčkoj u dovoljnoj mjeri uzmu u obzir potrebe koje Grčka ima u ovom kontekstu.

Članak 73.

1. Odbor pruža pomoć Komisiji.
2. U slučajevima u kojima se upućuje na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ.
3. Odbor donosi svoj poslovnik.

ODJELJAK 9.

ODREDBE O UPORABI POSEBNIH AUSTRIJSKIH POJMOVA NA NJEMAČKOM JEZIKU U OKVIRU EUROPSKE UNIJE

Članak 74.

1. Posebni austrijski pojmovi na njemačkom jeziku koji su sadržani u austrijskom pravnom poretku i navedeni u Prilogu⁹ uz Protokol br. 10 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske imaju isti status i mogu se koristiti s istim pravnim učinkom kao i odgovarajući pojmovi koji se koriste u Njemačkoj i navedeni su u tom Prilogu.

2. U verziji novih pravnih akata na njemačkom jeziku posebni austrijski pojmovi iz Priloga uz Protokol br. 10 Akta o uvjetima pristupanja Republike

⁹ Službeni list C 241, 29. 8. 1994., str. 370.

Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske dodaju se u primjerenom obliku odgovarajućim pojmovima koji se koriste u Njemačkoj.

9. PROTOKOL

O UGOVORU I AKTU O PRISTUPANJU REPUBLIKE CIPAR, ČEŠKE REPUBLIKE, REPUBLIKE ESTONIJE, REPUBLIKE LATVIJE, REPUBLIKE LITVE, REPUBLIKE MAĐARSKE, REPUBLIKE MALTE, REPUBLIKE POLJSKE, SLOVAČKE REPUBLIKE I REPUBLIKE SLOVENIJE

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE da su Republika Cipar, Češka Republika, Republika Estonija, Republika Latvija, Republika Litva, Republika Mađarska, Republika Malta, Republika Poljska, Slovačka Republika i Republika Slovenija 1. svibnja 2004. godine pristupile Europskim zajednicama i Europskoj uniji osnovanoj Ugovorom o Europskoj uniji;

SMATRAJUĆI da se člankom IV.-437. stavkom 2. točkom (e) Ustava predviđa ukidanje Ugovora od 16. travnja 2003. godine koji se odnosi na gore spomenuta pristupanja;

SMATRAJUĆI da mnoge odredbe akta koji je dodan tom Ugovoru o pristupanju ostaju relevantne, da se člankom IV.-437. stavkom 2. Ustava predviđa da se te odredbe moraju navesti ili spomenuti u Protokolu kako bi ostale na snazi te kako bi i dalje proizvodile pravne učinke;

SMATRAJUĆI da je neke od tih odredbi potrebno u tehničkom smislu prilagoditi kako bi se uskladile s Ustavom, a da se pri tom ne mijenja njihov pravni učinak;

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

DIO I.

**ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA AKT O PRISTUPANJU
OD 16. TRAVNJA 2003.**

GLAVA I.
NAČELA

Članak 1.

Za potrebe ovog Protokola:

- a) izraz "Akt o pristupanju od 16. travnja 2003." znači akt koji se odnosi na uvjete pristupanja Republike Cipar, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Slovačke Republike i Republike Slovenije te na usklađivanje s ugovorima na kojima se temelji Europska unija;
- b) izrazi "Ugovor o osnivanju Europske zajednice" ("Ugovor o EZ-u") i "Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju" ("Ugovor o EUROATOM-u") znače te ugovore koji su izmijenjeni i dopunjeni ugovorima i ostalim aktima koji su stupili na snagu prije 1. svibnja 2004. godine;
- c) izraz "Ugovor o Europskoj uniji" ("Ugovor o EU-u") znači taj ugovor izmijenjen i dopunjen ugovorima i ostalim aktima koji su stupili na snagu prije 1. svibnja 2004. godine;
- d) izraz "Zajednica" znači jednu, odnosno po potrebi obje, zajednice iz točke (b);
- e) izraz "sadašnje države članice" znači sljedeće države članice: Kraljevina Belgija, Kraljevina Danska, Savezna Republika Njemačka, Helenska Republika, Kraljevina Španjolska, Francuska Republika, Irska, Talijanska Republika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Kraljevina Nizozemska, Republika Austrija, Portugalska Republika, Republika Finska, Kraljevina Švedska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske;
- f) izraz "nove države članice" znači sljedeće države članice: Republika Cipar, Češka Republika, Republika Estonija, Republika Latvija, Republika Litva, Republika Mađarska, Republika Malta, Republika Poljska, Slovačka Republika i Republika Slovenija.

Članak 2.

Prava i obveze koje proizlaze iz Ugovora o pristupanju Republike Cipar, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Slovačke Republike i Republike Slovenije iz članka IV.-437. stavka 2. točke (e) Ustava imaju učinak od 1. svibnja 2004. godine pod uvjetima utvrđenim u tom Ugovoru.

Članak 3.

1. Odredbe šengenskih pravnih stečevina ugrađenih u okvir Unije Protokolom dodanim Ugovoru o Ustavu za Europu (u daljnjem tekstu "Šengenski protokol") i akti koji se na njima temelje ili se na drugi način na njih odnose, navedeni u Prilogu I. Aktu o pristupanju od 16. travnja 2003. godine, kao i svi takvi daljnji akti doneseni prije 1. svibnja 2004. godine, obvezuju nove države članice i primjenjuju se u novim državama članicama od 1. svibnja 2004. godine.

2. One odredbe šengenskih pravnih stečevina tako ugrađenih u okvir Unije i akti koji se na njima temelje ili se na drugi način na njih odnose, a koji nisu navedeni u stavku 1., obvezuju nove države članice od 1. svibnja 2004. godine, ali se u tom smislu primjenjuju u novim državama članicama samo u skladu s europskom odlukom koju Vijeće donosi nakon provjere provedene u skladu s primjenjivim šengenskim postupcima ocjenjivanja jesu li u toj novoj državi članici ispunjeni uvjeti potrebni za primjenu svih dijelova dotičnih pravnih stečevina.

Nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, Vijeće odlučuje jednoglasnom odlukom svih svojih članova koji zastupaju vlade država članica u odnosu na koje su odredbe iz ovog stavka već stupile na snagu te predstavnika vlade države članice u odnosu na koju te odredbe trebaju stupiti na snagu. Članovi Vijeća koji zastupaju vlade Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske sudjeluju u donošenju odluke u mjeri u kojoj se ista odnosi na one odredbe šengenskih pravnih stečevina i akte koji se na njima temelje ili su s njima drugačije povezani u kojima te države članice sudjeluju.

3. Sporazumi koje je Vijeće sklopilo temeljem članka 6. Šengenskog protokola obvezuju nove države članice od 1. svibnja 2004. godine.

4. U pogledu onih konvencija i instrumenata na području pravosuđa i unutarnjih poslova koji su neodvojivi od ostvarenja ciljeva Ugovora o EU-u od novih se država članica zahtijeva:

- a) pristupanje onima koji su do 1. svibnja 2004. dani na potpisivanje sadašnjim državama članicama kao i onima koje je Vijeće sačinilo u skladu s glavom VI. Ugovora o EU-u i čije se donošenje preporuča državama članicama;
- b) uvođenje upravnih i ostalih mjera, kao što su mjere koje su do 1. svibnja 2004. donijele sadašnje države članice ili Vijeće, radi olakšavanja praktične suradnje između institucija i organizacija država članica koje djeluju na području pravosuđa i unutarnjih poslova.

Članak 4.

Svaka nova država članica od 1. svibnja 2004. u ekonomskoj i monetarnoj uniji sudjeluje kao država članica s pravom izuzeća u smislu članka III.-197. Ustava.

Članak 5.

1. Od novih država članica koje su Aktom o pristupanju od 16. travnja 2003. pristupile odlukama i sporazumima koje su na sastancima Vijeća donijeli predstavnici vlada država članica traži se pristupanje svim ostalim sporazumima koje su sadašnje države članice sklopile i koji se odnose na funkcioniranje Unije ili su povezani s aktivnostima Unije.

2. Od novih se država članica traži pristupanje konvencijama koje su utvrđene člankom 293. Ugovora o EZ-u te onima koje su neodvojive od ostvarivanja ciljeva Ugovora o EZ-u u onoj mjeri u kojoj su još na snazi, kao i protokolima o tumačenju tih konvencija od strane Suda pravde Europskih zajednica, koje su potpisale sadašnje države članice, i u tu se svrhu od njih traži pokretanje pregovora sa sadašnjim državama članicama radi provedbe potrebnog usklađivanja.

Članak 6.

1. Pod uvjetima utvrđenima ovom Protokolom, nove države članice dužne su pristupiti sporazumima i konvencijama koje su sklopile ili koje privremeno primjenjuju sadašnje države članice i Unija ili Europska zajednica za atomsku energiju u zajedničkom djelovanju kao i sporazumima koje su sklopile one države članice koje su povezane s navedenim sporazumima i konvencijama.

Pristupanje novih država članica sporazumima i konvencijama iz stavka 4. te sporazumima s Bjelorusijom, Kinom, Čileom, MERCOSUR-om i Švicarskom, koje su zajednički sklopile ili potpisale Zajednica i njezine sadašnje države članice, ugovara se zaključivanjem protokola uz te sporazume i konvencije između Vijeća koje djeluje temeljem jednoglasne odluke u ime država članica i dotične treće zemlje ili trećih zemalja ili dotičnih međunarodnih organizacija. Ovaj postupak ne dovodi u pitanje vlastite nadležnosti Unije i Europske zajednice za atomsku energiju i ne utječe na raspodjelu ovlasti između Unije i Europske zajednice za atomsku energiju i država članica u pogledu sklapanja takvih sporazuma u budućnosti ili bilo kojih drugih izmjena i dopuna koje se ne odnose na pristupanje. Komisija vodi pregovore o protokolima u ime država članica na temelju naputaka za pregovore koje je Vijeće jednoglasno odobrilo te u uz konzultacije s odborom koji se sastoji od predstavnika država članica. Nacrt protokola Komisija dostavlja Vijeću na zaključenje.

2. Pristupanjem sporazumima i konvencijama iz stavka 1. nove države članice stječu ista prava i obveze po tim sporazumima i konvencijama kao i sadašnje države članice.

3. Pod uvjetima utvrđenim ovim Protokolom, nove države članice trebaju pristupiti Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru¹⁰ u skladu s člankom 128. tog Sporazuma.

4. Od 1. svibnja 2004. i, po potrebi, do sklapanja potrebnih protokola iz stavka 1., nove države članice primjenjuju odredbe sporazuma koje su sadašnje države članice i Zajednica zajednički sklopile s Alžirom, Armenijom, Azerbejdžanom, Bugarskom, Hrvatskom, Egiptom, Bivšom Jugoslavenskom Republikom Makedonijom, Gruzijom, Izraelom, Jordanom, Kazahstanom, Kirgistanom, Libanom, Meksikom, Moldavijom, Marokom, Rumunjskom, Ruskom Federacijom, San Marinom, Južnom Afrikom, Južnom Korejom, Sirijom, Tunisom, Turskom, Turkmenistanom, Ukrajinom i Uzbekistanom kao i odredbe ostalih sporazuma koje su zajednički sklopile sadašnje države članice i Zajednica prije 1. svibnja 2004.

Sve prilagodbe navedenih sporazuma predmet su protokola koji se sklapaju sa zemljama su-ugovarateljicama u skladu s odredbama stavka 1. podstavka 2. Ako protokoli nisu sklopljeni do 1. svibnja 2004., Unija, Europska zajednica za atomsku energiju i države članice u okviru svojih nadležnosti poduzimaju potrebne mjere radi rješavanja navedenog stanja.

5. Od 1. svibnja 2004. nove države članice primjenjuju bilateralne sporazume i dogovore koji se odnose na tekstil koje je Zajednica sklopila s trećim zemljama.

Količinska ograničenja koja Unija primjenjuje na uvoz tekstilnih i odjevnih proizvoda prilagođavaju se na način da se uzme u obzir pristupanje novih država članica.

Ako izmjene i dopune bilateralnih sporazuma i dogovora koji se odnose na tekstil ne stupe na snagu do 1. svibnja 2004., Unija provodi potrebne prilagodbe svojih propisa u pogledu uvoza tekstilnih i odjevnih proizvoda iz trećih zemalja na način da se uzme u obzir pristupanje novih država članica.

6. Količinska ograničenja koja Unija primjenjuje na uvoz čelika i proizvoda od čelika prilagođavaju se na temelju uvoza proizvoda od čelika s podrijetlom iz dotičnih zemalja koji su nove države članice ostvarile tijekom godina neposredno prije potpisivanja Ugovora o pristupanju.

7. Unija upravlja sporazumima na području ribarstva koje su nove države članice sklopile s trećim zemljama prije 1. svibnja 2004.

¹⁰ Službeni list L 1, 3. 1. 1994., str. 3.

Prava i obveze koje za države članice proizlaze iz tih sporazuma ostaju netaknute tijekom razdoblja u kojem se odredbe tih sporazuma održavaju privremeno.

Čim to bude moguće, a svakako prije isteka sporazuma iz podstavka 1., Vijeće na prijedlog Komisije donosi odgovarajuće europske odluke o nastavku ribarskih aktivnosti koje proizlaze iz tih sporazuma u svakom pojedinačnom slučaju, a uz mogućnost produljenja određenih sporazuma na razdoblja u trajanju od najviše jedne godine.

8. Počevši od 1. svibnja 2004., nove se države članice povlače iz svih sporazuma o slobodnoj trgovini s trećim zemljama, uključujući i Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini.

Ako sporazumi između jedne ili više novih država članica s jedne strane i jedne ili više trećih zemalja s druge strane nisu spojivi s obvezama koje proizlaze iz Ustava te poglavito iz ovog Protokola, nove države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi se uklonili utvrđeni nedostaci. Ako se nova država članica suoči s teškoćama kod prilagodbe sporazuma koji je prije pristupanja sklopila s jednom ili više trećih zemalja, ona se povlači iz tog sporazuma u skladu s uvjetima sporazuma.

9. Nove države članice po potrebi poduzimaju odgovarajuće mjere radi prilagodbe svog položaja u odnosu na međunarodne organizacije i u odnosu na međunarodne sporazume koje su također sklopile Unija, Europska zajednica za atomsku energiju i ostale države članice pravima i obvezama koje proizlaze iz njihovog pristupanja Uniji.

Na dan 1. svibnja 2004. ili u najkraćem mogućem roku nakon tog datuma nove države članice povlače se iz međunarodnih sporazuma i organizacija na području ribarstva u kojima je i Unija stranka, osim ako se njihovo članstvo ne odnosi na pitanja koja nisu iz područja ribarstva.

Članak 7.

Akti koje su donijele institucije na koje se odnose prijelazne odredbe utvrđene ovim Protokolom zadržavaju svoj pravni status; posebice se i nadalje primjenjuju postupci donošenja izmjena i dopuna tih akata.

Članak 8.

Odredbe Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. u skladu s tumačenjem Suda pravde Europskih zajednica i prvostupanjskog suda, čija je namjena ili učinak ukinuti ili izmijeniti i dopuniti akte koje su donijele institucije, tijela, uredi ili agencije Zajednice ili Europske unije osnovane Ugovorom o Europ-

skoj uniji, ostaju na snazi, ali ne kao prijelazna mjera, podložno primjeni stavka 2.

Ove odredbe imaju isti pravni status kao i akti koji se njima ukidaju ili mijenjaju odnosno dopunjuju te podliježu istim propisima kao i navedeni akti.

Članak 9.

Tekstovi akata institucija, tijela, ureda ili agencija Zajednice ili Europske unije osnovane Ugovorom o Europskoj uniji te tekstovi akata Europske središnje banke koji su doneseni prije 1. svibnja 2004. i koji su sastavljeni na češkom, estonskom, latvijskom, litvanskom, mađarskom, malteškom, poljskom, slovačkom i slovenskom jeziku, vjerodostojni su od navedenog datuma pod istim uvjetima kao i tekstovi sastavljeni i vjerodostojni na ostalim jezicima.

Članak 10.

Europskim zakonom Vijeća mogu se ukinuti prijelazne odredbe utvrđene ovim Protokolom kada se više ne primjenjuju. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Članak 11.

Primjena Ustava i akata koje su donijele institucije podliježe, kao prijelazna mjera, izuzećima predviđenim ovim Protokolom.

GLAVA II. TRAJNE ODREDBE

Članak 12.

Prilagodbe akata navedenih u Prilogu III. Aktu o pristupanju od 16. travnja 2003. koje je potrebno provesti zbog pristupanja, provode se u skladu sa smjernicama utvrđenima u tom prilogu te u skladu s procedurom i pod uvjetima utvrđenima člankom 36.

Članak 13.

Mjere navedene u Prilogu IV. Aktu o pristupanju od 16. travnja 2003. primjenjuju se pod uvjetima utvrđenima u tom prilogu.

Članak 14.

Europskim zakonom Vijeća mogu se sačiniti prilagodbe odredbi ovog Protokola koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku, a koje mogu biti

potrebne kao posljedica izmjena prava Unije. Vijeće odlučuje jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

GLAVA III. PRIVREMENE ODREDBE

Članak 15.

Mjere navedene u prilogima V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. i XIV. Aktu o pristupanju od 16. travnja 2003. primjenjuju se u pogledu novih država članica pod uvjetima utvrđenima u tim prilogima.

Članak 16.

1. Prihod koji se označava kao "Carina po Zajedničkoj carinskoj tarifi i ostale carine" iz članka 2. stavka 1. točke (b) Odluke Vijeća 2000/597/EZ, Euroatom od 29. rujna 2000. o sustavu vlastitih sredstava Europskih zajednica¹¹ ili odgovarajuće odredbe bilo koje odluke koja je zamijeni obuhvaća carine izračunate na temelju stopa koje proizlaze iz Zajedničke carinske tarife i bilo koje carinske koncesije koja se na nju odnosi, a koju Unija primjenjuje na trgovinu novih država članica s trećim zemljama.

2. Za 2004. godinu jedinstvena osnovica za PDV i osnovica za BND (bruto nacionalni dohodak) svake nove države članice iz članka 2. stavka 1. (c) i (d) Odluke Vijeća 2000/597/EZ, Euroatom, iznosi dvije trećine godišnje osnovice. Osnova BND-a za svaku novu državu članicu koja se uzima u obzir kod izračuna financiranja rebalansa neuravnoteženog proračuna u korist Ujedinjene Kraljevine iz članka 5. stavka 1. Odluke Vijeća 2000/597/EZ, Euroatom također iznosi dvije trećine godišnje osnovice.

3. Za potrebe utvrđivanja zamrznute stope za 2004. godinu u skladu s člankom 2. stavkom 4. točkom (b) Odluke Vijeća 2000/597/EZ, Euroatom ograničene osnovice PDV-a novih država članica izračunavaju se na temelju dviju trećina njihove neograničene osnovice PDV-a i dviju trećina njihovog BND-a.

Članak 17.

1. Proračun Unije za financijsku 2004. godinu prilagođava se kako bi se uzelo u obzir pristupanje novih država članica putem izmjena i dopuna proračuna koje stupaju na snagu 1. svibnja 2004.

2. Dvanaest mjesečnih dvanaestina sredstava PDV-a i BND-a koje nove države članice plaćaju u skladu s izmjenama i dopunama proračuna iz stavka

¹¹ Službeni list L 253, 7. 10. 2000., str.42.

1. te retroaktivne prilagodbe mjesečnih dvanaestina za razdoblje od siječnja do travnja 2004. godine koje se odnose samo na sadašnje države članice pretvaraju se u osmine koje se pozivaju tijekom razdoblja od svibnja do prosinca 2004. Retroaktivne prilagodbe koje proizlaze iz bilo kojih naknadnih izmjena i dopuna proračuna donesenih u 2004. godini također se pretvaraju u jednake dijelove koji se pozivaju tijekom preostalog dijela godine.

Članak 18.

Prvog radnog dana svakog mjeseca Unija plaća Cipru, Češkoj Republici, Malti i Sloveniji, na ime stavke proračunskih rashoda Unije, jednu osminu od 1. svibnja 2004. tijekom 2004. godine te jednu dvanaestinu tijekom 2005. i 2006. godine od sljedećih iznosa privremenih proračunskih naknada:

	(u milijunima eura, cijene iz 1999.)		
	2004.	2005.	2006.
Češka Republika	125,4	178,0	85,1
Cipar	68,9	119,2	112,3
Malta	37,8	65,6	62,9
Slovenija	29,5	66,4	35,5

Članak 19.

Prvog radnog dana svakog mjeseca Unija na ime stavke proračunskih rashoda Unije plaća Cipru, Češkoj Republici, Estoniji, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Malti, Poljskoj, Sloveniji i Slovačkoj jednu osminu od 1. svibnja 2004. tijekom 2004. godine te jednu dvanaestinu u 2005. i 2006. godini od sljedećih iznosa posebnih paušalnih sredstava novčanog toka:

	(u milijunima eura, cijene iz 1999.)		
	2004.	2005.	2006.
Češka Republika	174,70	91,55	91,55
Estonija	15,80	2,90	2,90
Cipar	27,70	5,05	5,05
Latvija	19,50	3,40	3,40
Litva	34,80	6,30	6,30
Mađarska	155,30	27,95	27,95
Malta	12,20	27,15	27,15
Poljska	442,80	550,00	450,00
Slovenija	54,40	17,85	17,85
Slovačka	63,20	11,35	11,35

Jedna milijarda eura za Poljsku i 100 milijuna eura za Češku Republiku obuhvaćenih posebnim paušalnim sredstvima novčanog toka uzimaju se u obzir kod svih obračuna vezano za distribuciju sredstava strukturnih fondova za 2004., 2005. i 2006. godinu.

Članak 20.

1. Niže navedene nove države članice uplaćuju sljedeće iznose u Istraživački fond za ugljen i čelik iz Odluke 2002/234/EZUČ koju su dana 27. veljače 2002. donijeli predstavnici vlada država članica, na sastanku unutar Vijeća, o financijskim posljedicama isteka Ugovora Europske zajednice za ugljen i čelik i o Istraživačkom fondu za ugljen i čelik¹²:

(u milijunima eura, sadašnje cijene)

Češka Republika	39,88
Estonija	2,50
Latvija	2,69
Mađarska	9,93
Poljska	92,46
Slovenija	2,36
Slovačka	20,11

2. Uplate u Istraživački fond za ugljen i čelik plaćaju se u četiri obroka počevši od 2006. godine prvog radnog dana prvog mjeseca svake godine kako slijedi:

2006.:	15%
2007.:	20%
2008.:	30%
2009.:	35%

Članak 21.

1. Osim ako nije drugačije propisano ovim Protokolom, nakon 31. prosinca 2003. više se ne preuzimaju financijske obveze u korist novih država članica temeljem programa PHARE¹³, programa Prekogranične suradnje u okviru programa PHARE¹⁴, temeljem pretpristupnih fondova za Cipar i Maltu¹⁵, progra-

¹² Službeni list L 79, 22. 3. 2002., str.42.

¹³ Uredba (EEZ) br. 3906/89 (SL L 375, 23. 12. 1989., str. 11.).

¹⁴ Uredba (EZ) br. 2760/98 (SL L 345, 19. 12. 1998., str. 49.).

¹⁵ Uredba (EZ) br. 555/2000 (SL L 68, 16. 3. 2000., str. 3.).

ma ISPA¹⁶ i programa SAPARD¹⁷. Nove države članice od 1. siječnja 2004. imaju isti tretman kao i sadašnje države članice u pogledu izdataka u okviru prve tri rubrike Financijskih projekcija u skladu s definicijom iz Međuinstitucionalnog sporazuma od 6. svibnja 1999.¹⁸ podložno niže navedenim zasebnim odredbama i izuzecima ili nekim drugim propisima iz ovog Protokola. Najviše moguće dodatne raspodjele sredstava za rubrike 1., 2., 3. i 5. Financijskih projekcija koje se odnose na proširenje utvrđene su u Prilogu XV. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. Međutim, u okviru proračuna za 2004. godinu ne mogu se predviđati financijske obveze za bilo koji dotični program ili agenciju prije nego dođe do pristupanja odgovarajuće nove države članice.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na izdatke u okviru Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi, Odjel, za jamstva, u skladu s člankom 2. stavkom 1., člankom 2. stavkom 2. i člankom 3. stavkom 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1258/1999 od 17. svibnja 1999. o financiranju zajedničke poljoprivredne politike¹⁹, koji će ispunjavati uvjete za financiranje Zajednice tek od 1. svibnja 2004. u skladu s člankom 2. ovog Protokola.

Međutim, stavak 1. ovog članka primjenjuje se na izdatke za ruralni razvoj u okviru Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi, Odjela za jamstva, u skladu s člankom 47.a Uredbe Vijeća (EZ) br. 1257/1999 od 17. svibnja 1999. o potpori ruralnom razvoju u okviru Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi kojom se mijenjaju i dopunjuju te ukidaju određene odredbe,²⁰ podložno uvjetima utvrđenim izmjenama i dopunama te Uredbe u Prilogu II. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

3. Od 1. siječnja 2004., podložno posljednjoj rečenici stavka 1., nove države članice uz financijsku potporu iz proračuna Unije sudjeluju u programima i agencijama Unije pod istim uvjetima kao i sadašnje države članice.

4. Komisija donosi mjere koje su potrebne za olakšavanje prijelaza iz pretpristupnog režima na režim koji proizlazi iz primjene ovog članka.

Članak 22.

1. Od 1. svibnja 2004. natječajem, postupkom sklapanja ugovora, provedbom i plaćanjima u okviru pretpristupne pomoći temeljem programa PHARE,

¹⁶ Uredba (EZ) br. 1267/1999 (SL L 161, 26. 6. 1999., str. 73.).

¹⁷ Uredba (EZ) br. 1268/1999 (SL L 161, 26. 6. 1999., str. 87.).

¹⁸ Međuinstitucionalni sporazum od 6. svibnja 1999. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini i poboljšanju proračunske procedure (SL C 172, 18. 6. 1999., str. 1.).

¹⁹ Službeni list L 160, 26. 6. 1999., str. 103.

²⁰ Službeni list L 160, 26. 6. 1999., str. 80.

programa Prekogranične suradnje u okviru programa PHARE i pretpristupnih fondova za Cipar i Maltu upravljaju provedbene agencije u novim državama članicama.

Komisija donosi europske odluke kojima se odriče prethodne kontrole natječajnog postupka i postupka sklapanja ugovora nakon što je Prošireni decentralizirani provedbeni sustav pozitivno ocijenjen na temelju kriterija i uvjeta utvrđenih u Prilogu Uredbi Vijeća (EZ) br. 1266/1999 od 21. lipnja 1999. o koordiniranju pomoći zemljama koje su podnijele zahtjev za članstvo u okviru pretpristupne strategije kojom se dopunjuje Uredba (EEZ) br. 3906/89²¹.

Ako navedene odluke o odricanju od prethodne kontrole nisu donesene prije 1. svibnja 2004., niti jedan ugovor potpisan između 1. svibnja 2004. i datuma donošenja odluka Komisije ne ispunjava uvjete za dobivanje potpore u okviru pretpristupne pomoći.

Međutim, ako odluke Komisije o odricanju od prethodne kontrole kasne i donesu se nakon 1. svibnja 2004. zbog razloga koji se ne mogu pripisati vlastima nove države članice, Komisija može u opravdanim slučajevima prihvatiti ugovore koji su potpisani između 1. svibnja 2004. i datuma donošenja tih odluka kao prihvatljive za dobivanje pretpristupne pomoći i nastavak provedbe pretpristupne pomoći u ograničenom razdoblju podložno prethodnoj kontroli natječajnog postupka i postupka sklapanja ugovora koju provodi Komisija.

2. Globalne proračunske obveze donesene prije 1. svibnja 2004. u okviru pretpristupnih financijskih instrumenata iz stavka 1., uključujući sklapanje i registraciju naknadnih pojedinačnih pravnih obveza i plaćanja nakon 1. svibnja 2004., i nadalje se ravnaju prema pravilima i propisima pretpristupnih financijskih instrumenata i terete se do zatvaranja dotičnih programa i projekata na odgovarajuća poglavlja proračuna. Bez obzira na to, postupci javne nabave pokrenuti nakon 1. svibnja 2004. obavljaju se u skladu s odgovarajućim aktima Unije.

3. Posljednje programiranje pretpristupne pomoći iz stavka 1. provodi se u posljednjoj cijeloj kalendarskoj godini prije 1. svibnja 2004. Aktivnosti u okviru tih programa moraju se ugovoriti u roku od naredne dvije godine, a isplate obavljene u skladu s Financijskim memorandumom²² obično do kraja treće godine nakon preuzimanja obveze. Razdoblje sklapanja ugovora ne može se produljiti. U opravdanim slučajevima iznimno se za isplatu mogu odobriti ograničena produljenja u pogledu trajanja.

²¹ Službeni list L 232, 2. 9. 1999., str. 34.

²² U skladu sa smjernicama PHARE (SEC (1999.) 1596., ažuriranim 6. rujna 2002. putem C 3303/2).

4. Kako bi osigurala potrebno postupno ukidanje pretpristupnih financijskih instrumenata iz stavka 1. i programa ISPA te neometan prijelaz s propisa u primjeni prije 1. svibnja 2004. na propise koji se primjenjuju nakon 1. svibnja 2004., Komisija može poduzeti sve odgovarajuće mjere kojima se osigurava zadržavanje potrebnog statutarog osoblja u novim državama članicama tijekom najviše petnaest mjeseci nakon tog datuma.

Za vrijeme tog razdoblja dužnosnici koji su u novim državama članicama postavljeni na položaje prije pristupanja i koji trebaju ostati u službi u tim državama nakon 1. svibnja 2004. iznimno imaju pravo na iste financijske i materijalne uvjete koje je Komisija primjenjivala prije 1. svibnja 2004. u skladu s Prilogom X. Pravilnika o osoblju za dužnosnike i uvjete zaposlenja ostalih službenika u Europskim zajednicama temeljem Uredbe (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68²³. Administrativni izdaci, uključujući plaće za ostalo osoblje koje je potrebno za upravljanje pretpristupnom pomoći, financiraju se tijekom cijele 2004. i do kraja srpnja 2005. u okviru rubrike "izdaci potpore za poslovanje" (bivši dio B proračuna) ili istovjetnih rubrika za financijske instrumente iz stavka 1. i programa ISPA odgovarajućih pretpristupnih proračuna.

5. Kada se projekti koji su odobreni u skladu s Uredbom (EZ) br. 1258/1999 više ne mogu financirati tim instrumentom, mogu se integrirati u programe ruralnog razvoja i financirati u okviru Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi. Ako su za to potrebne posebne prijelazne mjere, Komisija ih donosi u skladu s procedurama utvrđenima člankom 50. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1260/1999 od 21. lipnja 1999. kojom se utvrđuju opće odredbe o strukturnim fondovima.²⁴

Članak 23.

1. Od 1. svibnja 2004. do kraja 2006. Unija novim državama članicama pruža privremenu financijsku pomoć, u daljnjem tekstu "prijelazna sredstva", kako bi razvile i ojačale svoje administrativne kapacitete za primjenu i provedbu prava Unije i Europske zajednice za atomsku energiju te kako bi se potaknula međusobna razmjena najboljih praksi.

2. Pomoć je namijenjena za rješavanje trajne potrebe za jačanjem institucionalnih sposobnosti na određenim područjima putem aktivnosti koje se ne mogu financirati iz strukturnih fondova, poglavito na sljedećim područjima:

²³ Službeni list L 56, 4. 3. 1968., str. 1.

²⁴ Službeni list L 161, 26. 6. 1999., str. 1.

- a) pravosuđe i unutarnji poslovi (jačanje pravosudnog sustava, vanjske granične kontrole, strategija za suzbijanje korupcije, jačanje sposobnosti za provedbu zakona);
- b) financijska kontrola;
- c) zaštita financijskih interesa Unije i Europske zajednice za atomsku energiju te suzbijanje prijevara;
- d) unutarnje tržište, uključujući carinsku uniju;
- e) okoliš;
- f) veterinarske usluge i razvijanje upravnih sposobnosti vezano za sigurnost hrane;
- g) upravne i kontrolne strukture na području poljoprivrednog i ruralnog razvoja, uključujući Integrirani upravni i nadzorni sustav (IACS);
- h) nuklearna sigurnost (jačanje učinkovitosti i nadležnosti tijela za nuklearnu sigurnost i njihovih organizacija za tehničku potporu te javnih agencija za gospodarenje radioaktivnim otpadom);
- i) statistika;
- j) jačanje javne uprave u skladu s potrebama utvrđenim u sveobuhvatnom izvještaju o nadzoru koje nisu pokrivena strukturnim fondovima.

3. O pomoći u okviru prijelaznih sredstava odlučuje se u skladu s procedurama utvrđenima člankom 8. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3906/89 od 18. prosinca 1989. o gospodarskoj pomoći nekim zemljama Srednje i istočne Europe²⁵.

4. Program se provodi u skladu s člankom 53. stavkom 1. točkom (a) i (b) Financijske uredbe koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica²⁶ ili u skladu s europskim zakonom koji ju zamjenjuje. Kod *twinning* projekata javnih uprava s ciljem jačanja institucija, nastavlja se primjenjivati procedura pozivanja prijedloga putem kontaktnih točaka u državama članicama u skladu s okvirnim sporazumima sa sadašnjim državama članicama za pretpristupnu pomoć.

Sredstva koja se izdvajaju za preuzete obveze u okviru prijelaznih sredstava po cijenama iz 1999. godine iznose 200 milijuna eura za 2004., 120 milijuna eura za 2005. i 60 milijuna eura za 2006. Na godišnjoj razini sredstva odobravaju proračunske vlasti unutar granica financijske projekcije u skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom od 6. svibnja 1999.

²⁵ Službeni list L 375, 23. 12. 1989., str. 11.

²⁶ Uredba (EZ, Euroatom) br. 1605/2002 (SL L 248, 16. 9. 2002., str. 1.).

Članak 24.

1. Šengenski aranžman uspostavlja se kao privremeni instrument za pružanje pomoći od 1. svibnja 2004. do kraja 2006. godine državama članicama koje primaju pomoć s ciljem financiranja aktivnosti na novim vanjskim granicama Unije radi provođenja šengenskih pravnih stečevina i vanjske granične kontrole.

Kako bi se riješili nedostaci utvrđeni tijekom pripreme sudjelovanja u Schengenu, sljedeće su aktivnosti podobne za financiranje u sklopu šengenskog aranžmana:

- a) ulaganja u izgradnju, obnovu i unapređivanje infrastrukture na graničnim prijelazima te u odgovarajuće objekte;
- b) ulaganja u bilo koju vrstu opreme za poslovanje (npr. oprema za laboratorije, alati za otkrivanje, *hardware* i *software* za Šengenski informacijski sustav – SIS II, transportna sredstva);
- c) osposobljavanje graničara;
- d) potpora za troškove logistike i poslovanja.

2. Sljedeći se iznosi od 1. svibnja 2004. stavljaju na raspolaganje u sklopu šengenskog aranžmana u obliku paušalnih potpora niže navedenim državama članicama:

(u milijunima eura, cijene iz 1999.)

	2004.	2005.	2006.
Estonija	22,90	22,90	22,90
Latvija	23,70	23,70	23,70
Litva	44,78	61,07	29,85
Mađarska	49,30	49,30	49,30
Poljska	93,34	93,33	93,33
Slovenija	35,64	35,63	35,63
Slovačka	15,94	15,93	15,93

3. Države članice koje su korisnice potpora odgovorne su za odabir i provedbu pojedinačnih djelatnosti u skladu s ovim člankom. Također su odgovorne za koordiniranje korištenja šengenskog aranžmana uz potporu ostalih instrumenata Unije, osiguranje spojivosti s politikama i mjerama Unije te usklađenosti s Financijskom uredbom koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica ili europskim zakonom koji ju zamjenjuje.

Paušalne se potpore koriste za rok od tri godine nakon prve isplate i sva neiskorištena ili nenamjenski iskorištena sredstva vraćaju se Komisiji. Države članice koje su korisnici potpora dostavljaju sveobuhvatan izvještaj o financijskom korištenju paušalnih potpora uz izjavu kojom se pravdaju izdaci najkasnije šest mjeseci od isteka trogodišnjeg roka.

Države članice koje su korisnici potpora preuzimaju ovu odgovornost ne dovodeći u pitanje odgovornost Komisije za provedbu proračuna Unije te u skladu s odredbama o decentraliziranom upravljanju iz navedene Financijske uredbe ili europskog zakona koji ju zamjenjuje.

4. Komisija zadržava pravo kontrole putem Ureda za borbu protiv prijevара (OLAF). Komisija i Revizorski sud mogu također obavljati kontrolu na terenu u skladu s odgovarajućim procedurama.

5. Komisija može donijeti sve tehničke odredbe koje su potrebne za funkcioniranje šengenskog aranžmana.

Članak 25.

Iznosi iz članaka 18., 19., 23. i 25. svake se godine prilagođavaju u okviru tehničke prilagodbe iz stavka 15. Međuinstitucionalnog sporazuma od 6. svibnja 1999.

Članak 26.

1. Ako se do kraja razdoblja koje traje do tri godine nakon 1. svibnja 2004. pojave ozbiljne teškoće koje bi se mogle zadržati u bilo kojem gospodarskom sektoru ili koje bi mogle dovesti do ozbiljnog pogoršanja gospodarskog stanja na određenom području, nova država članica može podnijeti zahtjev za odobrenje uvođenja zaštitnih mjera s ciljem ispravljanja stanja i prilagodbe dotičnog sektora gospodarstva unutarnjeg tržišta.

U istim okolnostima svaka sadašnja država članica može podnijeti zahtjev za odobrenje uvođenja zaštitnih mjera u odnosu na jednu ili više novih država članica.

2. Na zahtjev dotične države Komisija po hitnom postupku donosi europske uredbe ili odluke kojima se uvode zaštitne mjere koje smatra potrebnima te navode uvjeti i načini njihove primjene.

U slučaju ozbiljnih gospodarskih teškoća te na izričit zahtjev dotične države članice, Komisija postupa u roku od pet radnih dana nakon primitka zahtjeva s priloženim relevantnim pratećim podacima. Mjere o kojima se tako donese odluka primjenjuju se odmah, pri tom se uzimaju u obzir interesi svih strana na koje se odnose i one za sobom ne povlače granične kontrole.

3. Mjere koje su odobrene u skladu sa stavkom 2. mogu uključivati izuzeća od propisa utvrđenih Ustavom i poglavito ovim Protokolom u mjeri i tako dugo koliko je to bezuvjetno potrebno za ostvarenje ciljeva iz stavka 1. Prednost se daje mjerama koje u najmanjoj mjeri narušavaju funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Članak 27.

Ako nova država članica ne ispuní obveze preuzete u kontekstu pregovora o pristupanju i time se ozbiljno naruši funkcioniranje unutarnjeg tržišta, uključujući i obveze po svim sektorskim politikama koje se odnose na gospodarske aktivnosti s prekograničnim učinkom, ili se pojavi neposredni rizik takvog narušavanja, Komisija može do kraja razdoblja koje traje do tri godine nakon 1. svibnja 2004. na utemeljen zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu donijeti europske uredbe ili odluke kojima se uvode odgovarajuće mjere.

Mjere moraju biti razmjerne, a prednost se daje mjerama koje u najmanjoj mjeri narušavaju funkcioniranje unutarnjeg tržišta te, po potrebi, primjeni postojećih sektorskih zaštitnih mehanizama. Te zaštitne mjere ne primjenjuju se kao sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine između država članica. Mjere se provode onoliko dugo koliko je to bezuvjetno potrebno i u svakom se slučaju ukidaju kada se ispuní odgovarajuća obveza. Međutim, mogu se provoditi dulje od razdoblja koje je navedeno u stavku 1. dok se ne ispune odgovarajuće obveze. Na temelju napretka dotične nove države članice, Komisija može prilagođavati mjere na odgovarajući način. Komisija pravodobno obavještava Vijeće prije opoziva europskih uredbi ili odluka o uvođenju zaštitnih mjera te uzima u obzir sva očitovanja Vijeća u tom pogledu.

Članak 28.

Ako postoje ozbiljni nedostaci ili neposredni rizici da bi se takvi nedostaci mogli pojaviti u novoj državi članici u okviru prenošenja, provedbe ili primjene okvirnih odluka ili bilo kojih drugih relevantnih obveza, instrumenta suradnje ili odluka o uzajamnom priznavanju na području kaznenog prava u skladu s glavom VI. Ugovora o EU-u te direktiva i uredbi o uzajamnom priznavanju na području građanskog prava u skladu s glavom IV. Ugovora o EZ-u kao i europskih zakona i okvirnih zakona donesenih na temelju odjeljaka 3. i 4. poglavlja IV. glave III. dijela III. Ustava, Komisija može do kraja razdoblja koje traje do tri godine nakon 1. svibnja 2004. na utemeljen zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu i nakon savjetovanja s državama članicama donijeti europske uredbe ili odluke kojima se uvode odgovarajuće mjere te navesti uvjete i načine za njihovu primjenu.

Ove mjere mogu imati oblik privremene obustave primjene relevantnih odredbi i odluka u odnosima između nove države članice i bilo koje druge države članice ili država članica ne dovodeći u pitanje nastavak tijesne pravosudne suradnje. Mjere se provode onoliko dugo koliko je to nužno i u sva-

kom se slučaju prekidaju kada su nedostaci otklonjeni. Međutim, mogu se primjenjivati dulje od razdoblja koje je navedeno u stavku 1. sve dok ti nedostaci postoje. Temeljem napretka dotične nove države članice u uklanjanju utvrđenih nedostataka Komisija po potrebi nakon savjetovanja s državama članicama može na odgovarajući način prilagođavati donesene mjere. Komisija pravodobno obavještava Vijeće prije opoziva zaštitnih mjera te uzima u obzir sva očitovanja Vijeća u tom pogledu.

Članak 29.

Kako se ne bi ometalo uredno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, provedba nacionalnih propisa novih država članica ne smije dovesti do uvođenja granične kontrole između država članica za vrijeme prijelaznog razdoblja iz Priloga V. do XIV. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

Članak 30.

Ako su prijelazne mjere potrebne radi olakšavanja prijelaza iz postojećeg režima u novim državama članicama na režim koji proizlazi iz primjene zajedničke poljoprivredne politike pod uvjetima utvrđenim ovim Protokolom, Komisija mjere donosi u skladu s procedurom iz članka 42. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1260/2001 od 19. lipnja 2001. o zajedničkoj organizaciji sektora šećera²⁷ ili prema potrebi u skladu s procedurom utvrđenom u odgovarajućim člancima ostalih uredbi o zajedničkoj organizaciji poljoprivrednih tržišta ili europskih zakona koji ih zamjenjuju ili u skladu s odgovarajućom procedurom utvrđenom u mjerodavnom zakonodavstvu. Prijelazne se mjere iz ovog članka mogu donositi tijekom razdoblja od tri godine nakon 1. svibnja 2004. i njihova se primjena ograničava na to razdoblje. To se razdoblje može produljiti europskim zakonom Vijeća. Vijeće postupa jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Članak 31.

Ako su prijelazne mjere potrebne radi olakšavanja prijelaza iz postojećeg režima u novim državama članicama na režim koji proizlazi iz primjene veterinarskih i fitosanitarnih propisa Unije, Komisija mjere donosi u skladu s relevantnom procedurom utvrđenom odgovarajućim zakonima. Te se mjere donose tijekom razdoblja od tri godine nakon 1. svibnja 2004. i njihova se primjena ograničava na to razdoblje.

²⁷ Službeni list L 178, 30. 6. 2001., str.1.

Članak 32.

1. Mandati novih članova odbora, skupina i ostalih tijela navedenih u Prilogu XVI. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. istječu istovremeno kad i mandati članova koji su na snazi na dan 1. svibnja 2004.

2. Mandati novih članova odbora i skupina koje utvrđuje Komisija i koje su navedene u Prilogu XVII. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. istječu istovremeno kad i mandati članova koji su na snazi na dan 1. svibnja 2004.

GLAVA IV.
PRIMJENJIVOST AKATA INSTITUCIJA

Članak 33.

Od 1. svibnja 2004. smatra se da su direktive i odluke u smislu članka 249. Ugovora o EZ-u i članka 161. Ugovora o EUROATOM-u naslovljene na nove države članice, pod uvjetom da su te direktive i odluke naslovljene na sve sadašnje države članice. Osim u odnosu na direktive i odluke koje stupaju na snagu u skladu s člankom 254. stavkom 1. i 2. Ugovora o EZ-u, smatra se da su nove države članice primile priopćenje o direktivama i odlukama na dan 1. svibnja 2004.

Članak 34.

Nove države članice započinju s primjenom mjera koje su potrebne kako bi od 1. svibnja 2004. ispunile odredbe direktiva i odluka u smislu članka 249. Ugovora o EZ-u i članka 161. Ugovora o EUROATOM-u, osim ako priložima iz članka 15. ili bilo kojim drugim odredbama ovog Protokola nisu utvrđeni drugi rokovi.

Članak 35.

Osim ako nije drugačije određeno, Vijeće na prijedlog Komisije donosi europske uredbe i odluke u svrhu provedbe odredbi iz Priloga III. i IV. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. iz članaka 12. i 13. ovoga Protokola.

Članak 36.

1. Ako se aktima institucija prije 1. svibnja 2004. zahtijeva prilagodba zbog pristupanja, a potrebne prilagodbe nisu predviđene ovim Protokolom, te se prilagodbe provode u skladu s procedurom utvrđenom u stavku 2. Prilagodbe stupaju na snagu 1. svibnja 2004.

2. Vijeće, na prijedlog koji je podnjet iz Komisije, ili Komisija, ovisno o tome koja je od te dvije institucije donijela izvorne akte, u tu svrhu donosi potrebne akte.

Članak 37.

Nove države članice u skladu s člankom 33. Ugovora o EURATOM-u obavještavaju Komisiju u roku od tri mjeseca od 1. svibnja 2004. o odredbama utvrđenim zakonom, uredbom ili administrativnom mjerom donesenim radi osiguranja zaštite zdravlja radnika i šire javnosti na području novih država članica od opasnosti koje proizlaze iz ionizirajućeg radioaktivnog zračenja.

DIO II.

ODREDBE O PROTOKOLIMA KOJI SE NALAZE U PRILOGU AKTA O PRISTUPANJU OD 16. TRAVNJA 2003.

GLAVA I.

PRIJELAZNE ODREDBE O EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ BANCII

Članak 38.

Kraljevina Španjolska uplaćuje iznos u visini 309.686.775 eura kao svoj udjel u uplaćenom kapitalu u skladu s povećanjem upisanog kapitala. Ovaj se iznos uplaćuje u osam jednakih obroka koji dospijevaju 30. rujna 2004., 30. rujna 2005., 30. rujna 2006., 31. ožujka 2007., 30. rujna 2007., 31. ožujka 2008., 30. rujna 2008. i 31. ožujka 2009.

U osam jednakih obroka koji dospijevaju na navedene datume Kraljevina Španjolska u pričuve i rezerviranja istovjetna pričuvama te u iznos koji se tek treba izdvojiti u pričuve i rezerviranja, a koji predstavlja stanje po računu dobiti i gubitka na kraju travnja 2004., u skladu s bilancom stanja Banke, uplaćuje iznose u visini 4,1292 % pričuva i rezerviranja.

Članak 39.

Nove države članice od 1. svibnja 2004. plaćaju sljedeće iznose koji odgovaraju njihovom udjelu u kapitalu uplaćenom na ime upisanog kapitala koji je utvrđen člankom 4. Statuta Europske investicijske banke:

Poljska	170.563.175 eura
Češka Republika	62.939.275 eura
Mađarska	59.543.425 eura
Slovačka	21.424.525 eura
Slovenija	19.890.750 eura
Litva	12.480.875 eura
Cipar	9.169.100 eura
Latvija	7.616.750 eura
Estonija	5.882.000 eura
Malta	3.490.200 eura

Ovi iznosi uplaćuju se u osam jednakih obroka koji dospijevaju 30. rujna 2004., 30. rujna 2005., 30. rujna 2006., 31. ožujka 2007., 30. rujna 2007., 31. ožujka 2008., 30. rujna 2008. i 31. ožujka 2009.

Članak 40.

U osam jednakih obroka koji dospijevaju na datume navedene u članku 39. nove države članice u pričuve i rezerviranja istovjetna pričuvama te u iznos koji se tek treba izdvojiti u pričuve i rezerviranja, a koji predstavlja stanje po računu dobiti i gubitka krajem travnja 2004., u skladu s bilancom stanja Europske investicijske banke, uplaćuju iznose u visini niže navedenih postotaka pričuva i rezerviranja:

Poljska	2,2742 %
Češka Republika	0,8392 %
Mađarska	0,7939 %
Slovačka	0,2857 %
Slovenija	0,2652 %
Litva	0,1664 %
Cipar	0,1223 %
Latvija	0,1016 %
Estonija	0,0784 %
Malta	0,0465 %

Članak 41.

Kapital i iznose koji su predviđeni člancima 38., 39. i 40. Kraljevina Španjolska i nove države članice uplaćuju u gotovini u eurima, osim ako Vijeće guvernera jednoglasno odluči drugačije.

GLAVA II.

ODREDBE O RESTRUKTURIRANJU ČEŠKE INDUSTRIJE ČELIKA

Članak 42.

1. Bez obzira na članke III.-167. i III.-168. Ustava, državna potpora koju Češka Republika od 1997. do 2003. godine odobrava za restrukturiranje određenih dijelova svoje industrije čelika smatra se usklađenom s unutarnjim tržištem:

- a) ako je razdoblje predviđeno člankom 8. stavkom 4. Protokola 2. o proizvodima EZUČ-a uz Europski sporazum o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Češke Republike s druge strane²⁸ produljeno do 1. svibnja 2004.;

- b) ako se tijekom razdoblja od 2002. do 2006. godine ispunjavaju uvjeti utvrđeni planom restrukturiranja temeljem kojeg je gore navedeni Protokol produljen;
- c) ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovoj Glavi, i
- d) ako se za restrukturiranje češke industrije čelika nakon 1. svibnja 2004. više ne plaća državna potpora.

2. Restrukturiranje češkog sektora čelika kako je opisano u pojedinačnim poslovnim planovima poduzeća navedenih u Prilogu I. Protokolu br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. (u daljnjem tekstu "poduzeća korisnici") te u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Glavi završava najkasnije 31. prosinca 2006. (u daljnjem tekstu "kraj razdoblja restrukturiranja").

3. Samo poduzeća korisnici ispunjavaju uvjete za državnu potporu u okviru programa restrukturiranja češke industrije čelika.

4. Poduzeće korisnik ne smije:

- a) prenijeti svoje pravo na potporu u slučaju spajanja s poduzećem koje nije navedeno u Prilogu I. Protokolu br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.;
- b) preuzeti sredstva bilo kojeg poduzeća koje nije navedeno u Prilogu I. Protokolu br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. nad kojim se u razdoblju do 31. prosinca 2006. pokrene stečajni postupak.

5. Svaka daljnja privatizacija bilo kojeg poduzeća korisnika provodi se u skladu s uvjetima i načelima održivosti, državnih potpora i smanjenja kapaciteta utvrđenim u ovoj Glavi.

6. Ukupan iznos potpore za restrukturiranje koji se odobrava poduzećima korisnicima utvrđuje se u skladu s opravdanjima navedenima u odobrenom planu restrukturiranja češke industrije čelika te pojedinačnim poslovnim planovima koja je Vijeće odobrilo. U svakom slučaju, najviši iznos potpore koja se isplaćuje tijekom razdoblja od 1997. do 2003. iznosi CZK 14.147.425.201. Od tog ukupnog iznosa Nová Hut' dobiva iznos koji ne može biti veći od CZK 5.700.075.201, Vítkovice Steel iznos koji nije veći od CZK 8.155.350.000 i Válcovny Plechu Frýdek Místek iznos koji nije veći od CZK 292.000.000 ovisno o zahtjevima navedenim u odobrenom planu restrukturiranja. Potpora se dodjeljuje samo jednom. Češka Republika ne odobrava daljnju državnu potporu za restrukturiranje svoje industrije čelika.

7. Češka Republika tijekom razdoblja od 1997. do 2006. smanjuje neto kapacitet u odnosu na gotove proizvode za 590.000 tona.

²⁸ Službeni list L 360, 31. 12. 1994., str. 2.

Smanjenje kapaciteta mjeri se samo na osnovu trajnog zatvaranja proizvodnih postrojenja fizičkim uništenjem na način da se postrojenja više ne mogu vratiti u pogon. Proglašenje stečaja nad poduzećem za proizvodnju čelika nije prihvatljivo kao smanjenje kapaciteta.

Gore navedeno smanjenje kapaciteta zajedno sa svim daljnjim smanjenjima kapaciteta, koja su programima restrukturiranja određena kao potrebna, dovršava se u skladu s rasporedom iz Priloga 2. Protokolu br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

8. Češka Republika pristupanjem uklanja trgovinske prepreke na tržištu ugljena u skladu s pravnom stečevinom (*acquis*), čime se češkim poduzećima za proizvodnju čelika omogućuje nabava ugljena po međunarodnim tržišnim cijenama.

9. Provodi se poslovni plan za poduzeće korisnika Nová Hut'. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) uvođenje postrojenja Vysoké Pece Ostrava (VPO) u organizacijski okvir Nová Hut' putem stjecanja potpunog vlasništva. Za to se spajanje određuje ciljni datum i utvrđuje se raspodjela odgovornosti za njegovu provedbu;
- b) nastojanja vezana za restrukturiranje usredotočuju se na sljedeće:
 - i) razvijanje Nová Hut' od poduzeća usmjerenog na proizvodnju u poduzeće orijentirano na tržište uz poboljšanje učinkovitosti i djelotvornosti poslovnog upravljanja, uključujući i povećanje transparentnosti troškova;
 - ii) preispitivanje palete proizvoda Nová Hut' te izlazak na tržišta više dodane vrijednosti;
 - iii) ostvarenje potrebnih ulaganja Nová Hut' s ciljem postizanja više kvalitete gotovih proizvoda u kratkom roku;
- c) restrukturiranje radne snage; do 31. prosinca 2006. ostvaruju se razine produktivnosti koje su usporedive s razinama produktivnosti u skupinama poduzeća u industriji čelika Unije, a temeljem konsolidiranih podataka odgovarajućih poduzeća korisnika;
- d) postizanje usklađenosti s odgovarajućom pravnom stečevinom Zajednice na području zaštite okoliša do 1. svibnja 2004., uključujući i potrebna ulaganja navedena u poslovnom planu. U skladu s poslovnim planom također treba ostvariti i ulaganja povezana s IPPC-om radi osiguranja poštovanja Direktive Vijeća 96/61/EZ od 24. rujna 1996. koja se odnosi na integrirano sprječavanje i nadzor onečišćenja (IPPC)²⁹ do studenog 2007.

²⁹ Službeni list L 257, 10. 12. 1996., str. 26.

10. Provodi se poslovni plan za poduzeće korisnika Vítkovice Steel. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) trajno zatvaranje dvojne valjaonice najkasnije 31. prosinca 2006. Ako strateški ulagač kupi poduzeće, ugovor o kupnji uvjetuje se zatvaranjem na navedeni datum;
- b) nastojanja vezana za restrukturiranje usredotočuju se na sljedeće:
 - i) povećanje izravne prodaje uz snažniji naglasak na smanjenju troškova, budući da je to bitno za povećanje učinkovitosti poslovnog upravljanja,
 - ii) prilagođavanje tržišnoj potražnji te preusmjerenje na proizvode više dodane vrijednosti,
 - iii) pomicanje predloženog ulaganja u proces sekundarne proizvodnje čelika s 2004. na 2003. godinu s ciljem da se poduzeću omogući da se na tržištu natječe kvalitetom, a ne cijenom;
- c) postizanje usklađenosti s odgovarajućom pravnom stečevinom Zajednice na području zaštite okoliša do 1. svibnja 2004., uključujući i potrebna ulaganja navedena u poslovnom planu koja obuhvaćaju potrebu za budućim ulaganjima povezanim s IPPC-om.

11. Provodi se poslovni plan za poduzeće korisnika Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM). Posebice vrijedi sljedeće:

- a) trajno zatvaranje vrućih valjaonica 1 i 2 krajem 2004.;
- b) nastojanja vezana za restrukturiranje usredotočuju se na sljedeće:
 - i) ostvarenje potrebnog ulaganja s ciljem postizanja više kvalitete gotovog proizvoda u kratkom roku nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju,
 - ii) davanje prednosti ostvarenju utvrđenih ključnih mogućnosti za povećanje dobiti (uključujući restrukturiranje radne snage, smanjenje troškova, povećanje povrata iz ulaganja i preusmjerenje distribucije).

12. Sve naknadne promjene cjelokupnog plana restrukturiranja i pojedinačnih planova mora odobriti Komisija i po potrebi Vijeće.

13. Restrukturiranje se provodi u uvjetima potpune transparentnosti i na osnovu zdravih načela tržišnog gospodarstva.

14. Komisija i Vijeće pažljivo nadziru provedbu restrukturiranja i ispunjenje uvjeta utvrđenih u ovoj Glavi koji se odnose na održivost, državnu potporu i smanjenje kapaciteta prije i nakon 1. svibnja 2004. do kraja razdoblja restrukturiranja u skladu sa stavcima 15. do 18. Komisija u tu svrhu podnosi izvještaj Vijeću.

15. Komisija i Vijeće nadziru standarde za restrukturiranje navedene u Prilogu 3. Protokolu br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. Upute na stavak 16. navedenog Protokola u tom prilogu tumače se kao upute na stavak 16. ovoga članka.

16. Nadzor obuhvaća neovisnu procjenu koja se provodi 2003., 2004., 2005. i 2006. godine. Test održivosti koji obavlja Komisija značajan je element u osiguranju postizanja održivosti.

17. Češka Republika u potpunosti surađuje u okviru svih dogovora koji se odnose na nadzor. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) do kraja razdoblja restrukturiranja Češka Republika dostavlja Komisiji šestomjesečne izvještaje o restrukturiranju poduzeća korisnika najkasnije do 15. ožujka i 15. rujna svake godine;
- b) prvi izvještaj Komisija dobiva do 15. ožujka 2003., a posljednji do 15. ožujka 2007., osim ako Komisija ne odluči drugačije;
- c) izvještaji trebaju sadržavati sve podatke koji su potrebni za nadzor procesa restrukturiranja kao i smanjenja i iskorištenja kapaciteta, te trebaju sadržavati dostatne financijske podatke za ocjenu ispunjenja uvjeta i zahtjeva sadržanih u ovoj glavi. Izvještaji trebaju sadržavati barem podatke iz Priloga 4. Protokola br. 2. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003., a Komisija zadržava pravo izmjene tog priloga tijekom procesa nadzora u skladu sa svojim iskustvom. Osim pojedinačnih poslovnih izvještaja poduzeća korisnika, dostavlja se i izvještaj o cjelokupnom stanju u češkom sektoru čelika, uključujući i novija makroekonomska kretanja;
- d) Češka Republika obvezuje poduzeća korisnike na otkrivanje svih relevantnih podataka koji bi se u drugačijim okolnostima mogli smatrati povjerljivim. U svom izvještaju koji dostavlja Vijeću Komisija osigurava da se ne otkriju povjerljivi podaci koji su usko vezani za poduzeće.

18. Komisija može u svakom trenutku dodijeliti mandat neovisnom savjetniku za procjenu rezultata nadzora, poduzimanje potrebnih istraživanja i dostavu izvještaja Komisiji i Vijeću.

19. Ako Komisija na osnovu izvještaja iz stavka 17. zaključi da je došlo do značajnih odstupanja od financijskih podataka na temelju kojih je sačinjena procjena održivosti, od Češke Republike može zatražiti poduzimanje odgovarajućih mjera s ciljem jačanja mjera restrukturiranja dotičnih poduzeća korisnika.

20. Ako rezultati nadzora pokažu:

- a) da nisu ispunjeni uvjeti za prijelazna rješenja sadržana u ovoj Glavi, ili
- b) da nisu ispunjene obveze preuzete u okviru produljenja razdoblja tijekom kojeg Češka Republika može iznimno odobravati državnu pot-

poru za restrukturiranje industrije čelika temeljem Europskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Češke Republike s druge strane³⁰, ili

- c) da je Češka Republika za vrijeme razdoblja restrukturiranja odobrila dodatnu nesukladnu državnu potporu industriji čelika i poglavito poduzećima korisnicima, prijelazna rješenja sadržana u ovoj Glavi prestaju važiti.

Komisija poduzima odgovarajuće mjere kojima se od svakog dotičnog poduzeća traži povrat svake potpore koja je odobrena protivno uvjetima utvrđenim u ovoj Glavi.

GLAVA III.

ODREDBE O SUVERENIM PODRUČJIMA VOJNIH BAZA UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE NA CIPRU

Članak 43.

1. Suverena područja vojnih baza obuhvaćena su carinskim područjem Unije i u tu se svrhu akti Unije o carinskoj i zajedničkoj trgovinskoj politici navedeni u dijelu I. Priloga Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. primjenjuju na suverena područja vojnih baza uz izmjene i dopune navedene u tom Prilogu. U tom se Prilogu uputa na "ovaj Protokol" tumači kao uputa na ovu Glavu.

2. Akti unije o porezu na promet, trošarinama i ostalim oblicima neizravnog oporezivanja koji su navedeni u dijelu II. Priloga Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. primjenjuju se na suverena područja vojnih baza uz izmjene i dopune navedene u tom Prilogu kao i relevantne odredbe ovog Protokola koje se odnose na Cipar.

3. Akti Unije koji su navedeni u dijelu III. Priloga Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. dopunjuju se i mijenjaju u skladu s tim Prilogom kako bi se Ujedinjenoj Kraljevini omogućilo zadržavanje odbitaka i izuzeća od plaćanja poreza i carina na opskrbu svojih snaga i pratećeg osoblja koja su odobrena Ugovorom o osnivanju Republike Cipar (u daljnjem tekstu "Ugovor o osnivanju").

Članak 44.

Članci III.-225. do III.-232. Ustava zajedno s odredbama koje su na toj osnovi donesene te odredbe donesene u skladu s člankom III-278. stavkom 4. (b) Ustava primjenjuju se na suverena područja vojnih baza.

³⁰ Službeni list L 360, 31. 12. 1994., str. 2.

Članak 45.

S osobama koje prebivaju ili koje su zaposlene na području suverenih područja vojnih baza i koje u skladu s dogovorima temeljem Ugovora o osnivanju i dodanom Razmjenom nota od 16. kolovoza 1960. podliježu zakonima o socijalnom osiguranju Republike Cipar, postupa se za potrebe Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalnog osiguranja zaposlenih osoba, samozaposlenih osoba i članova njihovih obitelji koje se sele unutar Zajednice³¹, kao da imaju prebivalište ili su zaposlene na području Republike Cipar.

Članak 46.

1. Od Republike Cipar ne zahtijeva se provjeravanje osoba koje prelaze njezine granice sa suverenim područjima vojnih baza na kopnu i moru, a ograničenja Unije koja se odnose na prelazak njezinih vanjskih granica ne primjenjuju se na te osobe.

2. Ujedinjena Kraljevina kontrolira osobe koje prelaze vanjske granice suverenih područja vojnih baza u skladu s obvezama iz dijela IV. Priloga Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

Članak 47.

Kako bi se osiguralo učinkovito ostvarenje ciljeva ove Glave, Vijeće može na prijedlog Komisije donijeti europsku odluku kojom se mijenjaju i dopunjuju članci 43. do 46. uključujući i Prilog Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. ili kojom se ostale odredbe Ustava i akata Unije primjenjuju na suverena područja vojnih baza pod uvjetima koje odredi. Vijeće postupa jednoglasno. Prije podnošenja prijedloga Komisija se savjetuje s Ujedinjenom Kraljevinom i Republikom Cipar.

Članak 48.

1. Podložno stavku 2. Ujedinjena Kraljevina odgovorna je za provedbu ove Glave u suverenim područjima vojnih baza. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) Ujedinjena Kraljevina odgovorna je za primjenu mjera Unije koje su navedene u ovoj Glavi na području carina, neizravnog oporezivanja i zajedničke trgovinske politike u odnosu na robe koje se uvoze u ili izvoze s otoka Cipra putem morske ili zračne luke u suverenim područjima vojnih baza;

³¹ Službeni list L 149, 5. 7. 1971., str.2.

- b) carinska kontrola roba koje snage Ujedinjene Kraljevine uvoze u ili izvoze s otoka Cipra putem morske ili zračne luke u Republici Cipru može se obavljati u suverenim područjima vojnih baza;
- c) Ujedinjena Kraljevina odgovorna je za izdavanje dozvola, ovlaštenja ili potvrda koje mogu biti potrebne u skladu s primjenjivim mjerama Unije u odnosu na robe koje snage Ujedinjene Kraljevine uvoze na otok Cipar ili s njega izvoze.

2. Republika Cipar odgovorna je za upravljanje i isplatu svih sredstava Unije na koje osobe u suverenim područjima vojnih baza imaju pravo, a temeljem primjene zajedničke poljoprivredne politike u suverenim područjima vojnih baza u skladu s člankom 44. Republika Cipar je odgovorna Komisiji za takve troškove.

3. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., Ujedinjena Kraljevina može nadležnim tijelima Republike Cipar u skladu s dogovorima temeljem Ugovora o osnivanju prenijeti obavljanje dužnosti koje se državama članicama nalažu u skladu s odredbama iz članaka 43. do 46.

4. Ujedinjena Kraljevina i Republika Cipar surađuju kako bi osigurale učinkovitu provedbu ove Glave u suverenim područjima vojnih baza i po potrebi sklapaju daljnje dogovore o prenošenju provedbe bilo koje odredbe iz članaka 43. do 46. Komisiji se dostavlja primjerak svakog takvog dogovora.

Članak 49.

Jedina je svrha dogovora predviđenih u ovoj Glavi urediti posebno stanje suverenih područja vojnih baza Ujedinjene Kraljevine na Cipru i oni se ne primjenjuju ni na koje drugo područje Unije i ne služe niti u cijelosti niti djelomično kao presedan za druge posebne dogovore koji već postoje ili koji bi se mogli uspostaviti na nekom drugom europskom području navedenom u članku IV.-440. Ustava.

Članak 50.

Nakon 1. svibnja 2004. godine Komisija svakih pet godina dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvještaj o provedbi odredbi ove Glave.

Članak 51.

Odredbe ove Glave primjenjuju se u svjetlu Deklaracije o suverenim područjima vojnih baza Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske na Cipru koja sadržava, a da se pri tom ne mijenja njezin pravni učinak, tekst preambule Protokola br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

GLAVA IV.
ODREDBE O NUKLEARNOJ ELEKTRANI IGNALINA U LITVI

Članak 52.

Priznajući spremnost Unije da pruža odgovarajuće dodatne potpore naporima koje Litva ulaže u stavljanje nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona te naglašavajući ovaj izraz solidarnosti, Litva se obvezala na zatvaranje bloka 1 nuklearne elektrane Ignalina prije 2005. i bloka 2 te elektrane najkasnije do 31. prosinca 2009., te zatim na njihovo stavljanje izvan pogona.

Članak 53.

1. Tijekom razdoblja od 2004. do 2006. godine Unija pruža Litvi dodatnu financijsku pomoć kao potporu njezinim naporima usmjerenim na stavljanje nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona te na uklanjanje posljedica njezinog zatvaranja i stavljanja izvan pogona (u nastavku teksta "Program Ignalina").

2. O mjerama u okviru Programa Ignalina odlučuje se i one se provode u skladu s odredbama utvrđenima u Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3906/89 od 18. prosinca 1989. o ekonomskoj potpori određenim zemljama srednje i istočne Europe³².

3. Program Ignalina, između ostalog, obuhvaća mjere potpore za stavljanje nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona, mjere za ekološko unaprjeđenje u skladu s pravnom stečevinom i mjere modernizacije konvencionalnih kapaciteta za proizvodnju električne energije koji su potrebni radi zamjene kapaciteta dvaju reaktora nuklearne elektrane Ignalina te ostale mjere koje proizlaze iz odluke o zatvaranju i stavljanju ove elektrane izvan pogona i koje doprinose potrebnom restrukturiranju, ekološkom unaprjeđenju i modernizaciji sektora proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije u Litvi kao i jačanju sigurnosti u opskrbi energijom i unaprjeđenju energetske učinkovitosti u Litvi.

4. Program Ignalina obuhvaća i mjere potpore zaposlenima u elektrani radi održavanja visoke razine operativne sigurnosti u nuklearnoj elektrani Ignalina tijekom razdoblja koje prethodi zatvaranju i tijekom stavljanja izvan pogona spomenutih blokova reaktora.

5. Tijekom razdoblja od 2004. do 2006. godine za Program Ignalina izdvaja se 285 milijuna eura koji se odobravaju u jednakim godišnjim obrocima.

³² Službeni list L 375, 23. 12. 1989., str. 11.

6. Doprinos za određene mjere u okviru Programa Ignalina može iznositi do 100 % ukupnih troškova. Potrebno je uložiti sve napore kako bi se nastavila praksa sufinanciranja koja je uvedena u okviru pretpristupne potpore naporima Litve usmjerenim na stavljanje izvan pogona te po potrebi s ciljem privlačenja sufinanciranja iz ostalih izvora.

7. Potpora u okviru Programa Ignalina može se u cijelosti ili djelomično staviti na raspolaganje kao uplata Unije u Međunarodni fond za potporu stavljanju Ignaline izvan pogona kojim upravlja Europska banka za obnovu i razvoj.

8. Državna potpora iz nacionalnih izvora, izvora Unije te međunarodnih izvora:
- a) za ekološko unapređenje u skladu s pravnom stečevinom i mjere modernizacije litavske termoelektrane u *Elektrenai* kao ključne zamjene proizvodnih kapaciteta dvaju reaktora nuklearne elektrane Ignalina; i
 - b) za stavljanje nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona usklađena je s unutarnjim tržištem kako je određeno Ustavom.

9. Državna potpora iz nacionalnih izvora, izvora Unije te međunarodnih izvora koja se pruža kao potpora naporima Litve usmjerenima na uklanjanje posljedica zatvaranja i stavljanja nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona može se u pojedinačnim slučajevima smatrati usklađenom s unutarnjim tržištem kako je određeno Ustavom, što poglavito vrijedi za državnu potporu koja se pruža radi jačanja sigurnosti opskrbe električnom energijom.

Članak 54.

1. Potvrđujući da je stavljanje nuklearne elektrane Ignalina izvan pogona dugotrajan proces koji za Litvu predstavlja izuzetno financijsko opterećenje koje nije u skladu s njezinom veličinom i ekonomskom snagom, Unija iz solidarnosti pruža i nakon 2006. godine odgovarajuću dodatnu potporu naporima usmjerenima na njezino stavljanje izvan pogona.

2. Program Ignalina zbog toga se bez prekida nastavlja i produljuje nakon 2006. godine. Odredbe o provedbi produljenog Programa Ignalina donose se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 35. ovoga Protokola i stupaju na snagu najkasnije na datum prestanka važenja Financijske projekcije utvrđene u Međuinstitucionalnom sporazumu od 6. svibnja 1999.

3. Program Ignalina koji se produljuje u skladu s odredbama stavka 2. temelji se na istim elementima i načelima koji su opisani u članku 53.

4. Za vrijeme razdoblja naredne Financijske projekcije na odgovarajući se način utvrđuje prosječan cjelokupni iznos sredstava za produljeni Program Ignalina. Kod planiranja sredstava polazi se od stvarnih potreba za plaćanjem i apsorpcijske moći.

Članak 55.

Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 52., do 31. prosinca 2012. za slučaj poremećaja u opskrbi električnom energijom u Litvi primjenjuje se opća sigurnosna odredba iz članka 26.

Članak 56.

Ova se Glava primjenjuje u svjetlu Deklaracije o nuklearnoj elektrani Ignalina u Litvi koja sadržava, a da se pri tom ne mijenja njezin pravni učinak, tekst preambule Protokola br. 4. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

GLAVA V.
**ODREDBE O KOPNENOM TRANZITU OSOBA IZMEĐU REGIJE
KALININGRADA I OSTALIH DIJELOVA RUSKE FEDERACIJE**

Članak 57.

Pravila i propisi Unije o kopnenom tranzitu osoba između regije Kaliningrada i ostalih dijelova Ruske Federacije te poglavito Uredba Vijeća (EZ) br. 693/2003 od 14. travnja 2003. kojom se uspostavlja poseban Dokument o olakšavanju tranzita i Dokument o olakšavanju željezničkog tranzita te kojom se dopunjuju i mijenjaju Zajedničke konzularne upute i Zajednički priručnik³³ ne odgađaju i ne sprječavaju puno sudjelovanje Litve u šengenskim pravnim stečevinama, uključujući i uklanjanje kontrola na unutarnjim granicama.

Članak 58.

Unija pomaže Litvi kod provedbe pravila i propisa o tranzitu osoba između regije Kaliningrada i ostalih dijelova Ruske Federacije radi što skorijeg punog sudjelovanja Litve u šengenskom području.

Unija pomaže Litvi kod upravljanja tranzitom osoba između regije Kaliningrada i ostalih dijelova Ruske Federacije i posebice snosi sve dodatne troškove koji nastaju provedbom posebnih odredbi pravnih stečevina (*acquis*) predviđenih za tranzit.

Članak 59.

Ne dovodeći u pitanje suverena prava Litve, Vijeće na prijedlog Komisije donosi sve daljnje akte o tranzitu osoba između regije Kaliningrada i ostalih dijelova Ruske Federacije. Vijeće postupa jednoglasno.

³³ Službeni list L 99, 17. 4. 2003., str. 8.

Članak 60.

Ova se glava primjenjuje u svjetlu Deklaracije o kopnenom tranzitu osoba između regije Kaliningrada i ostalih dijelova Ruske Federacije koja sadržava, a da se pri tom ne mijenja njezin pravni učinak, tekst preambule Protokola br. 5. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

GLAVA VI.

ODREDBE O KUPNJI NEKRETNINA RADI BORAVIŠTA NA MALTI

Članak 61.

Imajući na umu vrlo ograničen broj stambenih jedinica na Malti i vrlo ograničenu površinu gradilišta, a kojima se mogu zadovoljiti samo osnovne potrebe demografskog razvoja sadašnjeg stanovništva, Malta može na nediskriminirajućoj osnovi zadržati na snazi važeće propise utvrđene Zakonom o nekretninama koji se odnose na stjecanje nekretnina i vlasništvo nad nekretninama radi boravišta onih državljana država članica koji nemaju zakonito prebivalište na Malti u trajanju od najmanje pet godina (Stjecanje osoba koje nemaju prebivalište) (poglavlje 246.).

Malta primjenjuje postupke odobravanja kupnje nekretnina radi boravišta na Malti koji se zasnivaju na objavljenim, objektivnim, stabilnim i transparentnim kriterijima. Ti se kriteriji primjenjuju na nediskriminirajući način i ne razlikuju između državljana Malte i državljana drugih država članica. Malta se brine da se niti u kojem slučaju prema državljanima država članica ne postupa na restriktivniji način nego prema državljanima trećih zemalja.

Ako je vrijednost nekretnine koju je kupio državljanin neke države članice veća od praga vrijednosti koji je utvrđen zakonima Malte, to jest 30.000 malteških lira za stanove i 50.000 malteških lira za nekretnine druge vrste osim stanova i nekretnina od povijesne vrijednosti, izdaje se odobrenje. Malta može revidirati vrijednosti praga koje su utvrđene zakonima kako bi osigurala da odražavaju kretanje cijena na tržištu nekretnina na Malti.

GLAVA VII.

ODREDBE O POBAČJU NA MALTI

Članak 62.

Ugovor o Ustavu za Europu niti ugovori i akti koji ga mijenjaju i dopunjuju ne utječu na primjenu nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na pobačaj na području Malte.

GLAVA VIII.
ODREDBE O RESTRUKTURIRANJU POLJSKE INDUSTRIJE ČELIKA

Članak 63.

1. Bez obzira na članke III.-167. i III.-168. Ustava, državna potpora koju Poljska odobrava za restrukturiranje određenih dijelova poljske industrije čelika smatra se spojivom s unutarnjim tržištem:

- a) ako je razdoblje predviđeno člankom 8. stavkom 4. Protokola 2. o proizvodima EZUČ-a uz Europski sporazum o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Poljske s druge strane³⁴ produljeno do 1. svibnja 2004;
- b) ako se tijekom razdoblja od 2002. do 2006. poštuju uvjeti utvrđeni planom restrukturiranja temeljem kojeg je gore navedeni Protokol produljen;
- c) ako se ispunjavaju uvjeti utvrđeni u ovoj Glavi, i
- d) ako se za restrukturiranje poljske industrije čelika nakon 1. svibnja 2004. više ne plaća državna potpora.

2. Restrukturiranje poljskog sektora čelika kako je opisano u pojedinačnim poslovnim planovima poduzeća navedenih u Prilogu 1. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. (u daljnjem tekstu "poduzeća korisnici") te u skladu s uvjetima utvrđenim u ovoj Glavi završava najkasnije 31. prosinca 2006. (u daljnjem tekstu "kraj razdoblja restrukturiranja").

3. Samo poduzeća korisnici ispunjavaju uvjete za dobivanje državne potpore u okviru programa restrukturiranja poljske industrije čelika.

4. Poduzeće korisnik ne smije:

- a) prenijeti svoje pravo na potporu u slučaju spajanja s poduzećem koje nije navedeno u Prilogu 1. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.;
- b) preuzeti sredstva bilo kojeg poduzeća koje nije navedeno u Prilogu 1. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. nad kojim se u razdoblju do 31. prosinca 2006. pokrene stečajni postupak.

5. Svaka daljnja privatizacija bilo kojeg poduzeća korisnika provodi se na način da se poštuje transparentnost te u skladu s uvjetima i načelima održivosti, državnih potpora i smanjenja kapaciteta koji su utvrđeni u ovoj Glavi. Ne odobrava se daljnja državna potpora kao dio prodaje bilo kojeg poduzeća ili pojedinačne imovine.

³⁴ Službeni list L 348, 31. 12. 1993., str. 2.

6. Potpora za restrukturiranje koja se odobrava poduzećima korisnicima utvrđuje se u skladu s opravdanjima navedenim u odobrenom planu restrukturiranja poljske industrije čelika te pojedinačnim poslovnim planovima koja je odobrilo Vijeće. U svakom slučaju, najviši ukupni iznos potpore koji se isplaćuje tijekom razdoblja od 1997. do 2003. iznosi PLN 3.387.070.000.

Od tog ukupnog iznosa:

- a) za Polskie Huty Stali (u nastavku teksta "PHS") već odobrena potpora za restrukturiranje ili potpora koja se odobrava od 1997. do kraja 2003. iznosi najviše PLN 3.140.360.000. PHS već je dobila PLN 62.360.000 potpore za restrukturiranje u razdoblju od 1997. do 2001.; daljnja potpora za restrukturiranje koju dobiva u 2002. i 2003. iznosi najviše PLN 3.078.000.000 ovisno o zahtjevima navedenim u odobrenom planu restrukturiranja (u potpunosti se isplaćuje u 2002. ako se produljenje razdoblja počeka odobri do kraja 2002. u skladu s Protokolom 2. o Europskom sporazumu kojim se uspostavlja pridruživanje između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Poljske s druge strane, a u protivnom u 2003.);
- b) za Huta Andrzej S.A., Huta Bankowa Sp. z o.o., Huta Batory S.A., Huta Buczek S.A., Huta L.W. Sp. z o.o., Huta Łabędy S.A. i Huta Pokój S.A. (u nastavku teksta "ostala poduzeća korisnici") već odobrena potpora za restrukturiranje sektora čelika ili potpora koja se odobrava od 1997. do kraja 2003. iznosi najviše PLN 246.710.000. Ova su poduzeća već dobila PLN 37.160.000 potpore za restrukturiranje u razdoblju od 1997. do 2001.; daljnja potpora za restrukturiranje koju dobivaju iznosi najviše PLN 210.210.000 ovisno o zahtjevima navedenim u odobrenom planu restrukturiranja (od čega PLN 182.170.000 u 2002. i PLN 27.380.000 u 2003. ako se produljenje razdoblja počeka odobri do kraja 2002. u skladu s Protokolom 2. o Europskom sporazumu kojim se uspostavlja pridruživanje između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Poljske s druge strane, a u protivnom PLN 210.210.000 u 2003.).

Poljska ne odobrava daljnju državnu potporu za restrukturiranje svoje industrije čelika.

7. Poljska tijekom razdoblja od 1997. do 2006. smanjuje neto kapacitet u odnosu na gotove proizvode za najmanje 1.231.000 tona. Ova cjelokupna količina obuhvaća smanjenja neto kapaciteta od najmanje 715.000 tona godišnje u odnosu na toplo valjane proizvode i 716.000 tona godišnje u odnosu na hladno valjane proizvode te povećanje od najviše 200.000 tona godišnje u odnosu na ostale gotove proizvode.

Smanjenje kapaciteta mjeri se samo na osnovu trajnog zatvaranja proizvodnih postrojenja fizičkim uništenjem na način da se postrojenja više ne mogu vratiti u pogon. Proglašenje stečaja nad poduzećem za proizvodnju čelika nije prihvatljivo kao smanjenje kapaciteta.

Smanjenja neto kapaciteta iz Priloga 2. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. predstavljaju najniže vrijednosti te stvarna smanjenja neto kapaciteta koja se ostvaruju, a vremenski okvir za ostvarenje navedenog cilja utvrđuje se na osnovu poljskog konačnog programa restrukturiranja i pojedinačnih poslovnih planova u skladu s Europskim sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Poljske s druge strane uz uzimanje u obzir cilja da se do 31. prosinca 2006. osigura održivost poduzeća korisnika.

8. Provodi se poslovni plan za poduzeće korisnika PHS-a. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) nastojanja vezana za restrukturiranje usredotočuju se na sljedeće:
 - i) reorganizacija proizvodnih postrojenja PHS-a na bazi proizvoda i osiguranje vodoravne organizacije po funkcijama (nabava, proizvodnja, prodaja),
 - ii) uspostavljanje jedinstvene strukture upravljanja u PHS-u koja omogućuje puno ostvarenje sinergija u okviru konsolidiranja,
 - iii) razvijanje strateškog naglaska PHS-a od poduzeća usmjerenog na proizvodnju na poduzeće usmjereno na tržište,
 - iv) povećanje učinkovitosti i djelotvornosti poslovnog vodstva PHS-a uz osiguranje bolje kontrole izravne prodaje,
 - v) preispitivanje strategije izdvajanja iz poduzeća PHS-a na osnovu zdravih ekonomskih razmatranja i po mogućnosti reintegracija službi u matično poduzeće,
 - vi) preispitivanje palete proizvoda PHS-a, smanjenje prekomjernih kapaciteta dugih polugotovih proizvoda i općenito zaokret prema tržištu proizvoda veće dodane vrijednosti;
 - vii) ulaganje PHS-a s ciljem postizanja više kvalitete gotovih proizvoda; posebna se pozornost posvećuje tome da se do roka zadanog u vremenskom planu provedbe programa restrukturiranja PHS-a, a najkasnije do kraja 2006., u postrojenju PHS-a u Krakovu dostigne razina kvalitete 3-Sigma.
- b) najveće moguće smanjenje troškova PHS-a tijekom razdoblja restrukturiranja na osnovu energetske učinkovitosti, poboljšane nabave i osiguranja razine produktivnosti koja je usporediva s razinama u Uniji;
- c) restrukturiranje radne snage: do 31. prosinca 2006. trebaju se ostvariti razine produktivnosti koje su usporedive s razinama produktivnosti u

skupinama poduzeća u industriji čelika Unije, a temeljem konsolidiranih podataka koji obuhvaćaju i neizravno zaposlene u uslužnim poduzećima u potpunom vlasništvu;

- d) provođenje eventualne privatizacije na način da se poštuje transparentnost i u cijelosti poštuje komercijalna vrijednost PHS-a. Ne odobrava se daljnja državna potpora kao dio prodaje.

9. Provođen se poslovni plan za ostala poduzeća korisnike. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) za sva ostala poduzeća korisnike nastojanja vezana za restrukturiranje usredotočuju se na sljedeće:
 - i) razvijanje strateškog naglaska od poduzeća usmjerenog na proizvodnju na poduzeće usmjereno na tržište,
 - ii) povećanje učinkovitosti i djelotvornosti poslovnog vodstva poduzeća, uključujući i povećanu kontrolu izravne prodaje,
 - iii) preispitivanje strategije izdvajanja iz poduzeća na osnovu zdravih ekonomskih razmatranja i po mogućnosti reintegracija službi u matično poduzeće;
- b) za Huta Bankowa provođenje programa smanjenja troškova;
- c) za Huta Buczek dobivanje potrebne financijske potpore od vjerovnika i lokalnih financijskih institucija te provedba programa smanjenja troškova uključujući i smanjenje investicijskih troškova putem prilagodbe postojećih proizvodnih postrojenja;
- d) za Huta Łabędy provedba programa smanjenja troškova i smanjenje ovisnosti o sektoru rudarstva;
- e) za Huta Pokój dostizanje međunarodnih standarda produktivnosti u poduzećima kćerima, smanjenje potrošnje energije te otkazivanje predloženog ulaganja u odjel prerade i izgradnje;
- f) za Huta Batory sklapanje sporazuma s vjerovnicima i financijskim institucijama o restrukturiranju dugovanja i investicijskim kreditima. Poduzeće treba također osigurati značajna dodatna smanjenja troškova u odnosu na restrukturiranje radne snage i povećanje dobiti;
- g) za Huta Andrzej osiguranje stabilne financijske osnove za razvoj putem pregovora o sporazumu između sadašnjih kreditora poduzeća, dugoročnih vjerovnika, trgovinskih vjerovnika i financijskih institucija. Moraju se ostvariti dodatna ulaganja u vruće valjaonice za proizvodnju cijevi te provesti program smanjenja radne snage;
- h) za Huta L.W. ostvarenje ulaganja koja se odnose na projekt poduzeća vrućih valjaonica, na unapređenje opreme i ekološko unapređenje. Poduzeće treba također dostići više razine produktivnosti putem restrukturiranja radne snage i smanjenja troškova vanjskih usluga.

10. Sve naknadne promjene cjelokupnog plana restrukturiranja i pojedinačnih planova mora odobriti Komisija i po potrebi Vijeće.

11. Restrukturiranje se provodi u uvjetima potpune transparentnosti i na osnovu zdravih načela tržišnoga gospodarstva.

12. Komisija i Vijeće pažljivo nadziru provedbu restrukturiranja i ispunjenje uvjeta utvrđenih u ovoj Glavi koji se odnose na održivost, državnu potporu i smanjenje kapaciteta prije i nakon 1. svibnja 2004. do kraja razdoblja restrukturiranja u skladu sa stavcima 13. do 18. Komisija u tu svrhu podnosi izvještaj Vijeću.

13. Osim praćenja državne potpore, Komisija i Vijeće nadziru standarde za restrukturiranje navedene u Prilogu 3. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. Upute na stavak 14. navedenog Protokola u tom prilogu tumače se kao upute na stavak 14. ovog članka.

14. Nadzor obuhvaća neovisnu procjenu koja se provodi 2003., 2004., 2005. i 2006. godine. Primjenjuje se ispit održivosti koji provodi Komisija, a procjena obuhvaća i mjerenje produktivnosti.

15. Poljska u potpunosti surađuje vezano za sve dogovore koji se odnose na nadzor. Posebice vrijedi sljedeće:

- a) Poljska svake godine do okončanja razdoblja restrukturiranja dostavlja Komisiji šestomjesečne izvještaje o restrukturiranju poduzeća korisnika najkasnije do 15. ožujka i 15. rujna;
- b) prvi izvještaj Komisija prima do 15. ožujka 2003., a posljednji do 15. ožujka 2007., osim ako Komisija odluči drugačije;
- c) izvještaji trebaju obuhvaćati sve podatke koji su potrebni za nadzor procesa restrukturiranja, državne potpore kao i smanjenja i iskorištenja kapaciteta i trebaju pružati dostatne financijske podatke za procjenu ispunjenja uvjeta i zahtjeva sadržanih u ovoj Glavi. Izvještaji trebaju sadržavati barem podatke iz Priloga 4. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003., a Komisija zadržava pravo izmjene tog Priloga tijekom procesa nadzora u skladu sa svojim iskustvom. Uputa na stavak 14. Protokola u Prilogu 4. Protokolu br. 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003., tumači se kao uputa na stavak 14. ovog članka. Osim pojedinačnih poslovnih izvještaja poduzeća korisnika, dostavlja se i izvještaj o cjelokupnom stanju u poljskom sektoru čelika, uključujući novija makroekonomska kretanja;
- d) Poljska mora dostaviti i sve dodatne informacije koje su potrebne za nezavisnu procjenu u skladu sa stavkom 14.;
- e) Poljska obvezuje poduzeća korisnike na otkrivanje svih relevantnih podataka koji bi se u drugačijim okolnostima mogli smatrati povjer-

ljivim. U svom izvještaju koje dostavlja Vijeću, Komisija osigurava da se ne otkrivaju povjerljivi podaci koji su usko vezani za poduzeće.

16. Komisija može u svakom trenutku dodijeliti mandat neovisnom savjetniku za procjenu rezultata nadzora, poduzimanje potrebnih istraživanja i dostavu izvještaja Komisiji i Vijeću.

17. Ako Komisija na osnovu praćenja zaključi da je došlo do značajnih odstupanja od financijskih podataka na temelju kojih je sačinjena procjena održivosti, može od Poljske zatražiti poduzimanje odgovarajućih mjera s ciljem jačanja mjera restrukturiranja dotičnih poduzeća korisnika.

18. Ako nadzor pokaže:

- a) da nisu ispunjeni uvjeti za prijelazna rješenja sadržana u ovoj Glavi, ili
- b) da nisu ispunjene obveze preuzete u okviru produljenja razdoblja tijekom kojeg Poljska iznimno može odobravati državnu potporu za restrukturiranje svoje industrije čelika temeljem Europskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Poljske s druge strane, ili
- c) da je Poljska za vrijeme razdoblja restrukturiranja odobrila dodatnu nesukladnu državnu potporu industriji čelika i poglavito poduzećima korisnicima, prijelazna rješenja sadržana u ovoj Glavi prestaju važiti.

Komisija poduzima odgovarajuće mjere kojima se od svakog dotičnog poduzeća traži povrat svake potpore koja je odobrena protivno uvjetima utvrđenima u ovoj Glavi.

GLAVA IX.

ODREDBE O BLOKU 1 I BLOKU 2 NUKLEARNE ELEKTRANE BOHUNICE V1 U SLOVAČKOJ

Članak 64.

Slovačka se obvezala zatvoriti blok 1 nuklearne elektrane Bohunice V1 najkasnije do 31. prosinca 2006. i blok 2 ove nuklearne elektrane najkasnije do 31. prosinca 2008. godine te ih zatim staviti izvan pogona.

Članak 65.

1. Tijekom razdoblja od 2004. do 2006. godine Unija pruža Slovačkoj financijsku pomoć kao potporu njezinim naporima usmjerenima na stavljanje bloka 1 i bloka 2 nuklearne elektrane Bohunice V1 izvan pogona te na uklanjanje posljedica njihovog zatvaranja i stavljanja izvan pogona (u nastavku teksta "Pomoć").

2. O pomoći se odlučuje i ona se provodi u skladu s odredbama utvrđenima u Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3906/89 od 18. prosinca 1989. o ekonomskoj potpori određenim zemljama srednje i istočne Europe³⁵.

3. Tijekom razdoblja od 2004. do 2006. godine, pomoć u obliku sredstava koja se izdvajaju za preuzete obveze iznosi 90 milijuna eura i odobrava se u jednakim godišnjim obrocima.

4. Pomoć se može u cijelosti ili djelomično staviti na raspolaganje kao uplata Unije u Međunarodni fond za potporu stavljanju Bohunice izvan pogona kojim upravlja Europska banka za obnovu i razvoj.

Članak 66.

Unija priznaje da se stavljanje nuklearne elektrane Bohunice V1 izvan pogona mora nastaviti nakon prestanka važenja Financijske projekcije utvrđene u Međuinstitucionalnom sporazumu od 6. svibnja 1999. te da ovi napor predstavlja značajno financijsko opterećenje za Slovačku. To se uzima u obzir prilikom odlučivanja o nastavku pomoći Unije na ovom području nakon 2006. godine.

Članak 67.

Odredbe ove Glave primjenjuju se u svjetlu Deklaracije o bloku 1 i bloku 2 nuklearne elektrane Bohunice V1 u Slovačkoj koja sadržava, a da se pri tom ne mijenja njezin pravni učinak, tekst preambule Protokola br. 9. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

GLAVA X. ODREDBE O CIPRU

Članak 68.

1. Obustavlja se primjena pravne stečevine (*acquis*) Zajednice i Unije na onim područjima Republike Cipar na kojima vlada Republike Cipar nema djelotvornu kontrolu.

2. Na prijedlog Komisije Vijeće odlučuje o opozivu obustave spomenute u stavku 1. Vijeće postupa jednoglasno.

Članak 69.

1. Na prijedlog Komisije, Vijeće utvrđuje uvjete pod kojima se odredbe prava Unije primjenjuju na crtu između područja navedenih u članku 68. i

³⁵ Službeni list L 375, 23.12.1989., str. 11.

područja na kojima Vlada Republike Cipar ima stvarnu kontrolu. Vijeće postupa jednoglasno.

2. Granica između istočnog suverenog područja vojne baze i područja spomenutih u članku 68. tretira se kao dio vanjskih granica suverenih područja u smislu dijela IV. Priloga Protokolu br. 3. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. o suverenim područjima vojne baze Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske na Cipru za vrijeme trajanja obustave primjene pravne stečevine Zajednice i Unije u skladu s člankom 68.

Članak 70.

1. Ništa u ovoj Glavi ne sprječava mjere kojima se potiče gospodarski razvitak područja iz članka 68.

2. Takve mjere ne utječu na primjenu pravne stečevine (*acquis*) Zajednice i Unije pod uvjetima utvrđenim u ovom Protokolu u bilo kojem drugom dijelu Republike Cipar.

Članak 71.

U slučaju rješenja ciparskog problema Vijeće na prijedlog Komisije odlučuje o prilagodbama uvjeta koji se odnose na pristupanje Cipra Uniji u odnosu na ciparsku tursku zajednicu. Vijeće postupa jednoglasno.

Članak 72.

Ova se Glava primjenjuje u svjetlu Deklaracije o Cipru koja sadržava, a da se pri tom ne mijenja njezin pravni učinak, tekst preambule Protokola br. 10. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.

TREĆI DIO

ODREDBE O PRILOZIMA AKTU O PRISTUPANJU OD 16. TRAVNJA 2003.

Članak 73.

Prilog I. i prilozi III. do XVII. Aktu o pristupanju od 16. travnja 2003., njihovi dodaci te prilozi Protokolima 2., 3. i 8. Akta o pristupanju od 16. travnja 2003.³⁶ čine sastavni dio ovoga Protokola.

³⁶ Službeni list L 236, 23. 9. 2003., str. 33.

Članak 74.

1. Uputa na "Ugovor o pristupanju" u prilogima iz članka 73. ovoga Protokola tumači se kao uputa na Ugovor iz članka IV.-437. stavku 2. točke (e) Ustava, uputa na datum ili vrijeme potpisivanja tog Ugovora tumači se kao uputa na 16. travnja 2003., a uputa na datum pristupanja tumači se kao uputa na 1. svibnja 2004.

2. Ne dovodeći u pitanje točku 2., uputa na "ovaj Akt" u prilogima iz članka 73. ovog Protokola tumači se kao uputa na Akt o pristupanju od 16. travnja 2003.

Uputa na odredbe Akta o pristupanju od 16. travnja 2003. u prilogima iz članka 73. ovog Protokola tumači se kao uputa na ovaj Protokol u skladu sa sljedećom tablicom jednakosti.

Akt o pristupanju od 16. travnja 2003.	Protokol
Članak 21.	Članak 12.
Članak 22.	Članak 13.
Članak 24.	Članak 15.
Članak 32.	Članak 21.
Članak 37.	Članak 26.
Članak 52.	Članak 32.

3. Izrazi koji se upotrebljavaju u prilogima iz članka 73. tumače se kao da imaju značenja koja su im dodijeljena u sljedećoj tablici jednakosti, osim ako se isključivo ne odnose na pravne situacije prije stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu.

Izrazi korišteni u prilogima	Značenje
Ugovor o osnivanju Europske zajednice	Ustav
Ugovor o Europskoj uniji	Ustav
Ugovori na kojima se temelji Europska unija (Europska zajednica)	Ustav
Proširena zajednica	Unija
Zajednica	Unija
EU	Unija
Proširena unija ili proširena EU	Unija

Iznimno od odredaba točke 1., značenje izjave "Zajednica" kada se koristi uz izraze "povlastica" i "ribarstvo" ostaje nepromijenjeno.

4. Upute na dijelove ili odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice u prilogima iz članka 73. ovog Protokola tumače se kao upute na dijelove ili odredbe Ustava u skladu sa sljedećom tablicom jednakosti.

Ugovor o EZ-u	Ustav
Treći dio, Glava I.	Treći dio, Glava III., poglavlje I., odjeljak 3.
Treći dio, Glava I., poglavlje 1.	Treći dio, Glava III., poglavlje I., odjeljak 3., pododjeljak 1.
Treći dio, Glava II.	Treći dio, Glava III., poglavlje III., odjeljak 4.
Treći dio, Glava III.	Treći dio, Glava III., poglavlje I., odjeljci 2. i 4.
Treći dio, Glava VI., poglavlje 1.	Treći dio, Glava III., poglavlje I., odjeljak 5.
Članak 31.	Članak III.-155.
Članak 39.	Članak III.-133.
Članak 49.	Članak III.-144.
Članak 58.	Članak III.-158.
Članak 87.	Članak III.-167.
Članak 88.	Članak III.-168.
Članak 226.	Članak III.-360.
Prilog I.	Prilog I.

5. Kada se priložima iz članka 73. ovog Protokola predviđa da Vijeće ili Komisija donosi pravne akte, ti akti se donose u obliku europskih uredbi ili odluka.

10. PROTOKOL O POSTUPKU U SLUČAJU PREKOMJERNOG DEFICITA

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da utvrde pojedinosti vezane za postupak u slučaju prekomjernog deficita iz članka III.-184. Ustava,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Referentne vrijednosti iz članka III.-184. Ustava su:

- a) 3 % za omjer planiranog i stvarnog državnog deficita u odnosu na bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama;
- b) 60 % za omjer državnog duga u odnosu na bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama.

Članak 2.

Za potrebe članka III.-184. Ustava i ovog Protokola:

- a) "vlada" znači opća vlada, to jest središnja vlada, regionalna ili lokalna vlada i fondovi socijalnog osiguranja, a uz isključenje trgovinskog poslovanja, kako je definirano Europskim sustavom integriranih ekonomskih računa;
- b) "deficit" znači neto zaduživanje kako je definirano Europskim sustavom integriranih ekonomskih računa;
- c) "ulaganje" znači bruto stvaranje novoga fiksnooga kapitala kako je definirano Europskim sustavom integriranih ekonomskih računa;
- d) "dug" znači ukupni bruto dug po nominalnoj vrijednosti koji je nepodmiren krajem godine i konsolidiran između i unutar sektora opće vlade kako je definirano u točki (a).

Članak 3.

Kako bi se osigurala djelotvornost postupka u slučaju prekomjernog deficita, vlade država članica u sklopu ovog postupka odgovorne su za deficite opće vlade kako je definirano člankom 2.(a). Države članice osiguravaju da im nacionalni postupci u području proračuna omogućavaju ispunjavanje obveza u ovom području koje proizlaze iz Ustava. Države članice o svojim planiranim i stvarnim deficitima i o razinama duga odmah i redovito izvješćuju Komisiju.

Članak 4.

Komisija stavlja na raspolaganje statističke podatke koji se trebaju koristiti u primjeni ovoga Protokola.

11. PROTOKOL O KRITERIJIMA KONVERGENCIJE

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da utvrde pojedinosti o kriterijima konvergencije kojima će se Unija voditi kod donošenja odluka iz članka III.-198. Ustava kako bi prestala postojati izuzeća kod država s pravom izuzeća,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Kriterij stabilnosti cijena iz članka III.-198. stavka 1. točke (a) Ustava znači da dotična država članica, promatrano tijekom razdoblja od jedne godine prije

ispitivanja, ima cjenovni rezultat koji je održiv i prosječnu stopu inflacije koja ne prekoračuje za više od 1,5 postotnih poena inflaciju u najviše tri države članice s najboljim rezultatima u području stabilnosti cijena. Inflacija se mjeri pomoću indeksa potrošačkih cijena na usporedivoj osnovi uzimajući u obzir nacionalne definicije.

Članak 2.

Kriterij koji se odnosi na stanje državnog proračuna iz članka III.-198. stavka 1. točke (b) Ustava znači da u vrijeme ispitivanja dotična država članica nije predmet europske odluke Vijeća prema članku III.-184. stavku 6. Ustava prema kojoj postoji prekomjerni deficit.

Članak 3.

Kriteriji za sudjelovanje u tečajnom mehanizmu Europskog monetarnog sustava iz članka III.-198 stavka 1. točke (c) Ustava znači da je dotična država članica poštovala uobičajeni raspon fluktuacije koji se predviđa tečajnim mehanizmom Europskog monetarnog sustava bez ozbiljnih tenzija tijekom najmanje dvije godine koje su prethodile ispitivanju. Posebice, država članica nije na vlastitu inicijativu provela devalvaciju bilateralnog središnjeg tečaja u odnosu na euro tijekom istog razdoblja.

Članak 4.

Kriterij konvergencije kamatnih stopa iz članka III.-198. stavka 1. točke (d) Ustava znači da je, promatrano tijekom razdoblja od jedne godine prije ispitivanja, dotična država članica imala prosječnu nominalnu dugoročnu kamatnu stopu koja ne prekoračuje za više od 2 postotna poena stopu u najviše tri države članice s najboljim rezultatima u području stabilnosti cijena. Kamatne se stope mjere temeljem dugoročnih državnih obveznica ili usporedivih vrijednosnih papira uzimajući u obzir razlike u nacionalnim definicijama.

Članak 5.

Komisija stavlja na raspolaganje statističke podatke koji se koriste u primjeni ovog Protokola.

Članak 6.

Na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, Europskom središnjom bankom i Gospodarskim i financijskim odborom iz članka III.-192. Ustava Vijeće jednoglasnom odlukom donosi odgovarajuće odredbe u svrhu utvrđivanja pojedinosti u odnosu na kriterije konvergencije iz članka III.-198. Ustava, a koje će onda zamijeniti ovaj Protokol.

12. PROTOKOL O EUROGRUPI

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da promiču uvjete za snažniji gospodarski rast Europske unije i da u tu svrhu razviju sve tješnju koordinaciju gospodarskih politika u euro-području,

SVJESNE potrebe za utvrđivanjem posebnih odredbi u svrhu poboljša-nog dijaloga između država članica u kojima je valuta euro za vrijeme dok euro ne postane valuta svih država članica,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Ministri država članica u kojima je valuta euro sastaju se neformalno. Ti sastanci održavaju se, kada je to potrebno, radi razgovora o pitanjima koja se odnose na posebne odgovornosti koje dijele u pogledu jedinstvene valute. Komisija sudjeluje na sastancima. Europskoj investicijskoj banci upućuje se poziv za sudjelovanje na tim sastancima, a sastanke pripremaju predstavnici ministara koji su odgovorni za financije država članica u kojima je valuta euro i Komisije.

Članak 2.

Ministri država članica u kojima je valuta euro biraju predsjednika na dvije i po godine odlukom većine tih država članica.

13. PROTOKOL O ODREĐENIM ODREDBAMA KOJE SE ODNOSI NA UJEDINJENU KRALJEVINU VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE U POGLEDU EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

PRIZNAVAJUĆI da Ujedinjena Kraljevina nema obvezu usvojiti euro ako njezina Vlada i njezin Parlament o tome ne donesu zasebnu odluku;

OBZIROM na to da je 16. listopada 1996. i 30. listopada 1997. Ujedinjena Kraljevina priopćila Vijeću da ne namjerava sudjelovati u trećoj fazi ekonom-

ske i monetarne unije, a prema uvjetima iz stavka 1. Protokola o određenim odredbama koje se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku koji se prilaže Ugovoru o osnivanju Europske zajednice;

PRIMJEĆUJUĆI praksu Vlade Ujedinjene Kraljevine da svoje potrebe za zaduživanjem financira kroz prodaju duga privatnom sektoru,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Ako Ujedinjena Kraljevina ne priopći Vijeću da namjerava uvesti euro, nema obvezu to učiniti.

Članak 2.

S obzirom na obavijest koju je Vlada Ujedinjene Kraljevine dostavila Vijeću 16. listopada 1996. i 30. listopada 1997., na Ujedinjenu Kraljevinu primjenjuju se članci 3. do 8. i 10.

Članak 3.

Ujedinjena Kraljevina zadržava svoje ovlasti u području monetarne politike prema nacionalnom pravu.

Članak 4.

Na Ujedinjenu Kraljevinu ne primjenjuju se članci I.-30. stavak 2., s iznimkom prve i zadnje rečenice, članak I.-30. stavak 5., članak III.-177. stavak 2., članak III.-184. stavak 1., 9. i 10., III.-185. stavak 1. do 5., članci III.-186., III.-188, III.-190., III.-191., III.-196., III.-198. stavak 3., članci III.-326. i III.-382. Ustava. Isto se odnosi na članak III.-179. stavak 2. Ustava u pogledu usvajanja dijelova općih smjernica gospodarske politike koje se općenito odnose na europodručje.

U odredbama iz stavka 1. ovog članka uputa na Uniju ili na države članice ne uključuje Ujedinjenu Kraljevinu, a uputa na nacionalne središnje banke ne uključuje Bank of England.

Članak 5.

Ujedinjena Kraljevina ulaže napore da izbjegne prekomjerni državni deficit.

Članci III.-192. stavak 4. i III.-200. Ustava primjenjuju se na Ujedinjenu Kraljevinu kao da ima pravo izuzeća. Članci III.-201. i III.-202. Ustava i nadalje se primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu.

Članak 6.

Pravo glasa Ujedinjene Kraljevine miruje kada Vijeće donosi mjere iz članka navedenih u članku 4. i u slučajevima iz članka III.-197. stavka 4. podstavka 1. Ustava. U tu svrhu primjenjuju se članak III.-197. stavak 4. podstavak 2. i 3.

Ujedinjena Kraljevina isto tako nema pravo sudjelovati u imenovanju predsjednika, dopredsjednika i ostalih članova izvršnog odbora Europske središnje banke prema članku III.-382. stavku 2. podstavku 2., 3. i 4.

Članak 7.

Članci 3., 4., 6., 7., članak 9. stavak 2., članak 10. stavak 1., 2. i 3., članak 11. stavak 2., članak 12. stavak 1., članci 14., 16., 18., 19., 20., 22., 23., 26., 27., 30., 31., 32., 33., 34. i 50. Protokola o Statutu Europskoga sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ("Statut") ne primjenjuju se na Ujedinjenu Kraljevinu.

U tim člancima uputa na Uniju ili na države članice ne uključuje Ujedinjenu Kraljevinu, a kada se upućuje na nacionalne središnje banke ili dioničare, to ne uključuje Bank of England.

Uputa u članku 10. stavku 3. i članku 30. stavku 2. Statuta na "upisani kapital Europske središnje banke" ne uključuje kapital koji je upisala Bank of England.

Članak 8.

Članak III-199. Ustava i članci 43. do 47. Statuta na snazi su bilo da postoji država članica s pravom izuzeća ili ne, a podložno sljedećim izmjenama i dopunama:

- a) Kada se u članku 43. Statuta upućuje na poslove Europske središnje banke i Europskog monetarnog instituta, to uključuje one poslove koje je još uvijek potrebno izvršiti nakon uvođenja eura zbog odluke Ujedinjene Kraljevine da ne usvoji euro.
- b) Osim poslova iz članka 46. Statuta Europska središnja banka također daje savjete i pruža pomoć kod pripreme svake europske uredbe ili europske odluke Vijeća u pogledu Ujedinjene Kraljevine koje se donose u skladu s člankom 9. točkom (a) i (c) ovog Protokola.
- c) Bank of England plaća svoje upisivanje kapitala Europskoj središnjoj banci kao doprinos za troškove poslovanja na istoj osnovi kao i nacionalne središnje banke država članica s pravom izuzeća.

Članak 9.

Ujedinjena Kraljevina može u bilo kojem trenutku Vijeću priopćiti namjeru da usvoji euro. U tom slučaju:

- a) Ujedinjena Kraljevina ima pravo usvojiti euro samo ako udovoljava potrebnim uvjetima. Na zahtjev Ujedinjene Kraljevine i prema uvjetima i postupku utvrđenom člankom III.-198. stavkom 1. i 2. Ustava Vijeće donosi odluku o tome jesu li ispunjeni potrebni uvjeti.
- b) Bank of England uplaćuje upisani kapital, prenosi devizne pričuve Europskoj središnjoj banci i doprinosi njezinim pričuvama na istoj osnovi kao nacionalna središnja banka neke države članice čije je izuzeće opozvano.
- c) Pod uvjetima i u skladu s postupkom koji je utvrđen u članku III.-198. stavku 3. Ustava Vijeće donosi sve ostale potrebne odluke kako bi omogućilo Ujedinjenoj Kraljevini da usvoji euro.

Ako Ujedinjena Kraljevina usvoji euro u skladu s odredbama ovog članka, prestaju važiti članci 3. do 8.

Članak 10.

Usprkos članku III.-181. Ustava i članku 21. stavku 1. Statuta, vlada Ujedinjene Kraljevine može zadržati svoju mogućnost korištenja novčanih sredstava u Bank of England ako, odnosno sve dok, Ujedinjena Kraljevina usvoji euro.

14. PROTOKOL O ODREĐENIM ODREDBAMA KOJE SE ODNOSU NA DANSKU U POGLEDU EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR da danski Ustav sadrži odredbe koje bi mogle podrazumijevati da se u Danskoj može održati referendum prije nego što se Danska odrekne svog izuzeća;

OBZIROM na to da je 3. studenog 1993. danska Vlada priopćila Vijeću da ne namjerava sudjelovati u trećoj fazi ekonomske i monetarne unije pod uvjetima iz stavka 1. Protokola o određenim odredbama koje se odnose na Dansku, a koji je priložen Ugovoru o osnivanju Europske zajednice,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

S obzirom na obavijest koju je danska Vlada dostavila Vijeću 3. studenog 1993. Danska ima pravo izuzeća. Učinak izuzeća sastoji se u tome da se na

Dansku primjenjuju sve odredbe iz Ustava i Statuta europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke koje se odnose na izuzeće.

Članak 2.

U pogledu opoziva izuzeća postupak iz članka III.-198. Ustava može se pokrenuti samo na zahtjev Danske.

Članak 3.

U slučaju opoziva statusa izuzeća prestaju se primjenjivati odredbe ovog Protokola.

15. PROTOKOL
O ODREĐENIM POSLOVIMA
DANSKE NACIONALNE BANKE

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da riješe neke posebne probleme koji se odnose na Dansku;
SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru
o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Članak 14. Protokola o Statutu Europskoga sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne utječe na pravo Danske nacionalne banke da obavlja svoje sadašnje poslove koji se odnose na one dijelove Danske koji nisu dio Unije.

16. PROTOKOL
O SUSTAVU FRANKA U PACIFIČKOJ FINANCIJSKOJ
ZAJEDNICI

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da uzmu u obzir posebno pitanje koje se odnosi na Francusku,
SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru
o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Francuska može zadržati povlasticu novčanih emisija u Novoj Kaledoniji, Francuskoj Polineziji i Wallisu i Futuni pod uvjetima koji su utvrđeni njihovim nacionalnim zakonima i ima isključivo pravo određivati paritet franka u Pacifičkoj financijskoj zajednici.

17. PROTOKOL O ŠENGENSKIM PRAVNIM STEČEVINAMA KOJE SU UGRAĐENE U OKVIR EUROPSKE UNIJE

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI se da su odredbe šengenskih pravnih stečevina (*acquis*) koje se sastoje od sporazuma o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama koje su potpisale neke države članice Europske unije u Schengenu 14. lipnja 1985. i 19. lipnja 1990., te srodnih sporazuma i pravila donesenih temeljem tih sporazuma, ugrađene u okvir Europske unije putem Protokola priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice;

U ŽELJI da očuvaju šengenske pravne stečevine (*acquis*), kako su se razvile od stupanja na snagu gore navedenog Protokola, u okviru Ustava i da razviju pravne stečevine kako bi doprinijele ostvarenju cilja da se građanima Unije ponudi područje slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica;

UZIMAJUĆI U OBZIR poseban položaj Danske;

UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da Irska i Ujedinjena Kraljevina Velika Britanija i Sjeverna Irska ne sudjeluju u svim odredbama šengenskih pravnih stečevina; potrebno je, međutim, predvidjeti mogućnost da se tim državama članicama dopusti prihvaćanje ostalih odredbi ovih pravnih stečevina u cijelosti ili djelomično;

PRIZNAVAJUĆI da je, kao posljedica toga, potrebno koristiti odredbe Ustava koje se odnose na tješnju suradnju između nekih država članica;

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu za održavanjem posebnog odnosa s Republikom Islandom i Kraljevinom Norveškom, budući da odredbe Nordijske pasoške unije obvezuju ove obje države, zajedno s nordijskim državama koje su članice Europske unije;

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Republika Austrija, Kraljevina Belgija, Republika Cipar, Češka Republika, Kraljevina Danska, Republika Estonija, Republika Finska, Francuska Republika, Helenska Republika, Republika Latvija, Republika Litva, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Republika Mađarska, Republika Malta, Kraljevina Nizozemska, Savezna Republika Njemačka, Kraljevina Španjolska, Talijanska Republika, Republika Poljska, Portugalska Republika, Slovačka Republika, Republika Slovenija, i Kraljevina Švedska ovlaštene su međusobno provoditi tješnju suradnju u područjima na koja se odnose odredbe koje je definiralo Vijeće, a koje čine šengenske pravne stečevine (*acquis*). Ova se suradnja provodi u sklopu institucionalnog i pravnog okvira Unije i u pogledu odgovarajućih odredbi Ustava.

Članak 2.

Šengenske pravne stečevine primjenjuju se na države članice iz članka 1., ne dovodeći u pitanje članak 3. Protokola o Ugovoru i Aktu o pristupanju Republike Cipar, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Mađarske, Republike Malte, Republike Poljske, Slovačke Republike i Republike Slovenije. Vijeće sebe zamjenjuje Izvršnim odborom koji je osnovan šengenskim sporazumima.

Članak 3.

Sudjelovanje Danske u donošenju mjera koje čine razvitak šengenskih pravnih stečevina kao i provedba tih mjera i njihova primjena u Danskoj ravnaju se prema odgovarajućim odredbama Protokola o stajalištu Danske.

Članak 4.

Irska i Ujedinjena Kraljevina Velika Britanija i Sjeverna Irska mogu u bilo kom trenutku zahtijevati sudjelovanje u nekim ili svim odredbama šengenskih pravnih stečevina.

Po tom zahtjevu Vijeće donosi europsku odluku. Tu odluku jednoglasno donose članovi iz članka 1. i član koji predstavlja vladu dotične države članice.

Članak 5.

Prijedlozi i inicijative temeljem šengenskih pravnih stečevina podliježu odgovarajućim odredbama Ustava.

U tom kontekstu, u slučajevima kada ili Irska ili Ujedinjena Kraljevina ili kada obje ove zemlje pisanim putem u razumnom roku nisu predsjedniku

Vijeća priopćile da žele sudjelovati, smatra se da je ovlaštenje iz članka III.-419. stavka 1. Ustava odobreno državama članicama iz članka 1. i Irskoj i Ujedinjenoj Kraljevini ako bilo koja od njih želi sudjelovati u dotičnim područjima suradnje.

Članak 6.

Republika Island i Kraljevina Norveška povezane su s provedbom šengenskih pravnih stečevina i njihovim daljnjim razvitkom. Dogovaraju se odgovarajući postupci u tu svrhu u sporazumu koji Vijeće treba sklopiti s tim državama temeljem jednoglasne odluke svojih članova iz članka 1. Taj sporazum sadrži odredbe o doprinosu Islanda i Norveške financijskim implikacijama koje proizlaze iz provedbe ovoga Protokola.

Vijeće temeljem jednoglasne odluke sklapa zaseban sporazum s Islandom i Norveškom za uspostavu prava i obveza između Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske s jedne strane i Islanda i Norveške s druge strane, a u domenama šengenskih pravnih stečevina koje se primjenjuju na te države.

Članak 7.

Za potrebe pregovora u vezi s pristupanjem novih država članica Europskoj uniji šengenske se pravne stečevine i daljnje mjere koje u svom djelokrugu donesu institucije smatraju pravnom stečevinom koju sve države kandidatkinje za pristupanje moraju prihvatiti u cijelosti.

18. PROTOKOL O PRIMJENI ODREĐENIH ASPEKATA ČLANKA III-130. USTAVA NA UJEDINJENU KRALJEVINU I NA IRSKU

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da riješe određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i na Irsku;

UZIMAJUĆI U OBZIR dugogodišnje postojanje posebnih putnih dogovora između Ujedinjene Kraljevine i Irske,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Usprkos člancima III.-130. i III.-265. Ustava i bilo kojoj drugoj odredbi Ustava, mjeri donesenoj temeljem Ustava ili međunarodnom sporazumu koji sklopi Unija ili Unija i njezine države članice s jednom ili više trećih država, Ujedinjena Kraljevina ima pravo, ako to bude smatrala potrebnim, na svojim granicama s ostalim državama članicama provoditi kontrolne mjere u pogledu osoba koje žele ući u Ujedinjenu Kraljevinu u svrhu:

- a) provjere prava ulaska u Ujedinjenu Kraljevinu građana država članica i uzdržavanih članova njihovih obitelji koji koriste prava dodijeljena pravom Unije kao i građana drugih država kojima su ta prava dodijeljena sporazumom koji obvezuje Ujedinjenu Kraljevinu; i
- b) odlučivanja o tome trebaju li druge osobe dobiti dopuštenje za ulazak u Ujedinjenu Kraljevinu.

Ništa u člancima III.-130. i III.-265. Ustava ili u nekim drugim odredbama Ustava ili mjerama koje su donesene temeljem Ustava ne utječe na pravo Ujedinjene Kraljevine da donese ili provodi takve kontrolne mjere. Uputa na Ujedinjenu Kraljevinu u ovom članku obuhvaća područja za čije je vanjske odnose odgovorna Ujedinjena Kraljevina.

Članak 2.

Ujedinjena Kraljevina i Irska mogu i nadalje međusobno sklapati dogovore u pogledu kretanja osoba između njihovih područja ("zajedničko putno područje"), a uz potpuno poštivanje prava osoba iz članka 1., stavka 1. točke (a) ovoga Protokola. Stoga, sve dok održavaju takve dogovore, odredbe članka 1. ovoga Protokola primjenjuju se na Irsku pod istim uvjetima kao i za Ujedinjenu Kraljevinu. Ništa u člancima III.-130. i III.-265. Ustava, u bilo kojoj drugoj odredbi Ustava ili mjeri donesenoj temeljem Ustava ne utječe na te dogovore.

Članak 3.

Ostale države članice imaju pravo na svojim granicama ili bilo kojem mjestu ulaska na njihovo područje provoditi kontrolne mjere u pogledu osoba koje žele ući na njihovo područje iz Ujedinjene Kraljevine ili bilo kojeg područja za čije je vanjske odnose odgovorna Ujedinjena Kraljevina u iste svrhe kao što je navedeno u članku 1. ovog Protokola ili iz Irske, a sve dok se odredbe članka 1. ovog Protokola primjenjuju na Irsku.

Ništa u članku III.-130. i III.-265. Ustava ili u nekoj drugoj odredbi ili mjeri donesenoj temeljem Ustava ne utječe na pravo ostalih država članica da donesu ili provode takve kontrolne mjere.

Članak 4.

Ovaj se Protokol primjenjuje i na akte koji ostaju na snazi temeljem članka IV.-438. Ustava.

19. PROTOKOL O STAJALIŠTU UJEDINJENE KRALJEVINE I IRSKE O POLITIKAMA U POGLEDU POGRANIČNE KONTROLE, AZILA I IMIGRACIJA, PRAVOSUDNE SURADNJE U GRAĐANSKIM STVARIMA I O POLICIJSKOJ SURADNJI

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da riješe određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

UZIMAJUĆI U OBZIR Protokol o primjeni određenih aspekata članka III.-130. Ustava na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Podložno članku 3., Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u odlučivanju kada Vijeće donosi predložene mjere temeljem odjeljka 2. i 3. poglavlja IV. glave III. Trećeg dijela Ustava ili članka III.-260. Ustava, u mjeri u kojoj se taj članak odnosi na područja koja su predmet tih odjeljaka, članku III.-263. ili članku III.-275. stavku 2. točki (a) Ustava. Kod akata Vijeća koji su moraju donijeti jednoglasno, članovi Vijeća, s iznimkom predstavnika vlada Ujedinjene Kraljevine i Irske, trebaju odlučiti jednoglasno.

Za potrebe ovog članka kvalificirana većina znači najmanje 55 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65 % stanovništva tih država.

Manjina koja može spriječiti donošenje odluka mora sadržavati barem minimalni broj članova Vijeća koji predstavljaju više od 35 % stanovništva država članica koje sudjeluju u odlučivanju i jednog dodatnog člana, u protivnom se smatra da je ostvarena kvalificirana većina.

Iznimno od stavka 2. i 3., ako Vijeće ne djeluje temeljem prijedloga Komisije ili ministra vanjskih poslova Unije, tražena kvalificirana većina definira se kao najmanje 72 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, čime je obuhvaćeno najmanje 65 % stanovništva tih država.

Članak 2.

Kao posljedica članka 1. i podložno člancima 3., 4. i 6., niti jedna od odredbi iz odjeljka 2. ili odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III Trećeg dijela Ustava ili članka III.-260. Ustava, u mjeri u kojoj se taj članak odnosi na područja koja su predmet tih odjeljaka, ili članka III.-263. ili članka III.-275. stavka 2. točke (a) Ustava, niti jedna mjera koja se donese prema tim odjeljcima ili člancima, niti jedna odredba međunarodnih ugovora koje Unija sklopi temeljem tih odjeljaka ili članaka i niti jedna odluka Suda pravde Europske unije kojom se tumači odredba ili mjera ne obvezuje Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku niti se na njih primjenjuje; osim toga, niti jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze tih država; osim toga, niti jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti čini dio prava Unije koje se primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku.

Članak 3.

1. Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu pisanim putem priopćiti Vijeću u roku od tri mjeseca od podnošenja prijedloga Vijeću temeljem odjeljka 2. ili odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava ili od podnošenja prijedloga ili inicijative Vijeću temeljem članka III.-263. ili članka III.-275. stavka 2. točke (a) Ustava, da žele sudjelovati u donošenju i primjeni takve predložene mjere, nakon čega ta država ima pravo to činiti. Kod akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, članovi Vijeća, s iznimkom člana koji nije dostavio to priopćenje, trebaju odlučiti jednoglasno. Mjera koja se donese temeljem ovoga stavka obvezujuća je za sve države članice koje su sudjelovale u njezinom donošenju. Europskim uredbama ili odlukama koje se donose temeljem članka III.-260. Ustava utvrđuju se uvjeti za sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine i Irske u vrednovanjima koja se odnose na područja koja su predmet odjeljka 2. i odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava.

Za potrebe ovog članka kvalificirana se većina definira kao najmanje 55 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65 % stanovništva tih država.

Manjina koja može spriječiti donošenje odluka mora sadržavati barem minimalni broj članova Vijeća koji predstavljaju više od 35 % stanovništva država članica koje sudjeluju u odlučivanju i jednog dodatnog člana, u protivnom se smatra da je ostvarena kvalificirana većina.

Iznimno od stavka 2. i 3., ako Vijeće ne djeluje temeljem prijedloga Komisije ili ministra vanjskih poslova Unije, tražena kvalificirana većina definira se kao najmanje 72 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65 % stanovništva tih država.

2. Ako nakon razumnog vremenskog roka nije moguće donijeti mjeru iz stavka 1. uz sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine i Irske, Vijeće može tu mjeru donijeti u skladu s člankom 1. bez sudjelovanja Ujedinjene Kraljevine i Irske. U tom se slučaju primjenjuje članak 2.

Članak 4.

Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu u bilo kom trenutku nakon donošenja mjere temeljem odjeljka 2. ili odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava ili temeljem članka III.-263. ili članka III.-275. stavka 2. točke (a) Ustava priopćiti Vijeću i Komisiji svoju namjeru da žele prihvatiti dotičnu mjeru. U tom slučaju odgovarajuće se primjenjuje postupak koji je utvrđen člankom III.-420. stavkom 1. Ustava.

Članak 5.

Država članica koju ne obvezuje mjera donesena temeljem odjeljka 2. ili odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava ili temeljem članka III.-263. ili članka III.-275. stavka 2. točke (a) Ustava ne snosi financijske posljedice te mjere s iznimkom administrativnih troškova koji nastanu za institucije, osim u slučaju da svi članovi Vijeća nakon savjetovanja s Europskim parlamentom jednoglasno odluče drugačije.

Članak 6.

Ako u slučajevima iz ovog Protokola Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku obvezuju mjere koje su donesene temeljem odjeljka 2. ili odjeljka 3. poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, temeljem članka III.-260. Ustava, u mjeri u kojoj se taj članak odnosi na područja koja su predmet tih odjeljaka, temeljem članka III.-263. ili članka III.-275. stavka 2. točke (a) Ustava, na tu se državu u odnosu na tu mjeru primjenjuju odgovarajuće odredbe.

Članak 7.

Članci 3. i 4. ne utječu na Protokol o šengenskim pravnim stečevinama koje su ugrađene u okvir Europske unije.

Članak 8.

Irska može pisanim putem priopćiti Vijeću da više ne želi da se na nju odnose odredbe ovog Protokola. U tom se slučaju ovaj Protokol više neće primjenjivati na Irsku.

20. PROTOKOL O STAJALIŠTU DANSKE

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI se odluke šefova država ili vlada na sastanku u sklopu Europskoga vijeća u Edinburgu 12. prosinca 1992. koja se odnosi na određene probleme koje je Danska istaknula u svezi s Ugovorom o Europskoj uniji;

PRIMIJETIVŠI stajalište Danske u pogledu građanstva, ekonomske i monetarne unije, obrambene politike i pravosuđa i unutarnjih poslova kako su utvrđeni odlukom iz Edinburga;

SVJESNI činjenice da će nastavak pravnog režima koji potječe od odluke iz Edinburga, a temeljem Ustava, bitno ograničiti sudjelovanje Danske u značajnim područjima na kojima Unija surađuje i da bi bilo u interesu Unije da se osigura cjelovitost pravne stečevine (*acquis*) na području slobode, sigurnosti i pravosuđa;

U ŽELJI da se stoga uspostavi pravni okvir koji će osigurati mogućnost da Danska sudjeluje u donošenju mjera koje se predlažu temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava i pozdravljajući namjeru Danske da koristi tu mogućnost kada je to moguće u skladu s njezinim ustavnim zahtjevima;

PRIMJEĆUJUĆI da Danska neće spriječiti ostale države članice u daljnjem razvitku njihove suradnje u pogledu mjera koje nisu obvezujuće za Dansku;

IMAJUĆI NA UMU Protokol i šengenske pravne stečevine koje su ugrađene u okvir Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ustavu:

PRVI DIO

Članak 1.

Danska ne sudjeluje u odlučivanju kada Vijeće donosi mjere koje su predložene temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava. Kod akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, članovi Vijeća, s iznimkom predstavnika vlade Danske, odlučuju jednoglasno.

Za potrebe ovoga članka kvalificirana se većina definira kao najmanje 55 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65 % stanovništva tih država.

Manjina koja može spriječiti donošenje odluka mora sadržavati barem minimalni broj članova Vijeća koji predstavljaju više od 35 % stanovništva država članica koje sudjeluju u odlučivanju i jednog dodatnog člana, u protivnom se smatra da je ostvarena kvalificirana većina.

Iznimno od stavka 2. i 3., u slučajevima kada Vijeće ne djeluje temeljem prijedloga Komisije ili ministra vanjskih poslova Unije, tražena kvalificirana većina definira se kao najmanje 72 % članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65% stanovništva tih država.

Članak 2.

Niti jedna od odredbi iz poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, niti jedna mjera koja se donese prema tom poglavlju, niti jedna odredba međunarodnih ugovora koje Unija sklopi temeljem tog poglavlja i niti jedna odluka Suda pravde Europske unije kojom se tumači ta odredba ili mjera ne obvezuje Dansku niti se na nju primjenjuje; osim toga, niti jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze Danske; osim toga, niti jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti čini dio prava Unije koje se primjenjuje na Dansku.

Članak 3.

Danska ne snosi financijske posljedice mjera iz članka 1., s iznimkom administrativnih troškova koji nastaju za institucije.

Članak 4.

1. Danska u roku od šest mjeseci od donošenja mjere temeljem šengenske pravne stečevine na koju se odnosi Prvi dio donosi odluku o tome hoće li tu mjeru provesti u svom nacionalnom pravu. Ako donese takvu odluku, ta mjera stvara obvezu temeljem međunarodnog prava između Danske i ostalih država članica koje ta mjera obvezuje.

Ako Danska donese odluku da neće provoditi takvu mjeru, države članice koje ta mjera obvezuje i Danska razmotrit će odgovarajuće mjere koje se trebaju poduzeti.

2. U pogledu šengenskih pravnih stečevina Danska zadržava svoja prava i obveze koja su postojala prije stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu.

DRUGI DIO

Članak 5.

U pogledu mjera koje Vijeće donosi temeljem članka I.-41., članka 295. stavka 1. i članaka III.-309. do III.-313. Ustava, Danska ne sudjeluje u razradi

i provedbi odluka i aktivnosti Unije koje imaju implikacije za obranu. Stoga Danska ne sudjeluju u njihovom donošenju. Danska neće sprečavati ostale države članice u daljnjem razvitku suradnje na tom području. Danska neće biti dužna doprinosti financiranju operativnih troškova koji proizađu iz takvih mjera niti Uniji stavljati vojne sposobnosti na raspolaganje.

Kod akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, članovi Vijeća, s iznimkom predstavnika vlade Danske, trebaju odlučiti jednoglasno.

Za potrebe ovoga članka kvalificirana većina znači najmanje 55% članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65% stanovništva tih država.

Manjina koja može spriječiti donošenje odluka mora sadržavati barem minimalni broj članova Vijeća koji predstavljaju više od 35% stanovništva država članica koje sudjeluju u odlučivanju i jednog dodatnog člana, u protivnom se smatra da je ostvarena kvalificirana većina.

Iznimno od stavka 3. i 4., u slučajevima kada Vijeće ne djeluje temeljem prijedloga Komisije ili ministra vanjskih poslova Unije, tražena kvalificirana većina definira se kao najmanje 72% članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65% stanovništva tih država.

TREĆI DIO

Članak 6.

Ovaj se Protokol primjenjuje i na mjere koje ostaju na snazi temeljem članka IV.-438. Ustava, a koje su prije stupanja Ugovora o Ustavu za Europu bile predmetom Protokola o stajalištu Danske priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice.

Članak 7.

Članci 1., 2., i 3. ne primjenjuju se na mjere kojima se određuju treće zemlje čiji državljani moraju imati vizu kada prelaze vanjske granice država članica ili na mjere koje se odnose na jednaki format za vize.

ČETVRTI DIO

Članak 8.

U skladu sa svojim ustavnim zahtjevima Danska u bilo kom trenutku može ostale države članice obavijestiti o tome da više ne želi koristiti ovaj Protokol bilo u cijelosti ili djelomično. U tom slučaju Danska će u cijelosti primjenjivati sve odgovarajuće mjere koje tada budu na snazi, a koje su donesene u okviru Unije.

Članak 9.

1. U skladu sa svojim ustavnim zahtjevima Danska, u bilo kom trenutku i bez utjecaja na članak 8., može ostalim državama članicama priopćiti da se Prvi dio sastoji od odredbi iz Priloga, koji stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi po priopćenju. U tom slučaju članci 5. do 9. kao posljedica toga dobivaju nove brojeve.

2. Šest mjeseci od dana stupanja na snagu priopćenja iz stavka 1. sve šengenske pravne stečevine i mjere koju su donesene temeljem šengenskih pravnih stečevina, a koje su do tada bile obvezujuće za Dansku kao obveze temeljem međunarodnoga prava, postaju za Dansku obvezujuće kao pravo Unije.

PRILOG

Članak 1.

Podložno članku 3. Danska ne sudjeluje u odlučivanju kada Vijeće donosi mjere koje su predložene temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava. Kod akata Vijeća koji se moraju donijeti jednoglasno, članovi Vijeća, s iznimkom predstavnika vlade Danske, trebaju odlučiti jednoglasno.

Za potrebe ovog članka kvalificirana većina znači najmanje 55% članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, a čime je obuhvaćeno najmanje 65% stanovništva tih država.

Manjina koja može spriječiti donošenje odluka mora sadržavati barem minimalni broj članova Vijeća koji predstavljaju više od 35% stanovništva država članica koje sudjeluju u odlučivanju i jednog dodatnog člana, u protivnom se smatra da je ostvarena kvalificirana većina.

Iznimno od stavka 2. i 3., u slučajevima kada Vijeće ne djeluje temeljem prijedloga Komisije ili ministra vanjskih poslova Unije, tražena kvalificirana većina definira se kao najmanje 72% članova Vijeća koji predstavljaju države članice koje sudjeluju u odlučivanju, čime je obuhvaćeno najmanje 65% stanovništva tih država.

Članak 2.

U skladu s člankom 1. i podložno člancima 3., 4. i 6., niti jedna od odredbi iz poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, niti mjera koja se donese prema tom poglavlju, niti odredba međunarodnih ugovora koje zaključi Unija prema tom poglavlju i niti jedna odluka Suda pravde Europske unije kojom se tumači ta odredba ili mjera ne obvezuje Dansku niti se na nju primjenjuje; osim toga, niti jedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze Danske; osim toga, niti jedna takva odredba,

mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice ili Unije niti čini dio prava Unije koje se primjenjuje na Dansku.

Članak 3.

1. Danska može pisanim putem priopćiti predsjedniku Vijeća u roku od tri mjeseca od podnošenja prijedloga ili inicijative Vijeću temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, da želi sudjelovati u donošenju i primjeni takve predložene mjere, nakon čega Danska to ima pravo činiti.

2. Ako se nakon razumnog vremenskog roka mjera iz stavka 1. ne može donijeti uz sudjelovanje Danske, Vijeće može donijeti mjeru iz stavka 1. u skladu s člankom 1. bez sudjelovanja Danske. U tom se slučaju primjenjuje članak 2.

Članak 4.

U bilo kom trenutku nakon donošenja mjere temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava Danska može Vijeću i Komisiji priopćiti da želi prihvatiti tu mjeru. U tom se slučaju na odgovarajući način primjenjuje postupak predviđen člankom III.-420. stavkom 1.

Članak 5.

1. Obavijest prema članku 4. podnosi se najkasnije u roku od šest mjeseci od konačnog donošenja mjere ako se ta mjera temelji na šengenskim pravnim stečevinama.

Ako Danska ne podnese priopćenje u skladu s člancima 3. ili 4. u pogledu mjere koja se temelji na šengenskim pravnim stečevinama, države članice koje te mjere obvezuju i Danska razmotrit će poduzimanje odgovarajućih mjera.

2. Priopćenje temeljem članka 3. u pogledu mjere koja se temelji na šengenskim pravnim stečevinama neopozivo se smatra priopćenjem temeljem članka 3. u pogledu svakog eventualnog daljnjeg prijedloga ili inicijative koji ima za cilj nadopuniti te mjere ako taj prijedlog ili inicijativa predstavlja nadopunu šengenske pravne stečevine.

Članak 6.

Ako u slučajevima iz ovog dijela Dansku obvezuje mjera koju je Vijeće donijelo prema poglavlju IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, na Dansku se u pogledu te mjere primjenjuju relevantne odredbe iz Ustava.

Članak 7.

U slučajevima kada Dansku ne obvezuje neka mjera koja je donesena temeljem poglavlja IV. Glave III. Trećeg dijela Ustava, Danska ne snosi financijske posljedice te mjere s iznimkom administrativnih troškova koji nastaju za institucije, osim u slučaju da Vijeće nakon savjetovanja s Europskim parlamentom jednoglasno odluči drugačije.

21. PROTOKOL O VANJSKIM ODNOSIMA DRŽAVA ČLANICA U POGLEDU PRELASKA VANJSKIH GRANICA

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu država članica da osiguraju djelotvornu kontrolu na svojim vanjskim granicama, a po potrebi u suradnji s trećim zemljama,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Odredbe o mjerama o prelasku vanjskih granicu koje su sadržane u članku III.-265. stavku 2. točki (b) Ustava ne utječu na nadležnost država članica da pregovaraju i sklapaju sporazume s trećim zemljama dok poštuju pravo Unije i ostale relevantne međunarodne sporazume.

22. PROTOKOL O AZILU ZA DRŽAVLJANE DRŽAVA ČLANICA

Visoke ugovorne strane,

BUDUĆI DA u skladu s člankom I.-9. stavkom 1. Ustava Unija priznaje prava, slobode i načela koja su navedena u Povelji o temeljnim pravima;

BUDUĆI DA prema članku I.-9. stavku 3. Ustava, temeljna prava, kako se jamče Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čine sastavni dio prava Unije kao opća načela;

BUDUĆI DA je Sud pravde Europske unije nadležan osigurati da Unija u tumačenju i primjeni članka I.-9. stavaka 1. i 3. Ustava poštuje zakone;

BUDUĆI DA prema članku I.-58. svaka europska država, kada podnosi zahtjev za pristupanje Uniji, mora poštovati vrijednosti koje su navedene u članku I.-2. Ustava;

IMAJUĆI NA UMU da se člankom I.-59. Ustava uspostavlja mehanizam za stavljanje određenih prava u mirovanje u slučaju da država članica teško i trajno povrijedi te vrijednosti;

PRISJEĆAJUĆI SE da svaki državljanin države članice, kao građanin Unije, uživa poseban status i zaštitu koju države članice jamče u skladu s odredbama Glave II. prvog dijela i Glave II. trećeg dijela Ustava;

IMAJUĆI NA UMU da se Ustavom uspostavlja područje bez unutarnjih granica i svakom građaninu Unije daje pravo slobodnog kretanja i nastanjanja na području država članica;

ŽELEĆI spriječiti da se institutu azila pribjegava u svrhe koje su različite od svrha za koje je namijenjen;

BUDUĆI DA ovaj Protokol poštuje svrhu i ciljeve Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. u odnosu na status izbjeglica,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

S obzirom na razinu zaštite temeljnih prava i sloboda u državama članicama Europske unije, smatra se da države članice u međusobnom odnosu predstavljaju sigurne zemlje podrijetla za sve pravne i praktične potrebe u pogledu pitanja azila. Stoga zahtjev za azilom koji podnese državljanin jedne države članice druga država članica može uzeti u obzir ili proglasiti dopuštenim za obradu samo u sljedećim slučajevima:

- a) ako država članica čiji je državljanin podnositelj zahtjeva, koristeći odredbe članka 15. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, poduzima mjere na svom području kojima odstupa od svojih obveza po Konvenciji;
- b) ako je pokrenut postupak iz članka I.-59. stavka 1. ili 2. Ustava i dok Vijeće ili po potrebi Europsko vijeće ne donese europsku odluku u tom pogledu u odnosu na državu članicu čiji je državljanin podnositelj zahtjeva;
- c) ako je Vijeće donijelo europsku odluku u skladu s člankom I.-59. stavkom 1. Ustava u pogledu države članice čiji je državljanin podnositelj zahtjeva ili ako je Europsko vijeće donijelo europsku odluku u skladu s člankom I.-59. stavkom 2. Ustava u pogledu države članice čiji je državljanin podnositelj zahtjeva;

- d) ako bi država članica jednostrano donijela takvu odluku u pogledu zahtjeva državljanina druge države članice; u tom je slučaju potrebno odmah obavijestiti Vijeće; kod obrade zahtjeva polazi se od pretpostavke da je očigledno neutemeljen, a da se ni na koji način, bez obzira na slučaj, ne utječe na ovlasti donošenja odluka te države članice.

23. PROTOKOL O TRAJNOJ STRUKTURIRANOJ SURADNJI TEMELJEM ČLANKA I.-41. STAVKA 6. I ČLANKA III.-312. USTAVA

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak I.-41. stavak 6. i članak III.-312. Ustava,

PRISJEĆAJUĆI SE da Unija provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku koja počiva na ostvarenju sve veće konvergencije u djelovanju država članica;

PRISJEĆAJUĆI SE da je zajednička sigurnosna i obrambena politika sastavni dio zajedničke vanjske i sigurnosne politike, da daje Uniji operativne sposobnosti uz korištenje civilnih i vojnih sredstava, da Unija može ta sredstva koristiti u zadaćama iz članka III.-309. Ustava izvan Unije u svrhu održavanja mira, sprječavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih naroda, da se izvršavanje tih zadaća treba provoditi primjenom potencijala koje osiguravaju države članice u skladu s načelom jedinstva snaga;

PRISJEĆAJUĆI SE da zajednička sigurnosna i obrambena politika ne utječe na poseban karakter sigurnosne i obrambene politike nekih država članica;

PRISJEĆAJUĆI SE da zajednička sigurnosna i obrambena politika Unije poštuje obveze iz Sjevernoatlantskog ugovora onih država članica koje svoj zajednički obrambeni cilj žele ostvariti unutar Sjevernoatlantskog saveza koji ostaje temelj za kolektivnu obranu njegovih članica i da je spojiva sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom koja je uspostavljena u tom okviru;

UVJERENE da će istaknutija uloga Unije u pitanjima sigurnosti i obrane doprinijeti vitalnosti obnovljenog Atlantskog saveza, a u skladu s dogovorima Berlin Plus;

ODLUČNE osigurati da Unija bude sposobna u cijelosti preuzeti svoje odgovornosti u međunarodnoj zajednici;

PRIZNAVAJUĆI da organizacija Ujedinjenih naroda može zatražiti pomoć Unije u hitnoj provedbi misija koje se izvršavaju prema poglavljima VI. i VII. Povelje Ujedinjenih naroda;

PRIZNAVAJUĆI da će jačanje sigurnosne i obrambene politike zahtijevati da države članice ulažu napore u područje sposobnosti;

SVJESNE da ulazak u novu fazu u razvitku europske sigurnosne i obrambene politike zahtijeva odlučne napore dotičnih država članica;

PRISJEĆAJUĆI se koliko je značajno da ministar vanjskih poslova bude u potpunosti uključen u postupke koji se odnose na trajnu strukturiranu suradnju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ustavu:

Članak 1.

Trajna strukturirana suradnja iz članka I.-41. stavka 6. Ustava otvorena je za svaku državu članicu koja se od datuma stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu obveže:

- a) odlučnije pristupiti razvitku svojih obrambenih sposobnosti kroz razvitak svog nacionalnog doprinosa i sudjelovanja, po potrebi, u međunarodnim snagama, u glavnim europskim programima vezanima za opremu i u djelovanju Agencije na području razvitka obrambenih sposobnosti, istraživanja, nabave i naoružanja (Europska agencija za obranu), i
- b) imati kapacitete tako da može najkasnije do 2007. staviti na raspolaganje, bilo na nacionalnoj razini ili kao sastavnica skupina multinacionalnih snaga, ciljane borbene jedinice za planirane misije, koje su na taktičkoj razini ustrojene kao borbena skupina, s pomoćnim elementima koji uključuju transport i logistiku, a sposobne su provoditi zadaće iz članka III.-309. u roku od 5 do 30 dana, posebice na zahtjev Ujedinjenih naroda, i koje se mogu održati tijekom početnog razdoblja od 30 dana uz mogućnost produženja do najmanje 120 dana.

Članak 2.

Kako bi ostvarile ciljeve iz članka 1., države članice koje sudjeluju u trajnoj strukturiranoj suradnji obvezuju se:

- a) od stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu surađivati u svrhu ostvarenja odobrenih ciljeva u odnosu na razinu investicijskih troškova za obrambenu opremu i redovito preispitivati te ciljeve u svjetlu sigurnosnog okruženja i međunarodne odgovornosti Unije;
- b) svoju obrambenu opremu uzajamno uskladiti koliko god je to moguće, posebice kroz usklađivanje u definiranju svojih vojnih potreba, kroz ob-

- jedinjavanje i po potrebi specijalizaciju svojih obrambenih sredstava i sposobnosti te kroz poticanje suradnje u području osposobljavanja i logistike;
- c) poduzeti konkretne mjere u svrhu poboljšanja raspoloživosti, interoperabilnosti, fleksibilnosti i razmjestivosti snaga, posebice kroz definiranje zajedničkih ciljeva koji se odnose na preuzimanje obveza snaga, uključujući mogućnost preispitivanja nacionalnih postupaka odlučivanja;
 - d) surađivati kako bi osigurale poduzimanje potrebnih mjera, uključujući kroz multinacionalni pristup, a bez utjecaja na obveze koje su preuzete u ovom pogledu unutar Sjevernoatlantskog saveza, u cilju uklanjanja nedostataka koji su uočeni u okviru "Mehanizma za razvitak sposobnosti";
 - e) po potrebi sudjelovati u razvitku velikih zajedničkih europskih programa za opremu u okviru Europske agencije za obranu.

Članak 3.

Europska agencija za obranu doprinosi redovitoj ocjeni doprinosa uključenih država članica u pogledu sposobnosti, posebice doprinosa koji se daju u skladu s kriterijima koji se trebaju utvrditi između ostalog temeljem članka 2., i o tome izrađuje izvještaj barem jednom godišnje. Ocjena može poslužiti kao osnova za preporuke Vijeća i europske odluke koje se donose u skladu s člankom III.-312. Ustava.

24. PROTOKOL O ČLANKU I.-41. STAVKU 2. USTAVA

Visoke ugovorne strane,

IMAJUĆI U VIDU potrebu za cjelovitom provedbom članka I.-41. stavka 2. Ustava;

IMAJUĆI U VIDU da politika Unije u skladu s člankom I.-41. stavkom 2. Ustava ne smije utjecati na poseban značaj sigurnosne i obrambene politike nekih država članica i da treba poštovati obveze nekih država članica koje svoju zajedničku obranu žele ostvariti u Sjevernoatlantskom savezu temeljem Sjevernoatlantskog ugovora i biti spojiva sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom u tom okviru,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Unija, zajedno sa Zapadnoeuropskom unijom, izrađuje mjere za poboljšanu međusobnu suradnju.

25. PROTOKOL O UVOZU U EUROPSKU UNIJU NAFTNIH PROIZVODA KOJI SU RAFINIRANI U NIZOZEMSKIM ANTILIMA

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da se dostave potpunije informacije o trgovinskom sustavu koji se primjenjuje na uvoz naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima u Europsku uniju,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Ovaj se Protokol primjenjuje na naftne proizvode koji potpadaju pod brojeve Kombinirane nomenklature 27.10, 27.11, 27.12 (parafinski vosak i naftni vosak), ex 27.13 (parafinski ostaci) i 27.14 (uljni škrljjevci) koji se uvoze za uporabu u državama članicama.

Članak 2.

Države članice obvezuju se naftnim proizvodima koji su rafinirani u Nizozemskim Antilima odobriti carinske povlastice koje proizlaze iz pridruživanja Nizozemskih Antila Uniji, a pod uvjetima koji su predviđeni ovim Protokolom. Ove odredbe vrijede bez obzira na pravila o podrijetlu koja se primjenjuju u državama članicama.

Članak 3.

1. Ako na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu Komisija ustanovi da uvoz naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima u Europsku uniju prema sustavu koji je predviđen člankom 2. dovodi do stvarnih poteškoća na tržištu jedne ili više država članica, Komisija donosi europsku odluku kojom se utvrđuje uvođenje, povećanje ili ponovno uvođenje carine na navedeni uvoz u dotičnoj državi članici u mjeri i na razdoblje koje je potreb-

no za rješavanje te situacije. Carinske stope za carinu koja se uvodi, povećava ili ponovno uvodi ne smiju biti veće od carine koja se za iste proizvode primjenjuje na treće zemlje.

2. Odredbe stavka 1. mogu se u svakom slučaju primjenjivati kada uvoz naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima dosegne dva milijuna tona godišnje.

3. Vijeće se obavješćuje o europskoj odluci koju je donijela Komisija prema stavku 1. i 2., uključujući odluke kojima se odbija zahtjev države članice. Na zahtjev države članice Vijeće preuzima odgovornost za ovo pitanje i može u svakom trenutku donijeti europsku odluku kojom se takve odluke mijenjaju ili opozivaju.

Članak 4.

1. Ako država članica smatra da uvoz naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima, a koji se obavlja bilo izravno ili preko druge države članice prema sustavu koji je predviđen člankom 2., dovodi do stvarnih poteškoća na njezinom tržištu i da je potrebno odmah djelovati radi rješavanja tih poteškoća, ona može na vlastitu inicijativu donijeti odluku o primjeni carine na taj uvoz, a carinska stopa ne može biti veća od stope carine koja se za iste proizvode primjenjuje na treće zemlje. Svoju odluku priopćava Komisiji koja u roku od mjesec dana donosi europsku odluku kojom se utvrđuje trebaju li se mjere koje je ta država poduzela održati na snazi ili se moraju izmijeniti ili ukinuti. Na odluku Komisije primjenjuje se članak 3. stavak 3.

2. Kada količine naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima, a koje su po sustavu koji je predviđen člankom 2. uvezene bilo izravno ili preko druge države članice u državu ili države članice tijekom jedne kalendarske godine, prekorače količinu u tonama koja je navedena u Prilogu ovom Protokolu, opravdanima se smatraju mjere koje u skladu sa stavkom 1. poduzima ta država odnosno države članice za tekuću godinu. Nakon provjere je li navedena količina u tonama dosegnuta, Komisija formalno evidentira poduzete mjere. U tom se slučaju ostale države članice suzdržavaju od formalnog podnošenja tog predmeta Vijeću.

Članak 5.

Ako Unija donese odluku o primjeni količinskih ograničenja na naftne proizvode, bez obzira na to odakle se uvoze, ta se ograničenja mogu isto tako primjenjivati i na uvoz tih proizvoda iz Nizozemskih Antila. U tom slučaju se Nizozemskim Antilima odobrava povlašten tretman u odnosu na treće zemlje.

Članak 6.

1. Vijeće može preispitati članke 2. do 5. jednoglasnom odlukom nakon što se savjetuje s Europskim parlamentom i Komisijom, a kada se donese zajednička definicija podrijetla za naftne proizvode iz trećih zemalja i povezanih zemalja ili kada se odluke donose u okviru zajedničke trgovinske politike za dotične proizvode ili kada se uspostavlja zajednička energetska politika.

2. Međutim, kada se provodi preispitivanje u svakom se slučaju održavaju istovjetne povlastice za Nizozemske Antile u prikladnom obliku i za najmanju moguću količinu od 2 ½ milijuna tona naftnih proizvoda.

3. Obveze Unije u pogledu istovjetnih povlastica iz stavka 2. mogu se po potrebi raščlaniti po državama uzimajući u obzir količinu u tonama koja je navedena u Prilogu ovog Protokola.

Članak 7.

U svrhu provedbe ovog Protokola Komisija je odgovorna za praćenje obrasca uvoza naftnih proizvoda koji se rafiniraju u Nizozemskim Antilima u države članice. Države članice Komisiji dostavljaju sve korisne informacije u tu svrhu u skladu s administrativnim uvjetima koje Komisija preporuča, a Komisija osigurava protok informacija.

PRILOG

Radi provedbe članka 4. stavka 2. visoke ugovorne strane odlučile su da se količina od 2 milijuna tona naftnih proizvoda iz Antila raspoređuje među sljedećim državama članicama kako slijedi:

Njemačka	625.000 tona
Belgijsko/luksemburška gospodarska unija	200.000 tona
Francuska	75.000 tona
Italija	100.000 tona
Nizozemska	1.000.000 tona

26. PROTOKOL O STJECANJU NEKRETNINA U DANSKOJ

Visoke ugovorne strane,

U ŽELJI da riješe određene probleme koji se odnose na Dansku,
SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru
o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Usprkos odredbama Ustava Danska može zadržati postojeće zakonodavstvo o stjecanju nekretnina u svrhu boravka.

27. PROTOKOL O SUSTAVU JAVNOG EMITIRANJA U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Visoke ugovorne strane,

UZIMAJUĆI U OBZIR da je sustav javnog emitiranja u državama članicama izravno povezan s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama svakog društva i s potrebom očuvanja medijskog pluralizma,
SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje sadrže tumačenje, a koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Odredbe Ustava ne utječu na ovlasti država članica da predvide financiranje javne radiotelevizije ako se to financiranje odobrava radiotelevizijskim organizacijama radi ostvarenja javne usluge kako je dodijeljena, definirana i organizirana u svakoj državi članici i ako to financiranje ne utječe na komercijalne uvjete i tržišno natjecanje u Uniji u mjeri u kojoj bi bilo u suprotnosti s općim interesom, pri čemu se uzima u obzir ostvarenje zadaće te javne usluge.

28. PROTOKOL KOJI SE ODNOSI NA ČLANAK III.-214. USTAVA

Visoke ugovorne strane,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

Za potrebe članka III-214. Ustava povlastice u sklopu sustava socijalnog osiguranja temeljem zaposlenja ne smatraju se osobnim primitkom ako se odnose na razdoblja zaposlenja prije 17. svibnja 1990., osim u slučaju radnika ili članova njihovih obitelji koji imaju to pravo, a koji su prije tog datuma pokrenuli sudski postupak ili podnijeli istovjetni zahtjev prema važećim nacionalnim zakonima.

29. PROTOKOL O EKONOMSKOJ, SOCIJALNOJ I TERITORIJALNOJ KOHEZIJI

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE da članak I.-3. Ustava sadrži cilj promicanja ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije i solidarnosti među državama članicama i da navedena kohezija spada u područja podijeljene nadležnosti Unije koja su navedena u članku I.-14. stavku 2. točki (c) Ustava;

PRISJEĆAJUĆI SE da odredbe iz odjeljka 3. poglavlja III. Glave III. Trećeg dijela Ustava o ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji kao cjelini osiguravaju pravnu osnovu za daljnju konsolidaciju i daljnji razvitak djelovanja Unije na tom području, uključujući osnivanje fonda;

PRISJEĆAJUĆI SE da se člankom III.-223. Ustava predviđa osnivanje kohezijskog fonda;

PRIMJEĆUJUĆI da Europska investicijska banka pozajmljuje velike iznose koji su u porastu u korist siromašnijih regija;

PRIMJEĆUJUĆI želju za većom fleksibilnosti u dogovorima oko raspodjele sredstava iz strukturnih fondova;

PRIMJEĆUJUĆI želju za diferenciranjem razina sudjelovanja Unije u programima i projektima u nekim državama članicama;

PRIMJEĆUJUĆI prijedlog da se više uzme u obzir razmjerno blagostanje država članica u sustavu vlastitih resursa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

1. Države članice ponovno potvrđuju da je promicanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije od ključnog značaja za cjelovit razvitak i trajan uspjeh Unije.

2. Države članice ponovno potvrđuju svoje uvjerenje da bi strukturni fondovi trebali i dalje imati značajnu ulogu u ostvarivanju ciljeva Unije na području kohezije.

3. Države članice ponovno potvrđuju svoje uvjerenje da bi Europska investicijska banka trebala i dalje većinu svojih resursa posvetiti promicanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije i izjavljuju da su spremne preispitati kapitalne potrebe Europske investicijske banke čim to bude potrebno u tu svrhu.

4. Države članice slažu se da kohezijski fond osigurava financijske doprinose Unije za projekte na području zaštite okoliša i transeuropskih mreža u državama članicama čiji je BNP po glavi stanovnika manji od 90 % od prosjeka Unije, a koje imaju program koji vodi k ispunjenju uvjeta ekonomske konvergencije kako je to navedeno u članku III.-184. Ustava.

5. Države članice izjavljuju da namjeravaju omogućiti veći prostor za fleksibilnost kod raspodjele financijskih sredstava iz strukturnih fondova za posebne potrebe koje sadašnji propisi o strukturnim fondovima ne pokrivaju.

6. Države članice izjavljuju da su spremne diferencirati razine sudjelovanja Unije u sklopu programa i projekata strukturnih fondova u cilju izbjegavanja prekomjernih povećanja proračunskih izdataka u državama članicama s nižom razinom blagostanja.

7. Države članice prepoznaju potrebu za redovitim praćenjem napretka koji se postiže u ostvarenju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije i izjavljuju da su spremne proučiti sve potrebne mjere u tom pogledu.

8. Države članice izjavljuju da namjeravaju više uzimati u obzir sposobnost pojedinih država članica za doprinos u sustavu vlastitih resursa i preispitati sredstva za korekciju regresivnih elemenata u državama članicama s nižom razinom blagostanja, a koji postoje u sadašnjem sustavu vlastitih resursa.

30. PROTOKOL O POSEBNIM MJERAMA ZA GRENLAND

Visoke ugovorne strane,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

JEDINI ČLANAK

1. Postupak po uvozu u Uniju onih proizvoda koji podliježu zajedničkoj organizaciji tržišta ribarskim proizvodima i koji potječu iz Grenlanda odvija se u skladu s mehanizmima organizacije zajedničkog tržišta i uz to sadrži izuzeće od plaćanja carinskih naknada i pristojbi s jednakim učinkom i ne sadrži količinska ograničenja niti mjere s jednakim učinkom ako je mogućnost pristupa ribarskom području Grenlanda koja je odobrena Uniji u skladu sa sporazumom između Unije i tijela nadležnog za Grenland zadovoljavajuća za Uniju.

2. Mjere koje se odnose na uvozne dogovore za proizvode iz stavka 1. donose se u skladu s postupkom koji je utvrđen u članku III.-231. Ustava.

31. PROTOKOL

O ČLANKU 40. STAVKU 3. PODSTAVKU 3. IRSKOG USTAVA

Visoke ugovorne strane,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

JEDINI ČLANAK

Ugovor o Ustavu za Europu te ugovori ili akti kojima se isti mijenja ili dopunjava ne utječu na primjenu članka 40. stavka 3. točke 3. Irskog ustava u Irskoj.

32. PROTOKOL

KOJI SE ODNOSI NA ČLANAK I.-9. STAVAK 2. USTAVA O PRISTUPANJU UNIJE EUROPSKOJ KONVENCIJI O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Visoke ugovorne strane,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

Sporazum koji se odnosi na pristupanje Unije Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu "Europska konven-

cija") predviđen člankom I.-9. stavkom 2. Ustava predviđa očuvanje posebnih značajki Unije i prava Unije, a posebice u odnosu na:

- a) posebne dogovore u pogledu mogućnosti sudjelovanja Unije u kontrolnim tijelima Europske konvencije;
- b) mehanizme koji su potrebni kako bi se osiguralo da države koje nisu članice EU-a i pojedinci svoje tužbe ispravno naslovljavaju na države članice i/ili po potrebi Uniju.

Članak 2.

Sporazumom iz članka 1. osigurava se da pristupanje Unije ne utječe na nadležnosti Unije ili ovlasti njezinih institucija. Osigurava se da odredbe sporazuma ne utječu na situaciju država članica u odnosu na Europsku konvenciju, posebice u odnosu na njezine Protokole, mjere koje države članice poduzimaju kojima odstupaju od Europske konvencije u skladu s njezinim člankom 15. i rezerve u odnosu na Europsku konvenciju koje države članice primjenjuju u skladu s njezinim člankom 57.

Članak 3.

Odredbe iz sporazuma iz članka 1. ne utječu na članak III.-375. stavak 2. Ustava.

33. PROTOKOL O AKTIMA I UGOVORIMA KOJIMA SE MIJENJAJU ILI DOPUNJAVAJU UGOVOR O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE I UGOVOR O EUROPSKOJ UNIJI

Visoke ugovorne strane,

BUDUĆI DA se člankom IV.-437. stavkom 1. Ustava ukida Ugovor o osnivanju Europske zajednice i Ugovor o Europskoj uniji i akti i ugovori kojima se isti mijenjaju ili dopunjavaju;

BUDUĆI DA je potrebno sastaviti popis akata i ugovora iz članka IV.-437. stavka 1.;

BUDUĆI DA je potrebno ugraditi sadržaj članka 9. stavka 7. Ugovora iz Amsterdama;

PRISJEĆAJUĆI SE da Akt od 20. rujna 1976. o izboru zastupnika u Europski parlament na izravnim općim izborima treba ostati na snazi,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

Članak 1.

1. Ovim se ukidaju sljedeći akti i ugovori kojima se mijenjao ili dopunjavao Ugovor o osnivanju Europske zajednice:

- a) Protokol od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetu Europskih zajednica u prilogu Ugovoru o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije (SL 152, 13. srpnja 1967., str. 13.);
- b) Ugovor od 22. travnja 1970. kojim se mijenjaju i dopunjavaju neke odredbe o proračunu iz Ugovora o osnivanju Europskih zajednica i Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica (SL 2, 2. siječnja 1971., str. 1.);
- c) Ugovor od 22. srpnja 1975. kojim se mijenjaju i dopunjavaju neke odredbe Ugovora o osnivanju Europskih zajednica i Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica (SL L 359, 31. prosinca 1977., str. 4.);
- d) Ugovor od 10. srpnja 1975. kojim se mijenjaju i dopunjavaju neke odredbe Protokola o Statutu Europske investicijske banke (SL L 91, 6. travnja 1978., str. 1.);
- e) Ugovor od 13. ožujka 1984. kojim se u pogledu Grenlanda mijenjaju i dopunjavaju Ugovori o osnivanju Europskih zajednica (SL L 29, 1. veljače 1985., str. 1.);
- f) Jedinstveni europski akt od 17. veljače 1986. i 28. veljače 1986. (SL L 169., 29. lipnja 1987., str. 1.);
- g) Akt od 25. ožujka 1993. kojim se mijenja i dopunjava Protokol o Statutu Europske investicijske banke, a kojim se ovlašćuje Vijeće guvernera da osnuje Europski investicijski fond (SL L 173, 7. srpnja 1994., str. 14.);
- h) Odluka 2003/223/EZ Vijeća u sastavu šefova država i vlada od 21. ožujka 2003. o izmjeni i dopuni članka 10. stavka 2. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (SL L 83, 1. travnja 2003., str. 66.).

2. Ovim se ukida Ugovor iz Amsterdama od 2. listopada 1997. kojim se mijenja i dopunjava Ugovor o Europskoj uniji, Ugovori o osnivanju Europskih zajednica i neki povezani akti (SL C 340, 10. studenoga 1997., str. 1.).

3. Ovim se ukida Ugovor iz Nice od 26. veljače 2001. kojim se mijenja i dopunjava Ugovor o Europskoj uniji, Ugovori o osnivanju Europskih zajednica i neki povezani akti (SL C 80, 10. ožujka 2001., str. 1.).

Članak 2.

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu članka III.-432. Ustava i članka 189. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, predstavnici

vlada država članica sporazumno donose potrebne odredbe u svrhu rješavanja određenih problema Velikog Vojvodstva Luksemburg, a koji proizlaze iz osnivanja jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica.

2. Akt o izboru zastupnika u Europski parlament na izravnim općim izborima, u prilogu odluci Vijeća 76/787/EZUČ, EEZ, EURATOM (SL L 278, 08. listopada 1976. str. 1.), u verziji koja postoji u vrijeme stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu ostaje ne snazi. Kako bi se uskladio s Ustavom, taj se Akt ovime mijenja i dopunjava kako slijedi:

- a) Briše se članak 1. stavak 3.
- b) Ova se izmjena i dopuna ne odnosi na engleski tekst.
- c) U članku 6. stavku 2. brišu se riječi "od 8. travnja 1965."; pojam "Europske zajednice" zamjenjuje se pojmom "Europska unija".
- d) U drugoj alineji članka 7. stavka 1. pojam "Komisija Europskih zajednica" zamjenjuje se pojmom "Europska komisija".
- e) U trećoj alineji članka 7. stavka 1. riječi "Sud Europskih zajednica ili Prvostupanjski sud" zamjenjuju se riječima "Sud pravde Europske unije".
- f) U petoj alineji članka 7. stavka 1. pojam "Revizorski sud Europskih zajednica" zamjenjuje se pojmom "Revizorski sud".
- g) U šestoj alineji članka 7. stavka 1. pojam "Ombudsman Europskih zajednica" zamjenjuje se pojmom "Europski pučki pravobranitelj".
- h) U sedmoj alineji članka 7. stavka 1. riječi "Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju" zamjenjuju se pojmom "Europske unije".
- i) U devetoj alineji članka 7. stavka 1. riječi "temeljem Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju" zamjenjuju se riječima "temeljem Ugovora o Ustavu za Europu i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju"; pojam "Zajednica" zamjenjuje se pojmom "Unija".
- j) U jedanaestoj alineji članka 7. stavka 1. riječi "institucije Europskih zajednica i specijaliziranih tijela uz njih ili Europske središnje banke" zamjenjuju se riječima "institucije, tijela, uredi ili agencije Europske unije".
- k) Alineje članka 7. stavka 1. postaju točke (a) do (k).
- l) Alineje članka 7. stavka 2. podstavka 2. postaju točke (a) odnosno (b).
- m) U članku 11. stavku 2. podstavku 2. pojam "Zajednica" zamjenjuje se pojmom "Unija"; riječ "određuje" zamjenjuje se tekстом "donosi europsku odluku kojom se određuje"; riječi "prethodni podstavak" zamjenjuju se riječima "podstavak 1."
- n) U članku 11. stavku 3. riječi "ne dovodeći u pitanje članak 139. Ugovora o osnivanju Europske zajednice" zamjenjuju se riječima "ne dovodeći u pitanje članak III.-336. Ustava".

- o) U članku 14. pojam "prijedlog" zamjenjuje se pojmom "inicijativa", a riječi "donijeti mjere" zamjenjuju se riječima "donijeti potrebne europske uredbe ili odluke".

34. PROTOKOL O PRIJELAZNIM ODREDBAMA KOJE SE ODOSE NA INSTITUCIJE I TIJELA UNIJE

Visoke ugovorne strane,

BUDUĆI DA je, kako bi se organizirao prijelaz s Europske unije osnovane Ugovorom o Europskoj uniji i Europske zajednice na Europsku uniju osnovanu Ugovorom o Ustavu za Europu koja je njihov sljednik, potrebno utvrditi prijelazne odredbe koje će se primjenjivati prije nego što u cijelosti stupe na snagu sve odredbe Ustava i instrumenti koji su nužni za njihovu provedbu,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

GLAVA I.

ODREDBE KOJE SE ODOSE NA EUROPSKI PARLAMENT

Članak 1.

1. U skladu s člankom I.-20. stavkom 2. podstavkom 2. Ustava, Europsko vijeće donosi europsku odluku kojom se određuje sastav Europskog parlamenta na vrijeme prije izbora za Europski parlament u 2009. godini.

2. Tijekom parlamentarnog razdoblja od 2004.-2009. sastav i broj zastupnika koji su izabrani u Europski parlament u svakoj državi članici ostaje isti kao na dan stupanja Ugovora o Ustavu za Europu na snagu, a taj je broj zastupnika sljedeći:

Belgija	24	Luksemburg	6
Češka Republika	24	Mađarska	24
Danska	14	Malta	5
Njemačka	99	Nizozemska	27
Estonija	6	Austrija	18
Grčka	24	Poljska	54
Španjolska	54	Portugal	24

Francuska	78	Slovenija	7
Irska	13	Slovačka	14
Italija	78	Finska	14
Cipar	6	Švedska	19
Latvija	9	Ujedinjena Kraljevina	78
Litva	13		

GLAVA II.

ODREDBE KOJE SE ODOSE NA EUROPSKO VIJEĆE I VIJEĆE

Članak 2.

1. Odredbe članka I.-25. stavka 1., 2. i 3. Ustava o definiciji kvalificirane većine u Europskom vijeću i Vijeću stupaju na snagu 1. studenoga 2009., a nakon što se 2009. održe izbori za Europski parlament u skladu s člankom I.-20. stavkom 2. Ustava.

2. Ne dovodeći u pitanje članak I.-25. stavak 4. Ustava, sljedeće odredbe ostaju na snazi do 31. listopada 2009.:

Kod akata Europskog vijeća i Vijeća kod kojih se zahtijeva kvalificirana većina glasovi članova ponderiraju se kako slijedi:

Belgija	12	Luksemburg	4
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	7	Malta	3
Njemačka	29	Nizozemska	13
Estonija	4	Austrija	10
Grčka	12	Poljska	27
Španjolska	27	Portugal	12
Francuska	29	Slovenija	4
Irska	7	Slovačka	7
Italija	29	Finska	7
Cipar	4	Švedska	10
Latvija	4	Ujedinjena Kraljevina	29
Litva	7		

Akti se donose temeljem najmanje 232 pozitivna glasa koji predstavljaju većinu članova, a moraju se, prema Ustavu, donijeti na prijedlog Komisije. U ostalim slučajevima odluke se donose temeljem najmanje 232 pozitivna glasa koji predstavljaju najmanje dvije trećine članova.

Član Europskog Vijeća ili Vijeća može zahtijevati, ako akt donosi Europsko vijeće ili Vijeće kvalificiranom većinom, da se izvrši provjera kako bi se osiguralo da države članice koje čine kvalificiranu većinu predstavljaju najmanje 62 % ukupnog stanovništva Unije. Ako to ne bude slučaj, akt se ne donosi.

3. Kod daljnjih pristupanja prag iz stavka 2. računa se kako bi se osiguralo da prag kvalificirane većine koji je izražen u glasovima ne prekoračuje prag koji proizlazi iz tablice u Deklaraciji o proširenju Europske unije u Završnom aktu konferencije kojim je donesen Ugovor iz Nice.

4. Odredbe sljedećih članaka stupaju na snagu 1. studenoga 2009.:

- članak I.-44. stavak 3. podstavak 3., 4. i 5. Ustava,
- članak I.-59. stavak 5. podstavak 2. i 3. Ustava,
- članak I.-60. stavak 4. podstavak 2. Ustava,
- članak III.-179. stavak 4. podstavak 3. i 4. Ustava,
- članak III.-184. stavak 6. podstavak 3. i 4. Ustava,
- članak III.-184. stavak 7. podstavak 3. i 4. Ustava,
- članak III.-194. stavak 2. podstavak 2. i 3. Ustava,
- članak III.-196. stavak 3. podstavak 2. i 3. Ustava,
- članak III.-197. stavak 4. podstavak 2. i 3. Ustava,
- članak III.-198. stavak 2. podstavak 3. Ustava,
- članak III.-312. stavak 3. podstavak 3. i 4. Ustava,
- članak III.-312. stavak 4. podstavak 3. i 4. Ustava,
- članak 1. stavak 2., 3. i 4. i članak 3. stavak 1. podstavak 2., 3. i 4. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske o politikama u pogledu granične kontrole, azila i imigracija, pravosudne suradnje u građanskim stvarima i policijske suradnje,
- članak 1. stavak 2., 3. i 4. i članak 5. stavak 3., 4. i 5. Protokola o stajalištu Danske.

Do 31. listopada 2009. kvalificirana većina u slučajevima u kojima u glasanju ne sudjeluju svi članovi Vijeća, to jest u slučajevima iz članaka koji su navedeni u podstavku 1., definira se kao isti omjer ponderiranih glasova i isti omjer broja članova Vijeća i po potrebi isti postotak stanovništva dotičnih država članica kako je utvrđeno u stavku 2.

Članak 3.

Do stupanja na snagu europske odluke iz članka I.-24. stavka 4. Ustava Vijeće se može sastajati u konfiguracijama koje su utvrđene u članku I.-24. stavku 2. i 3. i u ostalim konfiguracijama iz popisa utvrđenog europskom odlukom Vijeća općih poslova koja je donesena običnom većinom.

GLAVA III.

**ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA KOMISIJU, UKLJUČUJUĆI MINISTRA
VANJSKIH POSLOVA UNIJE**

Članak 4.

Članovi Komisije koji su na funkciji na dan stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu ostaju na dužnosti do kraja svog mandata. Međutim, na dan imenovanja Ministra vanjskih poslova Unije prestaje mandat člana koji ima isto državljanstvo kao i Ministar vanjskih poslova Unije.

GLAVA IV.

**ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA GLAVNOG TAJNIKA VIJEĆA, VISOKOG
PREDSTAVNIKA ZA ZAJEDNIČKU VANJSKU I SIGURNOSNU POLITIKU I
ZAMJENIKA GLAVNOG TAJNIKA VIJEĆA**

Članak 5.

Mandat glavnog tajnika Vijeća, visokog predstavnika za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i zamjenika tajnika Vijeća prestaju na dan stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu. Vijeće imenuje glavnog tajnika u skladu s člankom III.-344. stavkom 2. Ustava.

GLAVA V.

ODREDBE KOJE SE ODNOSU NA SAVJETODAVNA TIJELA

Članak 6.

Do stupanja na snagu europske odluke iz članka III.-386 Ustava vrijedi sljedeća podjela članova u Odboru regija:

Belgija	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Grčka	12	Poljska	21
Španjolska	21	Portugal	12
Francuska	24	Slovenija	7
Irska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24
Litva	9		

Članak 7.

Do stupanja na snagu europske odluke iz članka III.-389. Ustava vrijedi sljedeća podjela članova u Gospodarskom i socijalnom vijeću:

Belgija	12	Luksemburg	6
Češka Republika	12	Mađarska	12
Danska	9	Malta	5
Njemačka	24	Nizozemska	12
Estonija	7	Austrija	12
Grčka	12	Poljska	21
Španjolska	21	Portugal	12
Francuska	24	Slovenija	7
Irska	9	Slovačka	9
Italija	24	Finska	9
Cipar	6	Švedska	12
Latvija	7	Ujedinjena Kraljevina	24
Litva	9		

35. PROTOKOL

O FINANCIJSKIM POSLJEDICAMA ISTEKA UGOVORA
O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE ZA UGLJEN I ČELIK
I O ISTRAŽIVAČKOM FONDU ZA UGLJEN I ČELIK

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE da je sva aktiva i pasiva Europske zajednice za ugljen i čelik, sa stanjem 23. srpnja 2002., prenesena na Europsku zajednicu 24. srpnja 2002.;

UZIMAJUĆI U OBZIR želju da se ta sredstva koriste za istraživanje u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika i stoga potrebu da se u tom pogledu osiguraju određena posebna pravila,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu:

Članak 1.

1. Neto vrijednost aktive i pasive Europske zajednice za ugljen i čelik, prema stanju bilance Europske zajednice za ugljen i čelik 23. srpnja 2002., podložno eventualnom povećanju ili smanjenju do kojega može doći kao posljedica aktivnosti likvidacije, smatra se imovinom Unije koja je namijenje-

na istraživanju u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika, a pod nazivom "Europska zajednica za ugljen i čelik u likvidaciji". Po dovršetku likvidacije zvat će se "imovina istraživačkog fonda za ugljen i čelik".

2. Prihodi od te imovine, a pod nazivom "istraživački fond za ugljen i čelik", koriste se isključivo za istraživanje, izvan istraživačkog okvirnog programa, u sektorima koji su povezani s industrijom ugljena i čelika u skladu s ovim Protokolom i aktima koji su temeljem njega doneseni.

Članak 2.

1. Europskim zakonom Vijeća utvrđuju se sve potrebne odredbe za provedbu ovog Protokola, uključujući bitna načela. Vijeće postupa nakon dobivene suglasnosti Europskog parlamenta.

2. Na prijedlog Komisije Vijeće donosi europske uredbe ili odluke kojima se utvrđuju višegodišnje financijske smjernice za upravljanje imovinom Istraživačkog fonda za ugljen i čelik i tehničke smjernice za istraživački program Istraživačkog fonda za ugljen i čelik. Vijeće postupa nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Članak 3.

Primjenjuju se odredbe Ustava, osim u slučaju da je ovim Protokolom i aktima koji su doneseni temeljem njega predviđeno drugačije.

36. PROTOKOL KOJIM SE MIJENJA I DOPUNJAVA UGOVOR O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE ZA ATOMSKU ENERGIJU

Visoke ugovorne strane,

PRISJEĆAJUĆI SE potrebe da odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju i nadalje u cijelosti proizvode pravne učinke;

U ŽELJI da prilagode Ugovor novim pravilima koja su utvrđena Ugovorom o Ustavu za Europu, posebice u institucionalnom i financijskom području,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Ustavu za Europu i kojima se mijenja i dopunjava Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju:

Članak 1.

Ovim se Protokolom mijenja i dopunjava Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (u daljnjem tekstu "Ugovor o EUROATOM-u") u verziji koja je na snazi u trenutku stupanja na snagu Ugovora o Ustavu za Europu.

Usprkos odredbama članka IV.-437 Ugovora o Ustavu za Europu i ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog Protokola, pravni učinci izmjena i dopuna Ugovora o EUROATOM-u putem ugovora i akata koji su ukinuti temeljem članka IV.-437. Ugovora o Ustavu za Europu i pravni učinci akata na snazi koji su doneseni temeljem Ugovora o EUROATOM-u ostaju netaknuti.

Članak 2.

Naslov glave III. Ugovora o EUROATOM-u "Institucionalne odredbe" zamjenjuje se naslovom "Institucionalne i financijske odredbe".

Članak 3.

Na početak Glave III. Ugovora o EUROATOM-u dodaje se sljedeće poglavlje:

"POGLAVLJE I.

PRIMJENA NEKIH ODREDBI UGOVORA O USTAVU ZA EUROPU

Članak 106.a

1. Na ovaj se Ugovor primjenjuju članci I.-19. do I.-29., članci I.-31. do I.-39., članci I.-49. i I.-50., članci I.-53. do I.-56., članci I.-58. do I.-60., članci III.-330. do III.-372., članci III.-374. i III.-375., članci III.-378. do III.-381., članci III.-384. i III.-385., članci III.-389. do III.-392., članci III.-395. do III.-410., članci III.-412. do III.-415. i članci III.-427., III.-433., IV.-439. i IV.-443. Ugovora o Ustavu za Europu.

2. U okviru ovog Ugovora upute na Uniju i Ustav u odredbama iz stavka 1. i u protokolima uz Ugovora o Ustavu za Europu i ovaj Ugovor smatraju se uputama na Europsku zajednicu za atomsku energiju odnosno na ovaj Ugovor.

3. Odredbe Ugovora o Ustavu za Europu ne odstupaju od odredbi ovog Ugovora."

Članak 4.

Poglavlja I., II., i III. Ugovora o EUROATOM-u dobivaju nove brojeve II., III. i IV.

Članak 5.

1. Ukidaju se članak 3., članci 107. do 132., članci 136. do 143., članci 146. do 156., članci 158. do 163., članci 165. do 170., članci 173. i 173.A, članci 177. do 179.a i članci 180.b, 181., 183., 183.A, 190. i 204. Ugovora o EUROATOM-u.

2. Ukidaju se Protokoli koji su ranije bili priloženi Ugovoru o EUROATOM-u.

Članak 6.

Naslov glave IV. Ugovora o EUROATOM-u "Financijske odredbe" zamjenjuje se naslovom "Posebne financijske odredbe".

Članak 7.

1. U članku 38. stavku 3. i članku 82. stavku 3. Ugovora o EUROATOM-u upute na članak 141. i 142. zamjenjuju se uputom na članak III.-360. odnosno III.-361. Ustava.

2. U članku 171. stavku 2. i članku 176. stavku 3. Ugovora o EUROATOM-u uputa na članak 183. zamjenjuje se uputom na članak III.-412 Ustava.

3. U članku 172. stavku 4. Ugovora o EUROATOM-u uputa na članak 177. stavak 5. zamjenjuje se uputom na članak III.-404. Ustava.

4. U člancima 38., 82., 96. i 98. Ugovora o EUROATOM-u pojam "direktiva" zamjenjuje se pojmom "europska uredba".

5. U Ugovoru o EUROATOM-u pojam "odlučka" zamjenjuje se pojmom "europska odluka" osim u člancima 18., 20. i 23. i članku 53. stavku 1. i u slučajevima kada odluku donosi Sud Europske unije.

6. U Ugovoru o EUROATOM-u pojam "Sud pravde" zamjenjuje se pojmom "Sud pravde Europske unije".

Članak 8.

Članak 191. Ugovora o EUROATOM-u zamjenjuje se sljedećim člankom:

"Članak 191.

Zajednica na području država članica uživa povlastice i imunitet koji su potrebni u provedbi njezinih poslova, a pod uvjetima utvrđenim Protokolom o povlasticama i imunitetu Europske unije."

Članak 9.

Članak 198. Ugovora o EUROATOM-u zamjenjuje se sljedećim člankom:

“Članak 198.

Osim u slučaju da je predviđeno drugačije, odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na europska područja država članica i izvaneuropska područja pod njihovom jurisdikcijom.

Isto se tako primjenjuju na europska područja za čije je vanjske odnose nadležna država članica.

Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Otoke Åland uz izuzeća koja su prvobitno utvrđena u Ugovoru koji se navodi u članku IV.-437. stavku 2. točki (d) Ugovora o Ustavu za Europu i koja su sadržana u Protokolu o Ugovorima i Aktima o pristupanju Kraljevine Danske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, Helenske Republike, Kraljevine Španjolske i Portugalske Republike, te Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

Bez obzira na stavak 1., 2. i 3.:

- a) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na Farske otoke niti na Grenland;
- b) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na suverena područja vojnih baza Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske na Cipru;
- c) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na prekomorske zemlje i područja koja imaju posebne odnose s Ujedinjenom Kraljevinom Velikom Britanijom i Sjevernom Irskom, a koja nisu navedena u popisu Priloga II. Ugovora o Ustavu za Europu;
- d) ovaj se Ugovor primjenjuje na Kanalske otoke i Otok Man samo ukoliko je to potrebno za provedbu dogovora za te otoke koji su prvobitno utvrđeni Ugovorom iz članka IV.-437. stavka 2. točke (a) Ugovora o Ustavu za Europu i koji su sadržani u Protokolu o Ugovorima i Aktima o pristupanju Kraljevine Danske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, Helenske Republike, Kraljevine Španjolske i Portugalske Republike, te Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.”

Članak 10.

Članak 206. Ugovora o EUROATOM-u zamjenjuje se sljedećim člankom:

“Članak 206.

Zajednica može s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija sklapati sporazume o osnivanju asocijacije koja uključuje uzajamna prava i obveze, zajedničko djelovanje i posebne postupke.

Te sporazume sklapa Vijeće temeljem jednoglasne odluke nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Ako takvi sporazumi zahtijevaju izmjene ili dopune ovog Ugovora, te izmjene i dopune najprije se donose u skladu s postupkom utvrđenim u članku IV.-443. Ugovora o Ustavu za Europu.”

Članak 11.

U članku 225. Ugovora o EUROATOM-u drugi se stavak zamjenjuje sljedećim stavkom:

“Tekstovi ovog Ugovora na češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, grčkom, irskom, latvijskom, litvanskom, mađarskom, malteškom, poljskom, portugalskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom i švedskom jednako su vjerodostojni.”

Članak 12.

Prihodi i rashodi Europske zajednice za atomsku energiju, osim prihoda i rashoda Agencije za nabavu i zajedničkih poduzeća, iskazuju se u proračunu Unije.

B. PRILOZI

UGOVORU O USTAVU ZA EUROPU

PRILOG I.

POPIS IZ ČLANKA III.-226. USTAVA

– 1 – Broj u Kombiniranoj nomenklaturi	– 2 – Opis proizvoda
POGLAVLJE 1.	Žive životinje
POGLAVLJE 2.	Meso i jestivi klaonički proizvodi
POGLAVLJE 3.	Ribe, rakovi i mekušci
POGLAVLJE 4.	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi i ptičja jaja; prirodni med
POGLAVLJE 5. 05.04	Životinjska crijeva, mjehuri i želuci (osim ribljih), cijeli ili u komadima
05.15	Proizvodi životinjskog podrijetla koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu; mrtve životinje iz poglavlja 1. ili poglavlja 3., neuporabive za ljudsku prehranu
POGLAVLJE 6.	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće

– 1 – Broj u Kombiniranoj nomenklaturi	– 2 – Opis proizvoda
POGLAVLJE 7.	Jestivo povrće, neko korijenje i gomolji
POGLAVLJE 8.	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore dinja i lubenica ili agruma
POGLAVLJE 9.	Kava, čaj i začini, isključujući mate čaj (tarifni broj 09.03)
POGLAVLJE 10.	Žitarice
POGLAVLJE 11.	Proizvodi mlinske industrije; slad i škrob; gluten; inulin
POGLAVLJE 12.	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana
POGLAVLJE 13. ex 13.03	Pektin
POGLAVLJE 15. 15.01	Salo i ostala topljena svinjska masnoća; topljena mast peradi
15.02	Netopljene masti od goveda, ovaca ili koza; loj (uključujući "prvu frakciju") proizveden iz tih masnoća
15.03	Stearin od svinjske masti, oleostearin i stearin od loja; ulje od svinjske masti, oleo ulje i ulje od loja, neemulgirano i nemiješano niti na drugi način pripremljeno
15.04	Masti i ulja, od riba i morskih sisavaca, rafinirana ili nerafinirana
15.07	Stabilna (nehlapiva) biljna ulja, u tekućem ili krutom stanju, sirova, rafinirana ili pročišćena
15.12	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla, hidrogenirana, rafinirana ili nerafinirana, ali ne dalje prerađena
15.13	Margarin, imitacija sala i ostale prerađene jestive masti
15.17	Ostaci dobiveni pri preradi masnih tvari ili voskova životinjskog ili biljnog podrijetla
POGLAVLJE 16.	Prerađevine od mesa, ribe, rakova ili mekušaca
POGLAVLJE 17. 17.01	Šećer od šećerne repe i šećerne trske, u krutom stanju
17.02	Ostali šećeri; šećerni sirupi; umjetni med (miješan ili ne s prirodnim medom); karamel
17.03	Melase, izbijeljene ili neizbijeljene
17.05*	Šećeri s dodanim aromama ili tvarima za bojenje, sirupi i melase, osim voćnih sokova koji sadržavaju dodani šećer u bilo kojem omjeru

– 1 – Broj u Kombiniranoj nomenklaturi	– 2 – Opis proizvoda
POGLAVLJE 18.	
18.01	Kakao u zrnu, cijeli ili lomljeni, sirovi ili prženi
18.02	Ljuske, kore, opne i otpaci od kakaa
POGLAVLJE 20.	Proizvodi od povrća, voća ili ostalih dijelova biljaka
POGLAVLJE 22.	
22.04	Mošt od grožđa, u fermentaciji ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola
22.05	Vina od svježeg grožđa; mošt od grožđa sa zaustavljenim vrenjem dodavanjem alkohola
22.07	Ostala fermentirana pića (npr. jabukovača, kruškovača, medovina)
ex 22.08*	Etilni alkohol ili neutralni alkoholi, denaturirani ili ne,
ex 22.09*	s bilo kolikim sadržajem alkohola, dobiveni od poljoprivrednih proizvoda navedenih u ovom prilogu, osim likera i ostalih alkoholnih pića i složenih alkoholnih pripravaka (pod imenom "koncentrirani ekstrakti") za proizvodnju pića
ex 22.10*	Ocat i nadomjesci za ocat
POGLAVLJE 23.	Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana
POGLAVLJE 24.	
24.01	Nepretrađeni duhan, duhanski otpaci
POGLAVLJE 45.	
45.01	Prirodno pluto, neobrađeno, drobljeno, granulirano ili mljeveno; otpaci od pluta
POGLAVLJE 54.	
54.01	Lan, sirov ili prerađivan ali nepreden; kućina i laneni otpaci (uključujući poderane ili rastrgane krpe)
POGLAVLJE 57.	
57.01	Prava konoplja (<i>Cannabis sativa</i>), sirova ili prerađivana ali nepredena; kućina i otpaci od konoplje (uključujući poderane ili rastrgane krpe ili užad)

(*) Tarifni broj dodan člankom 1. Uredbe br. 7.a Vijeća Europske ekonomske zajednice od 18. prosinca 1959. godine (SL br. 7., 30. siječnja 1961., str. 71. posebno izdanje (englesko izdanje) 1959.-1962., str. 68.).

PRILOG II.

**PREKOMORSKE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJA SE PRIMJENJUJE
GLAVA IV. TREĆEG DIJELA USTAVA**

- Grenland,
- Nova Kaledonija i ovisna područja,
- Francuska Polinezija,
- Francuska južna i antarktička područja,
- Otoci Wallis i Futuna,
- Mayotte,
- Sveti Petar i Mikelon,
- Aruba,
- Nizozemski Antili:
- Bonaire,
- Curacao,
- Saba,
- Sint Eustatius,
- Sint Maarten,
- Angvila,
- Kajmanski otoci,
- Falklandski otoci,
- Otok Južna Georgia i otočje Južni Sandwich,
- Montserrat,
- Pitcairn,
- Sveta Helena i ovisna područja,
- Britanska antarktička područja,
- Britansko područje Indijskog oceana,
- Otoci Turks i Caicos,
- Britanski Djevičanski Otoci,
- Bermuda.